

ZE ZEMĚ SE TĚŽKO VSTÁVÁ

© Petr Burda, 2017

© Společnost pro queer paměť, z. s., 2017

Obsah

Kapitola první	5
Kapitola druhá	11
Kapitola třetí	19
Kapitola čtvrtá	23
Kapitola pátá	27
Kapitola šestá	35
Kapitola sedmá	39
Kapitola osmá	47
Kapitola devátá	57
Kapitola desátá	63
Kapitola jedenáctá	79
Kapitola dvanáctá	87
Kapitola třináctá	95
Kapitola čtrnáctá	99
Kapitola patnáctá	105
Kapitola šestnáctá	117
Kapitola sedmnáctá	123
Kapitola osmnáctá	131
Kapitola devatenáctá	139
Kapitola dvacátá	149

Kapitola dvacátá první	155
Kapitola dvacátá druhá	159
Kapitola dvacátá třetí	167
Kapitola dvacátá čtvrtá	173
Kapitola dvacátá pátá	179
Kapitola dvacátá šestá	185
Kapitola dvacátá sedmá	191
Kapitola dvacátá osmá	197
Kapitola dvacátá devátá	203
Kapitola třicátá	209
Kapitola třicátá první	213
Kapitola třicátá druhá	217
Kapitola třicátá třetí	223

Kapitola první

Praha – Staré Město – září 1990

Nejdražší pražská kavárna Inkognito otevírá úderem deváté.

Minutu poté se mě vrchní číšník Kobylák, v takřka pravoúhlé úkloně, ptá, co a kdy má servírovat.

„Mně jasmínový čaj do půllitru, panu faráři slabší capuccino, i když je pořád vitální, je to přece jen starší pán. Až přijde šéf reklamní agentury, která se uchází o zakázku, tak tomu tu nejobyčejnější a u vás nejlacinější minerálku. Panu profesoru Vrabcovi cibetkovou kávu a panu spisovateli také.“

„Spolehněte se.“

Tiše zašvele Kobylák a s profesionální úklonou tiše odejde.

„Jsem tu kvůli té zakázce.“

Oznámí bez dalšího představování mladík s kotletami do půl mozku, v černé košili s růžovou kravatou se zlatou sponou. Přístrčené minerálky si ani nevšimne.

„Náš web vás jistě přesvědčil, že jsme nejlepší.“

Zašklebím se.

„Váš web sleduji pět let a máte tam stále stejnou definici úspěchu. Dovolíte otázku?“

Mladík se ošije a pak přikývne.

„Nezkoušela vaše matka na Vysoké škole ekonomické předmět, který se jmenoval ázeddé?“

Mladík se slabým hlesnutím přikývne.

„Tak ona a její kolegyně mi ve své době hodně zkomplikovaly život. Přesto ji ode mne pozdravujte. Za chvíli přijde pan profesor Vrabc, náš nejlepší znalec mediálního práva. A přinese smlouvu pro vítěze. Tím vy ovšem nejste. Takže, prosím, uvolněte místo pro pana faráře Trnku. Je to starý pán, bude mu osmdesát šest let a já bych ho nerad nechal stát za dveřmi.“

Mladík se znechuceně zvedne, ale neodpustí si jedovatost.

„Měl byste vědět, že dítě za rodiče nemůže.“

Čekal jsem to.

„Posuzoval jsem pouze váš projekt. V české části jsem našel tři školácké hrubky, v anglickém resumé šest a čínský znak nebyl správný ani jeden. Uznáte, že to nemohlo vzniknout při přepisu. Na shledanou.“

„Sbohem.“

Odsekne.

Pan farář Trnka souhlasil s darem na opravu střechy malého dřevěného kostelíku, i s tím, že se budeme scházet každý den po ranní mši na krátkou rozmluvu. Přinesl s sebou první biblický citát.

„Vzhled země a nebe umíte rozpoznávat, jak to, že tento čas rozpoznat neumíte? Evangelium svatého Lukáše, kapitola dvanáctá, verš padesátý šestý.“

A to už sedím naproti Petrovi, ve druhém boxu čeká doktor obojího práva, aby právě s Petrem podepsal třístránkovou autorskou smlouvu.

„Proč jsi mě vytáhnul do tak nóbl podniku? Nepřeháníš to?“

Přesně to jsem od Petra čekal.

„Jak víš, tak chci dneska vyhlásit vítěze soutěže o autora mého autorizovaného životopisu. A pro tvoji informaci, vás spisovatelů, se přihlásilo jedenáct. A to musím připočítat dvě gay nakladatelství, která nabízejí zakázku na klíč. Mají svého autora, svoji tiskárnu, svojí reklamní agenturu a svoji expediční síť.“

Petr zrudně přikývne.

„Tuhle variantu ber. Zbaví tě všech starostí.“

Usměji se a číšník s profesionálními úklonami staví před Petra porcelánový hrnek s cibetkovou kávou. K mému překvapení poznává Petr už po druhém loku, co pije.

„To je jako bych polykal padesátikoruny. Cibetková káva. Copak jsem snob, abych pil tohle posraný kafe? Dík, za zážitek, ale nejlepší kávu v Praze vaří u jednoho stánku...“

Přeruším ho.

„Tam zase začneme chodit. Budeš mi vždycky ráno vyprávět, jak daleko jsi s knihou o Karlu Gottovi.“

Petr se uklidnil. Kávu si viditelně vychutnává.

„Na samém začátku. Topím se v internetových člancích a písňových textech. A to je prý ta lehčí varianta začátku. Ale já potřebuju, stejně jako Čajkovskij v koncertu B-moll, najít akord na úvod.“

Nechám Petra dopít kávu a prázdný hrnek se super vzácným lógrem odnést číšníkem.

„Ten akord ti možná napíše sám život. Ale teď k našemu projektu. Názvy na netradiční učebnici čínštiny plus můj autorizovaný životopis mě moc nenadchly. A můj vlastní název Cesta z ghetta se mi zdá příliš provokativní. Pak jsem hledal souvislost mezi autorem, nebo spíše zapisovačem mých prožitků a čínštinou. A pouze v jednom případě jsem jí našel. A to rozhodlo.“

Petr se zašklebí.

„Z toho už ale vůbec nejsem moudřej.“

„Ale budeš.“

Mávnu směrem k vedlejšímu boxu.

„Doktore, pojd'te k nám. Je čas jednat.“

Je čas jednat s více než šedesátiletým korpulentním právníkem, kterého Petr musí znát jako špičkového znalce autorského práva. Znají se, protože neslyším, že by se vzájemně představovali.

Na můj vkus začíná doktor příliš slavnostně.

„Dovolte, abych vám blahopřál k vítězství v soutěži o autora životopisu a netradiční jazykové učebnice. Prošel jste

sítem a o vaši nominaci rozhodl název – Ze země se těžko vstává. – a také nápad, že se po dobu psaní knihy budete učít čínsky. Tato podmínka se zadavateli projektu líbila nejvíce. Každá vaše pracovní schůzka začne krátkým rozhovorem s farářem, který vybere na úvod každé kapitoly citát z Bible. Po té napíšete kapitolu z Pavlova života. Honorář za zaznamenanou kapitolu bude kompenzován lekcí čínštiny. A teď je prostor pro vaše otázky.

Petr zuby stiskne spodní ret a vteřinu přemýšlí.

Ale takhle nás ti neúspěšní mohou nařknout z toho, že podmínky byly ušity přímo pro mě.“

Právnicka tím ani na zlomek vteřiny nezvyklá.

„Tohle byla autorská soutěž, ne výběrové řízení, jak se mi snažíte naznačit.“

Petr mlčky přikývne.

Právnick vyndá z exkluzivních kožených desek tři paré smlouvy.

„Po přečtení prosím třikrát podepsat.“

Petr přejíždí rychločtením stránku za stránkou a pokaždé slyšitelně mlaskne. A pak už jen podepisuje.

„Děkuji.“

Odporoučí se Právnick.

„A my si dáme první lekcí čínštiny. Petr vytáhl blok a první stránku si přeložil na tři sloupce, aby každé slovo pečlivě napsal také s transkripcí výslovnosti.

„Začneme abecedou v pinyin. Nalevo si piš čínské litery, napravo jejich možnou českou výslovnost. Na české a můžeš klidně zapomenout, b se čte jako p, takže blbec a pitomec, p jako české pch, d jako t, i nejlépe vyslovíš tch, g je k, vidíš, že to není zrovna lehké na zapamatování, ale to se časem poddá. K je kch, j jako dj, q čch, z jako c, c jako cch, sh je š, r si musíš pamatovat jako ž, a teď to nejjednodušší. S je s. Ale x je taky s, h je ch, znovu bonus m je m, f je f, n je n, l je l, dvojité vé je dvojité vé a ypsilon je j. Možná se ti to zdá stejně složité jako azbuka, ale výslovnost v pinyin je složitější, než v ruštině. Existuje slovo, které když vyslovíš správně, znamená krásná dívka, když s jiným přízvukem tak je to kráva.“

Petr se podíval značně nedůvěřivě a tak jsem raději rychle pokračoval.

„Dlouhá čára melodie se rovná vysoké poloze. Jako když je nemáš. Lomítko je tón ze střední polohy do vysoké. Takový ten smajlík, tam v hluboké poloze protahuješ a lomítko, klesáš z vysoké polohy do nízké. V češtině se s tím setkáš často, když klesáš hlasem na konci věty. A nesmíš zapomenout na pátý tón. Ten je nejjednodušší. Krátký, nepřízvučný neutrální tón. Vykládám to moc složitě?“

Petr mlčky přikývne. Moji omluvou je překvapen.

„Ani mně se v hypermoderní kavárně příliš nelíbí. Ale rozhodlo to, že pan farář Trnka to sem má nejbliž.“

Kapitola druhá

Berlín – červen 1990

Minutu před tím, než jsem se rozloučil s farářem Trnkou, dorazil ještě zadýchaný Petr.

„Čí jsi a odkud jsi. První kniha Samuelova, verš třicátý a třicátý první.“

Navrhne důstojný pán a oba přikývneme. Podá nám ruku, dopije kávu a tiše odejde.

„Tak asi začneme Berlínem.“

„Začal bych popisem pocitu, když už třetí den tvrdnu v cizím městě nad Sprévou. A přiznal bych se, že je to moje druhá návštěva Berlína. Při té první jsem měl asi tři promile alkoholu v krvi, ale tenkrát se to tak nebralo. V obou zemích se chlastala první liga a panovala bezbřehá tolerance k alkoholu. Při druhé návštěvě jsem se právě otevřené láhve irské whiskey ani nedotknul a můj pohled patřil zajímavé učebnici se znaky, které už byly namalovány na některých čínských restauracích v Praze.“

V malém útulném pokoji třípatrového cihlového domu s balkony z roku 1946 hrála hodně hlasitě plazmová televize naladěná na americký filmový retroprogram. Černobílý, většinou s jazzovou hudbou. Herce nepoznám, ale text se mi vybavuje.

„Starý lidi kolikrát radši umřou, poněvadž na ně nikdo nepromluví ani slovo.“

Autor? Franklin Edward Albee, nebo Edward Franklin Albee? Štve mi, že to nevím přesně. Jenže... když člověk sedm dní vzhlíží k obloze a strachuje se kupovitých mraků, bojí se prudkého deště stejně jako náhlých krutých mrazů, přivalových bouřek, lehce zapomene správná jména světových dramatických es, včetně nositelů Nobelovy ceny za literaturu.

A taky se Hansovi, na kterého už hodinu čekám, přiznám k tomu, že jsem si, když mi bylo nejhůř, zatrhl v darované Bibli ve třetí Knize Jóba jedenáctý verš. – Proč jsem nezemřel vycházeje z lůna matky, nevyšel z nitra a nevydechl naposled? –

Život se se mnou nikdy nějak zvlášť nesral. To máme s Hansem společné. Světlo světa jsme spatřili ve stejné zemi. Také, ve stejný, rok. Jenže on v polovině roku 1975, který byl stejně nevýrazný a šedivý jako celá sedmdesátá léta, snad jen zpestřený další spartakiádou, se podvolil vůli svých rodičů a odjel s nimi na návštěvu příbuzných do ošklivého imperialistického Německa.

Bylo mu jasné, že tam všichni zůstanou a bránil se odjet s nimi. Absurdní, na tu dobu. Měl k tomu paradoxu důvod zvláštního zřetele, jak říkají nejen právníci.

Měl dva roky po vojně, která trvala také dva roky a právě pár měsíců před civilem, už dávno stříhal metr, se mu

začal rýsovat vztah, který Honza, tehdy ještě Honza, chtěl rozvíjet a kultivovat.

Tátovi řekl, že s nimi, bohužel, jet nemůže, není v zájmu státu, aby vycestoval pět let do zemí, které se nenacházely ve Varšavské smlouvě. Vojáci mu to prostě zatrhnou. K Baltu, nebo k Balatonu by jet mohl, ale do vesnice kam strýček Sam po válce poslal peníze v rámci Marshallova plánu, to ani omylem. Argumentace zcela dobově neprůstřelná.

Jenže... za dva dny se Honzův otec, silně přio opilý, dovrávoral ke kuchyňskému stolu a překvapenému Honzíkovi hodil na sváteční ubrus výjezdní doložku. A se ztěžklým jazykem podotkl, že syn má pravdu, ale netuší, že za jeden večer v hospodě mezi třemi lampasáky u stolu, jedním tajným a dvěma lahvemi vodky z Pramenu, lze sehnat u těch správných lidí nejenom džíny a banány, ale také výjezdní povolení do vesnice, kterou na rozhraní dubna a května roku 1945 osvobodila Rudá armáda.

Tři pracovní dny a čtyři noci se Honzík intenzivně loučil s jedním jediným člověkem, kvůli kterému byl ochoten žít i v lidskoprávním bezčasu.

První měsíc v nové zemi vyslovená pohoda. Přátelé je sousedům ukazovali jako exoty, mezi sledováním bondovek a rockové hudby v televizi mu vrstevníci říkali, že mohli klidně přijet už v osmašedesátém a ne až za sedm let po té. Za další měsíc nastoupil do první protekčně sehnané práce a zjistil, že takové tempo v bývalé vlasti vyvíjejí snad jen hrdinové

socialistické práce. Vekslácký kurs marky byl devatenáct korun, ale vydělat ji znamenalo poznat nepředstavitelně tvrdý chléb o dvou nestravitelných kůrkách.

Také Honzův táta poznal, že uživit se i v tak lukrativním byznysu jako byl ten jeho, je problém. To o čem doma četl ve vypůjčených časopisech, jako o špičce techniky, měl na stole před sebou, ale nikdo se nenamáhal, aby mu detailněji vysvětlil, jak se s tím zachází. Matka to, coby živitelka, vyřešila tím, že hodila za hlavu profesi manekýnky a zahájila kariéru uklízečky, která ví, že má své jisté, když se hodí každý feník.

Když už jich přátelé měli plné zuby, odvedli je na místní úřad, kde jim naznačili, že v Západním Berlíně se žije snadněji. A pomohli jim sbalit tři kufry české výroby a jednu sportovní tašku z německého sedmdesátiprocentního slevového výprodeje, posadili je do prvního zastávkového vlaku a darovali na cestu konzervy s eintopfovou masovou polévkou. Žádná sláva, ale po měsíci došlo ke zlomu. Honza, tehdy už Hans, se chytil mnohem lépe než jeho otec, matka se, shodou okolností, dostala k předvádění kolekce zlevněných hadrů v obchodáku a otec byl tím, kdo doma přebíral občasnou došlou poštu a vařil večere ze zlevněných polotovarů a skoro propadlých konzerv.

Jak tak trávil čas přemýšlením, začalo mu být divné, že synáčkovi obden píše dlouhé dopisy pouze kamarád z vojny,

ale žádná ze spolužaček či známých. Hans to svému zploditeli vysvětlil ekonomicko-pragmaticky.

Dívky, které znal, byly vždycky zbabělé a dbaly na svou pověst. Takže těžko budou psát emigrantovi, ze kterého navíc nekouká ani to, že by jim na Vánoce poslal dárek.

Třeba podprsenku, která z běžných dvojek pod plesovými šaty vykouzlí ukázkové pětky. Což otec uznal. Zatajil Honzovi, že dopis od kamaráda z Čech otevřel a přečetl. Popis politické situace v Praze jej natolik unavil, že dopis na čtvrté stránce odložil. Právě včas. Pátá a šestá stránka byla silně o něčem úplně jiném.

Hans se vrátil o dvě hodiny později, než plánoval, s omluvou, že pivní maratony jsou čím dál delší a kdo má těch pět hodin vydržet. Osprchoval se a nahý zasedl do koženého křesla a začal telefonicky konverzovat v pěti jazycích současně se svými vrstevníky.

Když konečně zavěsil, hustil do mě svou teorii, že všichni jsme měli úplně stejných šedesát let času, ale někteří toho využili vrchovatě. Když jsem přikývl, hodil mi obálku s jízdenkou do první třídy rychlíku Berlín – Praha.

„Až ti budou vnucovat bagetu a džus, tak se nebraň. Je to v ceně.“

Přikývnu.

„Máš sbaleno?“

Opět tiše přikývnu.

Hans mezi tím zašroubuje uzávěr nedotčené irské whiskey a uloží láhev do mrazáku.

„Vnímáš mě?“

Přikývnu do třetice.

„Každý den pochopíš pět lekcí čínštiny. Čip nastartuješ běžným způsobem.“

Zarazím se.

„A co když se mi tak úplně nepovede?“

„Počítají se i pokusy.“

Naznačí mi, abych si svlékl kalhoty.

„Ta injekce je pojistka. Nezapomeň, že jsi první lidský pokusný králik. A fungovat to přestane... to ti neprozradím. Poznáš to sám, ale to už bude pozdě.“

Snažím se být ironický.

„Bude to průser? Neumřu po tom?“

„Pro tebe velká komplikace. Budeš se muset učit všechno znovu.“

Přešel do svého bezstarostného smíchu končícího zapištěním fistulí.

Petr zavře blok.

„To se bude hezky psát. A co dáme z čínštiny?“

„Pozdravy. Dobrý den, nebo taky ahoj: NI HAO, ahoj spojené s vykáním: NIN HAO , ahoj všichni: NIMEN HAO. Těší mě, že vás poznávám: HEN GAO XING REN SHI NI. Dobré ráno: ZAO SHANG HAO. Dobré odpoledne: XIA WU HAO. Dobrou noc. WAN AN. Pozdravujte rodiče: QING DAI

WO YIANG NI FU MU WEN HAO. Na shledanou: ZAI
JIAN. Na shledanou: HUI TÓU JIÁN. Opatruj se: MAN ZOU.
Chod' opatrně: ZOU HAO. Šťastnou cestu: YI LU PING AN.“

Petr zaklapl sešit.

„Mys lím, že čínština není vůbec jednoduchá.“

„Jsem stejného názoru.“

Odpovím ve stejném tónu.

Kapitola třetí

Praha–Berlín – červen 1990

Velebný pán Trnka se přibelhal se záchvatem kašle a citát z Bible přinesl vytištěný.

Odmítl čaj nebo kávu a bylo na něm vidět, že všechny síly vyčerpал při ranní mši. Za to Petr zářil spokojeností.

„Co člověku prospívá, když získal celý svět, ale sebe poškodil nebo zahubil? Evangelium svatého Lukáše, kapitola devátá, verš dvacátý pátý.“

Přečetl Petr nahlas a na chvíli se zamyslel.

„Tohle má hodně filozofický rozměr. Klidně bych si dovolil pár reflexivních úvah. Já vím, že to bude všechno nabité dějem, ale přesto bych si dovolil několik kapitol ozvláštnit duchovní dimenzí.“

Přikývnu.

„V tom ti určitě bránit nebudu.“

Petr mi oplácí stejnou mincí.

„A tobě nic nebrání, abys mi popsal cestu z Berlína do Prahy. S cizím předmětem v nejdůležitějším lidském svalu.“

Ušklíbnu se.

„Každá jízda v dopravní špičce ve kterékoliv evropské metropoli je utrpením. Impulsivní Hans nadával každému

řidiči. Sám jezdil z pruhu do pruhu, a jak jen mohl, ukázal řidiči, který nás předjížděl, prostředníček.

„Fakuju vás, stádo blbců v železných motýlcích.“

Vyřvával otevřeným okénkem. Nepředstíral, že se tím královsky baví. Uklidnil se až v dlouhém tunelu osvětleném jedovatě zelenými zářivkami.

Hlas mu stále přecházel do fistule.

„Jsi jako malej, vzteklej Mozart.“

Vycenil thymolinový chrup a začal čichat na všechny strany jako lovecký pes. Teatrální gesto.

„Mám sice zapnutou klimatizaci na maximum, ale na tvoje kalhoty nemá. Kolik dnů visely nad hromadou hnoje v koňské stáji?“

Mávnou rukou.

„Už první večer jsem ti řekl plnou pravdu. I ten nejkvalitnější svetr musím nejpozději do měsíce hodit do kontejneru. To je daň za podmínky, ve kterých žiji. Víím, že jsi mi dal do kufru pět triček a dvoje kalhoty. Jsem ti za to vděčný, ale nesmíš mi vyčítat, až skončí koncem příštího měsíce v popelnici. Tuhle variantu života jsem si nevybral dobrovolně a o to víc mě mrzí, že jsem nikdy neměl tolik krásných značkových věcí na sebe a přesto končí v odpadu.“

Hans mě i při jízdě dokáže pohladit po vlasech.

„Promiň, už tam budeme. Sjedou do podzemních garáží. Pusů na rozloučenou si dáme tam. Berlín je sice gay-friendly

city, ale zase ne tak, aby zkousli, když kluk klukovi dá na peróně francouzáka.“

A znovu se zasměje a ve fistuli dvakrát vypískne.

„Jsi samá sranda.“

Mírním Hanse.

V rozlehlých garážích se vyzná a zaparkuje na první pokus. Když jsme vystoupili, pomohl mi s kufrem. Ze své sbírky kufrů ten nejobjemnější.

„Opatrně, ať si neuděláš velký koule.“

Upozorním Hanse a ten se mi odvděčí polibkem na tvář a jemným pohlazením po vlasech. Reflexivně ucuknu. Jsem už takový.

„Člověk, aby tě do všeho strkal. Copak nedokážeš být alespoň na chvíli spontánní?“

Kladu alespoň verbální odpor.

„Promiň. Mám za sebou šest arktických zim. Co je na tom divného, že potřebuji rozmrznout, zvenku i zevnitř. Před měsícem jsme se ještě neznali. A nebýt internetu tak dodnes nevím, že existuješ.“

Kývnul. Bez jediného slova odvezl, teď už můj, kanárkově žlutý kufr k výtahu.

„Ale ve výtahu, pokud bude prázdný, mi pusu dáš.“

„A co když tam budou kamery?“

„To víš, že budou.“

Potvrdil moji domněnku.

Cesta na perón trvala pouhou minutu.

„Až přijedeš do Prahy, napiš textovku. A hned zítra ráno zprovozni čip. Neodkládej to.“

Kývnul jsem a pevně jsme si stiskli ruce. Hans nezapomněl mezi dlaně vsunout ukazováček.

Když jsem vešel do uličky a jednou rukou postrkoval kufr, zasyčely dveře a souprava se rozjela. Nestačil jsem Hansovi ani zamávat.

Pět minut poté, co jsem si v kupé sedl do polstrovaného křesla, mi mladý průvodčí mluvící česky zkontroloval jízdenku, podal bagetu a nalil možná jen půl deci džusu. Ve dveřích mi popřál šťastnou cestu.

Petr si zapsal poslední poznámku a zaklapnul blok.

„Pustíme se do čínštiny?“

Vyzval mě s nenápadným pohledem na hodinky.

„Jmenuji se Zhang Wu: VO XING ZHANG JIAO ZHANG WU. Jmenuji se Lie Liu: WE JIAO LIU LJE. Jsem Američan: WE SHI MEI GUO REN. Dovolte, abych se vám představila: WO LAI GEI NI JIE SHAO YI XIA ZHE WEI SHI DA WEI. To je Wang Lei: ZHE WEI SHI WANG LEI. To je Li yan: TA SHI LI YAN. Dovolte, abych se představila: WO LAI JIE SHAO YI XIA ZI JI.

Kapitola čtvrtá

Berlín–Praha – červen 1990

„Vejděte těsnou branou, protože... těsná je brána a zúžená cesta, která vede do života. Evangelium svatého Matouše, kapitola sedmá, verš čtrnáctý.“

Přečetl Petr další z citátů vybraných farářem Trnkou.

„Jak mu je?“

Zeptá se starostlivě Petr.

„Potřebuje týden, aby vyležel náběh na chřipku.“

„Co v tobě ten citát evokuje?“

Petr začal na dost vysokém levelu, pomyslím si. Abych to shodil, řeknu první, co mě napadne.

„Turniket.“

„Inženýre.“

Řekne horníčkovským tónem Petr.

„Nedoštudovanej.“

Doplní a já po chvíli ticha pokračuji ve vzpomínkách na to, co se dělo berlínské návštěvě Hanse.

„Ve vlaku jsem usnul. Měl jsem co dělat, abych dojel s kufrem ještě za světla. A za ranního rozbřesku první Hansův telegram.

- Vidim vlevo tveho improvizovaneho loze jak zluty kufr sviti k obloze. Tak na nej hod igelit, at ti ho do

vecera nikdo neukradne. Hned jak zprovoznis cip posli textovku. Jestli nemas inspiraci, nejakou fotku ti poslu. Jenom tvuj Hans. -

Přikývnu a už mi v hlavě šrotují úvahy, že jsem se namočil do něčeho, co mě může časem přerůst přes hlavu. Kufr je vidět ze země i z vesmíru. Hans má pravdu, že se někomu může zalíbit a ukradne ho. Stejně jako mi zmizel šampón a den poté tekuté mýdlo. Nebyl jsem líný vstát a přehodit přes kufr plachtu špinavého igelitu. S vědomím, že to jistě zaregistrovala jedna z mnoha špionážních družic. Berlínská cesta mi ukázala nejen rozevřené nůžky sociální, ale také informační. Hans dokázal najít v kyberprostoru záznamy příhod, na které bych nejraději zcela zapomněl, nebo jsou tak zasuté, že zcela vymizely i ze vzpomínek.

Protiklady se přitahují. Já chtěl tiše relaxovat, Hans krákorál bez špetky hudebního sluchu a smyslu pro rytmus.

Modlíš se k Pánu tam nahoře

Prosíš, že přítele bys chtěl

A tvý prázdný kapsy ti říkají,

Že jsi dál bez přátel.

Myslíš, že to vůbec někdo ví

Že to vůbec někoho zajímá?

Už jsem měl na jazyku, že ho za tenhle song pošlu do prdele, ale on rychle vyhledal noty skladby Boba Dylana a text se samozřejmě shodoval.

Nechtěl jsem čip zprovoznit brzy po ránu. Ještě mě bolel vpich po injekci a nechtěl jsem jen tak přejít fakt, že mám pod kůží to samé, co v útulcích dávají psům a kočkám pár minut po sterilizaci. Všechno znající a všeobjímající čip.

Hans mě pořád cpal do vzpomínek na dobu, kdy pro mě byli největšími vzory šachový mistr světa a indiánský náčelník. A vůbec mě nezajímalo, že se na deseti, jedenácti či dvanáctileté děti psaly posudky, v nichž se zjišťovalo, zda jste či nejste ze sociálně slabé rodiny a jeden uspěchaný lékařský zákrok vás poznamenal na zbytek života. Jako křesťan dovedu odpouštět. Navíc, ať se stalo cokoliv, řeknu úplně popravdě, že si na nic nepamatuji.“

„Ale nevyklučuješ to?“

Zeptal se naléhavě Petr s důrazem na každém slovu.

„Věnujeme tomu některou z dalších kapitol.“

Petr mlčky přikývne a vzácnou chvíli mlčíme oba společně. Petr to vydrží opravdu jen několik minut.

„Dal bych stánkového turka pár kroků od stanice metra za osm korun v kelímku.“

Tedy za osmdesát haléřů federální měny. Pokud se pamatuji tak za slušnou kávu v restauraci jsem platil jednu korunu šedesát haléřů.

Ale tyhle počty si nechám, až budeme s Petrem probírat šedesátá léta minulého století.

„Dneska dáme děkovačky. Hodně stručně.“

Petr přikývne a vytáhne z tašky svůj pracovní sešit.

„Děkuji: XIE XIE. Velmi děkuji: FEI CHANG GAN XIE. Není zač: MEI SHEN ME.“

Petr se zamračí.

„To je málo. Nedáme nějakou gramatiku? Nebo jí čínština postrádá. Ale to bych se hodně divil.“

„Dobře. Začneme podstatnými jmény. Čínština nerozlišuje mužský a ženský rod a základní tvar vyjadřuje jednotně. Množné číslo mají pouze zájmena osobní, kdy do tvaru množného čísla přidáme MEN. Tento znak MEN lze přidat i k podstatným jménům označení lidské bytosti, chceš-li říci, že je jich více. Příklad: Dítě: HAIZI. Děti: HAIZIMEN. Já: WO. Ty: NI. Vy: NIN. Ona, ono: TA. My: WOMEN. Vy: NIMEN. Oni, ony: TAMEN.“

Kapitola pátá

Nymburk – srpen 1964

Páter Trnka není viditelně ve své kůži. Při čaji pokašlává, když čte jím vybraný citát, chvílemi sípe.

„Některá cesta připadá člověku správná, avšak nakonec je cestou smrti. Kniha Přísloví, kapitola čtrnáct, verš dvanáctý.“

Petra strhané rysy ve farářově tváři polekaly.

„Jestli vám není dobře, velebnosti, běžte se na faru vyležet.“

Na první pohled je jasné, že za tuhle větu je Trnka Petrovi vděčen.

„Kdyby vám to nevadilo, pánové.“

Řekne na svoji obranu, dopije čaj a podpírán vrchním Kobylákem pomalu odchází. V té chvíli znovu přejíždím očima biblický text.

„Inspiruje tě to k něčemu?“

Vyzvídám na Petrovi.

„Jasně. To je inspirace přímo z nebe,“

Překvapil mě.

„Přeháníš? Já v tom nenašel vůbec nic, snad jen odkaz na politiku.“

Petr vychutnává další lok jasmínového čaje.

„Pořád hledáme motiv z dětství. Akord podobný Beethovenově Páté, nebo Čajkovského Koncertu B – moll. Takže Nymburk.“

Naježím se.

„Já dodnes nemohu potvrdit, že se to stalo. Nechci lidem lhát a vyvolávat falešnou lítost. Necháme toho?“

Petr couvnout nechce.

„Takže děcák v Nymburce neexistoval, lékař, který pro tebe chtěl, jen to nejlepší, nikdy nežil, ředitelka nesouhlasila s nástupem na střední školu? A sám víš, že dnes můžeš u popelnic najít chorobopisy celého sídliště, únik jedné informace dnes už nikdo neřeší. Navíc když se jedná o dávno promlčenou událost.“

Petr se znovu napil jasmínového čaje. A já měním taktiku.

„Tak mi vyprávěj, co jsem měl tehdy prožít. Když se v něčem podstatném odchýlíš, tak tě stopnu.“

Petr se zašklebí.

„Bylo, nebylo, před mnoha a mnoha lety. Poslední srpnový den.“

„To je dost, že už jste zpátky. Jak se cítíte v čistém prádle? Musím vás změřit a zvážit. Sundejte si trička. No jasně, jsou vám vidět žebra. Jestli budete takhle dál hubnout, tak skončíte v okresní nemocnici na kapačkách.“

Bratr se naklonil co nejbliže ke mně, abych jeho slova slyšel jedině já.

„Ať si nadává. Závidí. My jsme zažili hezké prázdniny a ona tu musela hákovat, protože dvacet kluků nemá do svých osmnácti ke komu jet. Tak jí nebudeme provokovat.“

Přikývnu. Necháme si vetřít do vlasů vetřít štiplavý krém proti vším.

„Nepůjdete spát do ložnice, ale na izolaci. Pokoj včera malovali a hrozně to tam smrdí.“

Bráška mi naznačil, že nemá smysl odmlouvat. Když jsem otevřel dveře izolace, potěšilo mě, že cikánská dvojčata ustlala i moji postel. Teď brnkali na vypůjčenou kytaru.

„Už jsi byl u doktora? Máš jít za felčarem.“

Oznámí mně ten tmavší, ale já si užívám vůni a hebkost čistého prostěradla.

Bez klepání se otevřely dveře a v nich Doktor. Hned se na oba obořil, protože věděl, že jedině takový tón hlasu na ně platí.

„Vyřídili jste mu to?“

„Ano, pan doktor. Ale byl dlho u pani vychovatelky.“

Doktor přikývne a k mému překvapení začne sourozence prohlížet. Oči, jazyk, mízní uzliny.

„Je vám dobře? Nemotá se vám hlava?“

Druhý cikán si přece jen stěžuje.

„Byl jsem už trikrát sikat', pán doktor.“

„To se srovná, Lájoši. Jeli jste dlouho vlakem a tady jste odpoledne vypili konev čaje. Tak se nediv, že chodíš pořád čurat. Koukejte oba rychle usnout.“

A zhasnul světlo.

„A ty pojď se mnou, Pavlíku.“

Do ordinace jsme přišli mlčky. Doktor rozsvítil a zahnal mě k váze.

„O dva centimetry jsi přes prázdniny vyrostl a o pět kilo zhubnul. Do konce roku budeš mít přídavky na snídaně a k večeři. Napíšeš to kuchařkám do hlášení. Musíš dostat větší chuť k jídlu, to zařídím. A teď polkni tenhle prášek a pořádně ho zapij vodou.“

Na krabici je napsáno HYPEPS.

Úplně se svlékni a lehni si na lůžko za zástěnou. Musíš dostat jednorázové očkování.“

Poslechnu Doktora na slovo, vždyť jsem se několikrát přesvědčil, že chtěl pro mě i pro brášku jen to nejlepší. Slyším pískání konvice, které signalizuje, že se voda ohřála. Když usínám, sklání se nade mnou Doktor s pruhem leukoplasti a říká cosi nesrozumitelného.

Když se probudím, vidím na bílém stolku proužek použité leukoplasti a dvě injekce s tenkými jehlami.

„Byl jsi po té cestě hodně utahaný. Už dvě hodiny spíš. Hráli jste přes prázdniny šachy?“

„Každý den.“

„Tak běž spát.“

Poslal mě Doktor za cikánskými dvojčaty. Asi za hodinu se mi také chtělo čurat. Záchody na izolaci byly jako obvykle zavřené. Došel jsem až do druhého patra.

Kancelář Ředitelky byla rozsvícená a soudružka byla v dobrém rozmaru při dialogu s Doktorem.

„Jestli mají vychovatelky problémy rozeznat Lájoše od Demetera, tak to zvládnou jedním tahem skalpelu.“

„Ty se vytahuješ.“

Připilost v hlase Ředitelky je evidentní.

„Hned ráno je musím zkontrolovat, tak Demetrovi udělám obřízku.“

Ředitelka vzala do ruky pohárek šampaňského.

„Nezdá se ti, že těm mým chlapečkům ubližuješ příliš? Uděláš jim v kuličkách vítr a ještě jednomu ufikneš předkožku? Budu ti říkat Nymburskej Herodes.“

Doktor v poslední chvíli vybalancuje pohárek s nalitým vínem.

„Herodes s povolením ministerstva. Návrhy jsi, po konzultaci se mnou, do Prahy poslala ty. Víím, že nechceš, aby se tu za pět let objevila další generace Meszarošů. A Pavlovi to schválili, protože měl v posudku z národního výboru větu o sociálně slabé nefungující rodině. Pavel mi za to v životě mockrát poděkuje. Kdyby ten jeho bratr byl jen o rok mladší, dopadl by stejně. Ale v patnácti už to nejde. Takže z něj bude takový městský hezounek a holky se na něj budou lepít. Ty jim koukej co nejdřív podepsat převod do koedukovaného domova. A já se postarám o to, aby Pavel mohl po maturitě studovat bohosloveckou fakultu v Litoměřicích a vydělávat

peníze na šachových turnajích. Jazyky mu problém dělat nebudou. Už má za sebou první svaté přijímání.“

Ředitelka nekoordinovaným pohybem postaví na stůl pohárek od šampaňského a dlouze si lokne kávy.

„Asi tomu jako ženská moc nerozumím, ale být klukem, tak ti určitě nebudu vděčná za dvě ampule horké vody vstříknuté do ještě se vyvíjejících se koulí. Nejsou to psi nebo kocouři, aby se po tom za dvě hodiny oklepali a chovali se stejně jako před tím.“

Doktor zvažní.

„Bylo mi přesně dvacet, když naši rodinu odvezli do koncentráku. Ale nemám o tom chuť mluvit. Řeknu ti jen jedno. Já tam tehdy o své mužství přišel, ale tady chci, aby mě kluci měli jako svůj mužský vzor. Ztraceně ho potřebují. Proto s nimi jednám přísně, ale spravedlivě.“

Jsem schovaný za sloupem a vidím, že Doktor sestupuje pomalu, ale o to hlučněji po schodech. Neslyšel by ani padající prkno.

Ráno přišel na izolaci za námi. Museli jsme si stoupnout do pozoru. Svítil nám do očí baterkou, poslechl si fonendoskopem srdce a plíce, jedním prudkým pohybem každému strhl trenýrky a řekl, že takovou prohlídku budeme mít po celé dva týdny. U Lájoše se zastavil o chvíli déle. Poprosil Demetera aby bratrovi podržel ruce za zády. Dával jsem si sešity do školní brašny, když se Lájošův řev rozezněl nejméně na jednu minutu po celém patře.

„Slíbil jsem to soudružce ředitele.“

Vysvětlil překvapeným bratrům.“

Žasnu nad Petrovým viděním mé sterilizace a znalostmi ze života Dětského domova. A co když to tak opravdu bylo? Je to už padesát let, uklidňuji se.

„Už se přestaň hrabat v minulosti a pojď radši probrat další lekci čínštiny.“

Navrhnu.

Omlouvám se: DUI BUI QI. Velmi se omlouvám: ZHEN DUI BU QI. Omlouvám se (společenské f opa) : BAO QIAN. Omlouvám se (v dopravních prostředcích) : BU HAO XI SI. Promiňte: QING YUAN LIANG. To je v pořádku: MEI GUAN XI. To je v pořádku (na společenské f opa) MEI SHIR. To je v pořádku (v dopravních prostředcích) : BU KE QI. Je to OK: MEI SHEN ME.

Kapitola šestá

Praha – Staré Město – září 1990

Vrchní Kobylák mě vítá jako prvního hosta. Ještě než vyslovím pravidelné ranní přání, vyruší mě zapípání mobilního telefonu. Krátká textová zpráva.

Jsem u patera Trnky. Delsi diskuse nad citatem. Zpozdieni maximalne pet minut. Petr.

Pán má už zase anglické období, protože originál zprávy je v angličtině.

„Pro pana redaktora obvyklou ranní kávu, ale nejdříve za čtvrt hodiny. A pan páter dnes nepřijde.“

Kobylák se ukloní a tiše odejde. Minutu po té přilétne Petr. Třetí kosmickou rychlostí. Omlouvá se už ode dveří a hrne se ke stolu. V té samé vteřině kdy dosedne, začne číst biblický citát.

„Žádejte a bude vám dáno. Hledejte a naleznete. Tlučte a bude vám otevřeno. Neboť každý kdo žádá, dostává, a kdo hledá, nalézá, a tomu kdo tluče, bude otevřeno. Evangelium svatého Matouše, kapitola sedmá, verš sedmý a osmý.“

Kobylák staví před Petra kávu.

„Inspirující to je, Ale co na to napasujeme?“

Zeptal se po prvním loku opatrně Petr.

Vítězně se usměji.

„Já v tom mám jasno, ale pro tebe to bude mravenčí práce,“

Petr mávne furiantsky rukou.

„Povídej.“

Na rozdíl od Petra už kávu dopíjím.

„Tahle kapitola bude o pocitech. Vítězných pocitech. Představ si, že jdeš šedivou periferní ulicí, míchanice vilek a řadových domků. Ti, co ještě mají práci, už dávno zařezávají, důchodci ještě spí a chodníky patří jenom několika postavičkám estébáků, kteří desítky let monitorovaly ulice a jejich cvrkot od páté hodiny ranní. I přes pokročilý věk jsou to dědulové zdravotně zachovalí, do penze šli už v pětapadesáti letech a posledních třicet let se jim vyhnuly, veškeré existenční starosti. Nemají komu co hlásit, v hospodě je taky moc rádi nevidí.

A rána si krátí nadávkami těm, kteří jdou proti nim. Je to divné, ale tak to napsal život. Nadávku, třeba ty debile, řeknou tiše a ve chvíli míjení. Poprvé to vyleká, po druhé naštve a potřetí vyvolá obrannou reakci. Co má ten státem pěstěný zmeteček na sobě? Samozřejmě, vyřazenou vojenskou výstroj osmdesátých let minulého století. Hnědé polobotky a pak všechno vodnický zelené. Fusekle, gale, bundokošili a kdyby směl naplácl by si na holou lebku brigadýrku.

„Zelený zmetku.“

Procedím mezi zuby, ale dost srozumitelně, aby to slyšel i nahluchlý.

A protože jsem si už zprovoznil čip, ve chvíli kdy začnu polohlasně počítat kroky k semaforu, s úlekem a pak s radostí zjistím, že se mi souběžně vybavují české a čínské číslovky. Od jedné do dvaceti. Hans nekecal.

Je čas na emailovou poštu. Dělá mi radost, když z amerických a kanadských bungalovů dostávám povzbuzující zprávy, že zbohatnout je tak snadné. Ale jedině Hans vidí na mé improvizované lůžko mezi stromy. Říká tomu iglú. A tomu okolo svinčík. Ví o mně, že se domluví česky, slovensky, rusky, anglicky, francouzsky, španělsky, trochu portugalsky a maďarsky. Baví mě thajština a japonština, teď začínám s čínštinou, A také to, že práci jsem ztratil před dvaceti lety a střechu nad hlavou už málem před sedmi. Kapitalismu prostě nerozumím. Můžete mít znalosti, můžete mít chuť do práce, ale stačí před několika vlivnými říci prokazatelnou pravdu a leta letoucí si neškrtnete. Denně volím mezi chlebem a limonádou. Na obojí nemám. Z útržků hovorů se dozvídám, že volbu jídlo nebo pití řeší čím dále více lidí. A nejsou to jenom ti, kterým po každém lijáku smrdí saka a kalhoty, protože si je nemají kde usušit.

Načrtnu Petrovi obsah kapitoly.

Také on už dopil kávu.

„Chceš tam mít kontrast totality a dneška?“

Mapuje Petr opatrně své šance.

„Sám víš, že obojí stojí za hovno. Snad jen šokuj tím, že guláš se šesti knedlíky a malé plzeňské pivo stálo v hotelové

jídelně v centru Prahy dvacet korun. V době, kdy se platy šplhaly ke třem tisícům a nájem byl dvě tři stovky měsíčně.

Petr kývne.

„Dáme čínštinu?“

„Jasně.“

Otevírám učebnici, které vděčím za mnohé.

Mám rád fotbal: WO XI HUAN ZU QIU. Miluji klasickou hudbu: WO AI TING GU DIAN YIN YUE. Mám zájem o čínštinu: WO DUI HAN YU HEN GAN XING QU. Jsem šťasten, že mohu s tebou pracovat: WO HEN GAO XING NENG HE NI YI QI GONG ZUO. Ta postel je velmi pohodlná: ZHE ZHANG CHUANG HEN SHU FU. Tato restaurace je hezká a velmi se mi líbí: ZHE JIA CAN TING HEN BU CUO WO HEN XI HUAN.

Kapitola sedmá

Chlumec nad Cidlinou – říjen 1973

Máme s Petrem radost, že mezi nás zavítal pan pater Trnka. Pomalu upíjí čaj a je na něm vidět přestálá chřipka.

„Dlouho jsem nad tím citátem přemýšlel. Ale myslím, že byste se nad ním mohli hlouběji zahloubat. Stejně jako nad celou knihou Jób. Ale na dlouhá zamyšlení už skoro nikdo nemá čas. Tak alespoň jeden verš ze třetí kapitoly. První verš. – Potom Jób otevřel svá ústa a proklínal svůj den. –

Petr přikývl a já vzápětí po něm. Pater Trnka vstává, těžce vstává, v prvních krocích zavravorá, ale stisk ruky má stále pevný. Pokyne na pozdrav také panu Kobylákovi.

Vidím, že Petr váhá, zatímco já se řídím heslem, že úplně první nápad je ten nejnosnější.

„Netrap se. Mám to. Můj barevný sen v několikaletém intervalu, Vždycky to začíná zábleskem světla. Pokaždé s jiným odstínem, ale nikdy s intenzitou kužele, který vnímáme nad operačním stolem. Přesto je to bodavé odporové světlo, které ani na vteřinu neztlumí vědomí. S každou vteřinou roste stav horečné aktivity. Kolik už to je let? Dvacet? Blbost.

Tehdy u jednoho z rohů několikapatrového skladu zásob, na které se smělo sáhnout až při třetím dnu mobilizace,

nebo ve druhém dnu války. Superperspektiva. A kvůli tomu několikrát měsíčně na každého z vojínů základní dvouleté prezenční služby vyšla stráž. Klasické hlídání bez psa, se samopalem, napáskovaným zásobníkem a dalšími dvěma v kožené patronašce. Stačilo jen rychlým grifem odjistit. Prý k tomu ale v posledních dvaceti letech nedošlo. Ani v jedné ze srpnových nocí osmašedesátého. Vojska s technikou označenou výrazným bílým pruhem se záměrně, či ze spěchu, vyhnula posádce několikakilometrovým obloukem. A tak útvar nevstoupil do historie, ani když k tomu měl šanci.

Drilový stereotyp se nenarušil ani nástupem našeho odvodního ročníku. V přípravě do stráže poddůstojníci do nekonečna omílali, že v zimě je největším nepřítelem snížení pozornosti vojáka mráz. A to, že zima a tisíce dalších nepopsatelných drobností se promítne do mikrospánku, který záhy přeroste do usnutí. I já to bral jako vojenskou latinu do chvíle stavu nevědomí přerušného, či spíše přervaného světelným tokem baterky, kterou držel v oviněné rukavici mladý důstojník v uniformě s distinkcemi nadporučíka, ozdobené dévětáckými šňůrami.

„To je pech, že zrovna vás musím nechat vystřídat. Běžte na ošetřovnu. A pokud si vás tam nenechají, tak rovnou na barák. A ráno na hlášení. Tak už běžte.“

Zavelel mým zádům.

Na ošetřovně se zřetelně nudil Desátník-absolvent.

„No to jasný. Když vás Novejpes vyměnil ve stráží, musel na vás ten prášek na bolení zubů, jsem vám dal na začátku přípravy do stráže, zapůsobil o hodně později, než měl.“

Sedl k psacímu stroji a s obstojnou rychlostí naklepal pětiřádkovou zprávu, která končila slovy – mikrospánek po prášku proti bolesti nebylo možné volními vlastnostmi zvládnout. –

Razítko ošetřovny a doktorský podpisový klikyhák.

„Ráno předložit veliteli při hlášení. Odchod.“

Zavelel. Ani nepočkal, až se předpisově odhlásím.

Když Dozorčí baterie zavřel sklad zbraní, zazubil se na mě a plácl po rameni.

„Přijel jeden voják ze Sabinova, tak ho všichni poslouchají. Na tvůj průser ani nedojde.“

Mastiliak, vojín, průserář, který si odkroutil půl roku, v Sabinově, už končil přednášku.

„Všechno tam bylo píčou ke zdi. Revat' na těba moholo každý kokot. Keď sme večer lehli do postelí, tak nikomu z nás nestál. Nekecám. Ráno v pět budíček, od sedmi do čtyř odpoledne jsme hákovali v lomu, od pěti do devíti večer normální vojna, v deset večerka. Žádná dovolená ani u furt'áků. Ti tam taky byli za trest. Je to taková ten Sabinov, že ho nebudu muset ani nasluhovat.“

Dokončil a počkal, jak to zapůsobí. Ne, že by v něm kluci neviděli hrdinu, ale touha po spánku udělala své.

„Dopovíš nám to zejtra. Jdeme chrápat.“

Během minuty byli všichni zachumlaní pod dekou, včetně zobáků na bidlech.

Velitel si ráno, během hlášení, přečetl lékařské potvrzení, zašklebil se a v rámci své pravomoci rozhodl.

„Za mikrospánek uděluji mikrotrest. Když vás nachytají příště, tak poznáte, co to jsou nepovolené vycházky. Odchod!“

Zavelel.

„Soudruhu kapitáne...“

Začal jsem předpisově.

„Padej!“

Ostré světlo, které ve snu skončilo po rozhovoru s Kapitánem, pokračuje. A zdá se, že se zvyšující se intenzitou.

„Já myslel, že vás vůbec neprobudím.“

Policista si sedl ke mně na bobek. Stále mi svítí přímo oči. Teprve když si potřetí za sebou promnu víčka, baterku konečně zhasne.

„Jste od půlnoci už třetí bezdomovec, na kterého jsme narazili.“

Podívám se na displej mobilu. Dvě hodiny třicet minut. Policista zkoumá nejbližší okolí.

„Moc velký pořádek tu teda nemáte.“

Přikývnu.

„Uklízím vždycky v pátek ráno, když dole u kapličky vysypou kontejnery.“

Není to úplně přesné, ale zní to pravdivě.

„Jak dlouho už tady oxidujete?“

„Šestou zimu.“

Odpovím popravdě.

„A proč jste si vybral právě tuhle lokalitu?“

Vyzvídá.

„Byl jsem několik let v jednom domku pod strání.“

Ukázal jsem do tmy a všiml si dalších tří policistů.

„Takhle se mluví s bagama? Proč s ním vykecáváš na bobku? Snad vstaneme, ne?“

Policista – ranař se nemohl lépe představit. Poulí očima a kope do věcí kolem sebe.

„Půl třetí ráno je ideální čas na kradení aut, přepadávání heren a prodávání věcí v non-stop otevřených zastavárnách. Ale to né. My se musíme zabývat bezdomáčkema.“

Ten bordel tady vokolo, no to vás bude stát tisícovku pokuty. Dostal už pokutu?“

Končil tirádu slovního průjmu otázkou.

Policista, kterého odchoval pravděpodobně antikonfliktní tým hledá cosi v malém notebooku. A usměje se.

„Před rokem dostal tisíc peněz za čurání u stromu na čerstvě napadaný sníh. A zaplatil. Jak by ne, když má memorák.“

Policista – ranař udělá ksicht.

„Já nerozlišuju. Jak říká jeden radní na Magistrátu. Na okraji Prahy postavit stanový tábor a držet je tam. A je jedno, jestli jsou mezi nima feťáci a ožralové, nebo inženýři, nebo doktoři. Pro každého by se tam práce našla.“

Zbytek hlídky s jeho názorem viditelně nesouhlasí, Stojí okolo mě v trojúhelníku. Policista – ranař zavelí.

„Ruce předpažit.“

Postříká Pavlovi ruce nějakým sprejem.

„Podepište pokutu.“

Když dosáhnou svého, do minuty odjedou.

Nedokáži se vrátit do iglů, těch pár kroků mi připadá jako nepřekonatelná vzdálenost.

Objeví se kočka, která využívá toho, že kousek dál od cesty nosí lidé zbytky potravin zvířatům.

Kočka mě doprovází na stanici autobusu a k mému překvapení se chová jako hlídací pes. Ponížení, které jsem zažil, ze mne pomalu vyprchává. Za to předvedené divadýlko si černé žabičky s čepicemi londýnských taxikářů zaslouží tisícikorunový honorář.

Za svítání se vracím zpátky. Vůbec do ničeho se mi nechce. Proč člověk musí spadnout takhle hluboko a ještě poslouchat politické kecy, že prožíváme to nejšťastnější období českých dějin. Neuklidní mě ani listování anglickým, německým, ruským a španělským slovníkem.“

Petr jen zakroučí hlavou.

„Je čas na čínštinu.“

„Víš, čemu se v angličtině říká slova na ef?“

„Jasně. Nadávám.“

„Tak je poslouchej.“

Petra jsem tím hodně potěšil.

Zkurvenci: GAI SI. Kurva: HUN DAN. Do pekla: JIAN
QUI. Otravné: ZHEN QI REN. To je opravdu otravné: ZHEN
RANG REN SHENG QI. Co to děláš? NI ZHE SHI GAN
SHEN ME. Co tím chceš říci? NI ZHE ME SHUO SHI SHEN
ME YI SI.

Kapitola osmá

Praha-Hloubětín – duben 1990

Petr několikrát obrátí papír s biblickým citátem od patera Trnky.

– Kdo mě poslouchá, bude přebývat v bezpečí, bude bezstarostný, beze strachu ze zla. Kniha Přísloví, kapitola první, verš třicátý třetí. –

Oba chvíli mlčíme a díváme se do lógru právě dopité kávy. Jako na povel pak řekneme jediné slovo. Hloubětín. Petr dodá své obvyklé – telepatie. –

„Byl jsi tam za mnou, tuším, že nejméně jednou. Takže si ten šedivý třípatrový dům s místy odfouklou čelní fasádou, pamatuješ. Šedivě a neútně působily i pokoje se třemi postelemi, jedním oknem s masivními záclonami a tkanými závěsy. Kuchyňská linka ze sedmdesátých let zdůrazňovala, že prvními nájemníky byli stavitelé metra a okrajových panelových sídlišť. Někdo barák s inventářem v první vlně privatizace znárodnil a ten poslední majitel v řadě z toho udělal přístav pro ty, kteří si ještě mohou dovolit alespoň luxus střechy nad hlavou. Zatím nejsou lidmi bez domova, mají regulérní poštovní adresu, ale hrozba pádu do společenského kontejneru je pro ně kurevsky aktuální. Už po dvou dnech jsem poznal, že tady stejně jako kdysi na vojně, platí princip

mazáctví. Ne přímo tak transparentně jako při vojenské prezenční službě, ale přece jen citelný. Tou vyšší sortou jsou ti, kteří mají zaměstnání, jakoukoliv sebepodradnější práci, ovšem placenou každý měsíc. Třeba až posledního v měsíci. Ale ne tak dobře honorovanou, aby si mohli pronajmout byt, v němž by si dopřáli luxus samoty. Ale s tváří osvětleného grófa každý týden zajdou za správcem a koupí si další týden kolektivního soužití. Mnohým to nevadí. Nikdy nežili sami. Vždycky s někým. Doma se sourozenci. V dětském domově s kamarády, na vojně s vrstevníky a na podnikové ubytovně s kolegy. V téhle ubytovně si spolunocležníky nevybíráš. A pokud někoho z nich potkalo to štěstí, že žil prvních patnáct let ve vlastní rodině, tak když se v ní začnou dusit, tak rád v šestnácti kývnul na internát, pak vojna, po ní znovu doma, po svatbě bydlení u jedněch či druhých rodičů, po dlouhých letech proseb a nekonečného čekání vlastní byt, pak rozvod, po něm ubytovna. Konec, který je neodvratný ve chvíli kdy žijete z ruky do huby, se stigmatem toho, koho společnost odepsala, aniž to kohokoliv zamrzelo.

Až takové myšlenky mě napadají v cimře, která nemá více než deset kroků na délku a jedenáct na šířku.

Jirka, který chce, abych mu říkal Juro, protože se narodil kdesi v podhůří Vysokých Tater a Jan, který se mi ani pořádně nepředstavil a nepodíval do očí. Nevybral jsem si je stejně jako si oni nevybrali mě. Už od pohledu jsou nejméně o dvacet let mladší než já.

„Tak vitaj.“

Pozdravil mě Jura a Jan cosi nesrozumitelně zamumlal.

S podáním ruky se neobtěžoval.

„Tak ty tu budeš s námi bývat? Máš štěstí.

Nechlastáme, neponocujeme a nevodíme si sem baby.“

Mlčky přikývnu.

„Jo a spolu taky nechrápeme.“

Doplní ještě Jura.

Jan si mě změří rentgenovým pohledem.

„Ten taky nevypadá na to, že by si sem tahal baby.“

Zašklebím se.

„A ženatej jsi někdy byl?“

Vyzvídá Jura.

„Ne.“

Odpovím stručně a po pravdě.

Oba se na mě podívají hodně podezíravě. Nebo taky uznávají první pravidlo kapitalizmu v Čechách? Kecat každému a všem?

„Jedna z holek, co byla do mě blázen, mi na každé rande nosila knížky od Karla Maye. Kradla je tátovi z knihovny. Staré kompletní prvorepublikové vydání. Od Vilímka. Její táta na to za měsíc přišel a zmlátil jí jako koně. Celý týden si ve škole nedokázala pořádně sednout.“

Oba se tomu dlouze a hlasitě zasmějí. Což mi signalizuje, že jsem pro tentokrát rozptýlil jejich pochybnosti.

Jura cosi počítá na prstech.

„Já viděl v televizi všechny filmy podle Karla Maye. Jak západoněmecký, tak ty východoněmecký. I tu sračku s tím americkým zpěvákem. Co se muchloval s Honeckerem.

„Deanem Reedem?“

„Jo. Ale jak se ten film jmenoval? To, už nevím.“

Sláva. Alespoň jeden styčný bod. Snad to nějak půjde. Když to dobře dopadne, dám jim za dva měsíce ádijé. Od první minuty co jsem vstoupil do tohoto tmavého pokoje vím, že ubytovna není můj šálek čaje. Jenže... všechno má svůj rub a líc. Když odejdou ráno do práce, tak si pokoj změním v mobilní kancelář. Snídani bych si mohl uklohnit v kuchyňce, na oběd zajdu s Petrem do nedaleké hospody vedle Zámečku a večeri koupím naproti v krámě. Praní prádla je v ceně, každodenní úklid zajištěn. Závada ohlášená ráno je opravena do druhého dne. Mimo víkend, samozřejmě. Jediné co si musím udělat sám je ustlat postel. A ranní a večerní hygienu. Ruční zklidnění mě už dávno nebaví.

Nejen pro nedostatek představitosti. A tak spíše čekám, kde se opravdu objeví první třetí plochy mezi námi třemi. Byl by to zázrak, kdyby se ponorková nemoc vyhýbala útulkům pro chudé.

Hned třetí den mi zmizela ze stolku peněženka. Otrhaná s několika korunami a propadlými bankovními kartami. Mlčel jsem o tom do chvíle, než mě zastavil Správce. Držením těla i výrazem obličeje vysloužilý důstojník Československé lidové armády.

„Heleďte, tady se už rok nekradlo.“

Přikývnu a mávnu rukou.

„Ale ta moje šrajtofle už za nic nestála. Byla rozpáraná ve švu, měl jsem v ní čtyři koruny a padesát haléřů a dvě propadlé karty, včetně zdravotní pojišťovny. Takže na mě se ten čórkař určitě nenapakoval.“

Vidím, že jsem Správce zmátl.

„Takže vám se taky něco ztratilo?“

„Jenom ta peněženka.“

Přikývne a rozloučí se bez pozdravu.

Na pokoji je hustší atmosféra než obvykle. Hádka už začala. O poslech televize. Jura si televizi doháněl svět. Ten virtuální mu náramně vyhovoval. Hltal i reklamy. Jan televizi přímo nesnášel. Viditelně utahaný z bůhví jaké práce padl na válečku a chtěl mít ticho a klid kolem sebe, aby dokázal co nejrychleji usnout.

Jura naopak přilepený k židli sledoval nekonečné seriály všech privátních televizí. A komentoval to vždycky stejně.

„A co bych z toho života měl? A telku si platím v nájmu, tak co?“

V duchu s ním souhlasím. Ale hádka minutu od minuty eskaluje. A pak přišla otázka, která nemohla nepřijít.

„A na čí straně jsi ty?“

Jan čeká na odpověď. Vyzývavě bubnuje prsty do stolu. Snažím se zdržovat. Víím, že by chtěl slyšet, že mě vlastně

televize taky nezajímá a tak jsem vlastně na jeho straně. Ale to bych poškodil Juru.

„Mě je to jedno. Dohodněte se mezi sebou.

Procedil jsem mezi zuby.

Jura přikývne, vstane a mezi dveřmi vyštěkne.

„Jdu si srovnat nervy dolů ke Správci. Dám si s ním frťana vodečky a až se vrátím tak už asi budete voba spát.“

A prásknul dveřmi. Jan usnul a já prohlížím došlou emailovou poštu. Jura se tiše vrátil.

„Správce se ti omlouvá. Myslel, že jsi tady kradl ty. Nalíčil past a chytil se chlap ze druhého patra. Z devítky.“

Jan chvílemi chrápe.

„Věříš, že já odsud strašně rád vypadnu? Budu bydlet v Libni. Dva plus jedna.“

Jura ožije.

„A dokážeš dát dohromady nejmíň šest tisíc měsíčně? Je mi do toho hovno, ale kdo tě vlastně platí?“

Chvíli mlčím.

„Nebude to za šest, ale za pět a půl A dělám v realitách. Teď jsem na suchu, ale když se mi povede kšeft, můžu mít najednou třeba i milion.“

Jura naprázdno polknul.

„Do toho podnájmu bych s tebou šel napůl. Ale ty bys mě asi nechtěl.“

Zaznělo to smutně a od srdce.

Druhý den se situace vyhrotila už před televizními zprávami. Začalo to ping – pongem ostrých slov, pak Jura vytáhl mačetu, kterou koupil od jednoho Kubánce za dvě lahve rumu. Třikrát s ní zašermoval a tím uvedl Jana do nepřítelnosti.

„Neser mi, nebo vytáhnu něco, co mám moc dobře schovaný, aby to tady u mě nikdo nenašel. Ani uklízečka, ani správce, ani vy dva. Je to mnohem menší než ta tvoje posraná mačeta, ale to chlapa vodrovnat mnohem rychleji a líp. Mám to z doby, když jsem ještě dělal na jatkách. Tam jsme s tím zklidňovali bejky, co šli na porážku. Když zdálky ucítili krev, byli hodně neklidní. Ale stačilo vystihnout tu správnou chvíli, přitočit se k nim tak šikovně, aby nás neviděli a vši silou stisknout. A pár minut z nich byli beránci, kteří šli na porážku bez odporu.“

V téhle atmosféře jim přece nebudu dělat přednášku, proč se mezi sebou stále hádají.

V sobotu ráno si Jan sbalil sportovní tašku a ve dveřích se stručně rozloučil.

„Jedu za mámou. Psala, že je nemocná.“

A prásknul dveřmi.

Jura si otevřel lahvové pivo a minutu po té televizi. Při jednom pivu vydržel hodinu, na televizi čuměl nepřetržitě až do půlnoci. Pak teprve rozsvítil a s očima červenýma jako králík mi začal popisovat dívku jeho snů.

„Měla by mít dlouhé světlé vlasy. A ucházející obličej, dvojky kozy, oči buď modré, nebo hnědé a vysoká tak sto šedesát centimetrů. A vůbec by mi nevadilo, kdyby měla desetiletou holčičku.“

Vyslechl jsem ho s opravdovým zájmem, což ocenil.

„A co by sis v životě nejvíc přál ty? A čekám stejně upřímnou odpověď.“

„Já ti to řeknu a ty se mě budeš smát.“

Zkousím se vykroutit.

Načal si osmé pivo a deváté nabídnul mě.

„Klidně mi to řekni, já si z tebe srandu dělat nebudu. Přisahám.“

A přituknul si se mnou lahví zteplalého piva, až sklo zařinčelo.

„Ještě letos bych rád šel na obřizku a začal se učit čínsky.“

Juru jsem viditelně dostal z míry.

„Tu obřizku potřebuji kvůli obchodním kontaktům a čínsky jsem se měl začít učit už před deseti lety.“

Jura pije a mlčí. Když si potřetí srkne z lahve a hlasitě si řihne a podrbe se na chlupatých prsou.

„Tě vobdivuju. Kolik ti je let a ty se chceš začít učit ten jejich rozsypanej čaj? Já nevím, kde mám v češtině napsat kde jaký í a ty posíláš do světa telegramy ve čtyřech jazycích.“

Kurva jak tohle ví? Získám čas dlouhým lokem piva.

„Copak ty jsi mě viděl faxovat?“

Jura mávne rukou.

„Já ne. Uklízečka si tuhle pustila hubu na špacír. To víš, šmíruje nás, aby mohla donášet Správcí.“

Skončím monolog a čekám na Petrovo vyzvání k další lekci čínštiny. Bude o citoslovcích, mimo jiné.

„Co jiného by tě asi mohlo napadnout.“

Zašpičkuje Petr, ale ukázněně vytáhne svůj poznámkový sešit.

Ó Bože! : AI YA. Jé: YI. Můj Bože: TIAN A. Opravdu! ZHEN DE MA. Jak podivné: ZHEN QI QUAI. Můžete jít, chcete-li: NI YUAN YI DE HUA JIU QU. Mohu si tady sednout? : WO KE YI ZUD ZAI ZHER MA? Mohu kouřit? WO KE YI CHOU YAN MA? Mohu odevzdat zprávu zítra?: WO MING TIAN ZAI JIAO BAO GAO XING MA? Bude vám vadit, když vám položím osobní otázku? WO YIANG WEN YI GE

SI RE WEN TI NIN JIE YI MA? Mohu použít váš telefon? WO KE BU KE YI JIE YONG YI XIA NIN DE DIAN HUA? Zde můžete kouřit. NI KE YI ZAI ZHER CHOU YAN.

Kapitola devátá

Bezdědice – srpen 1966

Vrchní Kobylák čeká, až velebný pán Trnka dopije svůj čaj, aby mu mohl přinést už včera objednanou dózu s pravým v Anglii vyrobeným čajem.

Petr několikrát po sobě čte text velmi známého biblického citátu a mě jasné, že o čem bude další kapitola, rozhodnu opět já.

„Proč tedy hledíš na třísku v oku svého bratra, ale trámu ve svém oku si nevšímáš? Nejprve, vyjmi trám ze svého oka, a pak jasně uvidíš, jak vyjmout třísku z oka tvého bratra. Evangelium svatého Matouše, kapitola sedmá, verš třetí a pátý.“

Hned po krátkém rozloučení s farářem začnu do Petra hustit obsah kapitoly.

„Bude to o mých pocitech z nocí, kdy bylo dvaadvacet pod nulou. Detailně popíšeš čtyři vrstvy oděvů, ve kterých jsem spal. A to, že jsem měl mobil na nejteplejším místě na těle, protože jestli jsem byl opravdu ve dvanácti sterilizovaný, tak mi žádné nebezpečí od mobilního záření nehrozilo. Když jsi psychicky na dně, napadají tě neuvěřitelné otázky. Třeba, proč se umrzlí lidé po smrti smějí? Kolik ze čtyř tisíc bezdomovců v Praze po dvou mrazivých nocích nepřežije?

Proč si pořád přemílám v hlavě píseň Blizzard, kterou jsem poprvé slyšel u letního táboráku? Bylo by mnohem lepší, raději vzpomínat na letní měsíce politicky hektické doby, kdy jsem společně s dvacítkou ostatních kluků prožíval ve stanech s podsadami dlouhé dny dešťů, podvečerní noční táboráky a pár dusných tropických nocí. A tak když kapky deště několik hodin bubnovaly do navoskovaného plátna stanu, byl ten správný čas pro listování několika krásnými knihami, o jejichž hrdinech se dalo s vrstevníky hodinu diskutovat. A představovat si jaké to mohlo být, když bizoni a Indiáni táhli stejnou cestou. Konečně, v té době už i na plátna českých kin dorazily filmy natáčené podle knih Karla Maye. A tak jako předchozí generace jsme podleli tomu, že Vinnetou je synem náčelníka mescalerských Apačů Inču-čuny a má sestru Nšo-či, kterou Indiáni pokládali za Krásný den. V mládí Vinnetoua kromě otce vychovával také Kleki – petra, bílý otec Apačů. Byl vzdělaný Němec, který dlouho žil s Indiány a jako Bílý otec byl pro své vlastnosti přijat do kmene. Vinnetou byl zamilován do Rihany z kmene Assinibonů. Ta si však vyvolila za muže Vinnetouva přítele, zálesáka Old Firehenda. Později byla Ribana zastřelena bílým náčelníkem indiánského kmene Ponců Parranohem. Její smrt pomstí také Old Shatterhand. A právě s ním se Vinnetou přes počáteční konflikt tak spřátelí, že uzavřou pokrevní přátelství.

Po smrti svého otce a sestry, které zavraždil běloch Santer kvůli zlatu na hoře Nugget-tsil se Vinnetou stává

apačským náčelníkem a zdědí slavnou Inču-čunovu stříbrnou pušku.

Stříbrnou, protože pažba dvouhlavňové ručnice byla bohatě zdobená stříbrem. Vinnetou jezdí na koni jménem Vítr, tedy Ilčí a jeho bratra Hatátitlu, snad česky Blesk, daruje Old Shatterhandovi. Vinnetou sám oba koně vychoval. A nikdo se nesměl divit, že jsme každý z nás měli velice střežený školní sešit. S výstřižky a obrázky. Vždyť na plátnech kin jsme už několik let hltali Vinnetoua, Poklad na Stříbrném jezeře, Vinnetoua Rudého gentlemana a Vinnetoua Poslední výstřel.

Večer u táboráku jsem se naučil pár nových písniček, které jsme v mladoboleslavském pueblu nikdy neslyšeli, stejně tak na ně zapomnělo rádio, které jsme měli na Klubovně. Milan naladil kytaru, někdo přiložil několik polínek a do letního ticha zazněl jeden z textů, který by před pár lety zaznít nemohl.

„Když Sever válčí s Jihem a zem jde do války a v polích místo bavlny teď rostou buráky...“

Když táborák skončil, nás pět dobrovolníků vylilo několik kbelíků vody přesně doprostřed a tiše sledovali proudy syčící páry. A pak se tři nejstarší z nás se ještě strefili na náhodně vybraná místa ohniště intenzivním proudem moči. A spíše při tom řvali, než zpívali.

Až na závěr druhého tábora přišel první konflikt. Starší kluci, přesně podle tradic Karla Maye, večer po táboráku zůstali sedět v naprosté tmě, kdy přes mraky nebylo vidět ani

měsíční úplněk, si vzájemně nabídli kinikink a symbolicky, s jednou jedinou cigaretou kolující kolem, hovořili v pauzách o kalumetu přísahy.

Ráno bylo stejně zamračené jako jiné dny. Hned po snídani jsme se chtěli učít k večernímu táboráku, jenže...

„Čeká na vás hlavní vedoucí, asi máte průser.“

Řekl kluk, který měl dopolední hlídku.

„Co nám asi může chtít?“

Ptali jsme se jeden druhého. Až do chvíle než jsme došli ke stanu hlavního vedoucího, který nevypadal vůbec mírumilovně.

„Viděl jsem vás včera večer kouřit. A to mi nezapřete.“

Přikývli jsme na souhlas.

„Alespoň, že se přiznáváte. Takže proč jste porušili základní pravidlo tábora? A chci to slyšet od každého zvlášť. Kdo začne?“

Nikomu se do toho nechce.

„Doufal jsem, že alespoň jednomu z vás bude po té cigaretě špatně a až se pozvrací, nebo rovnou posere, tak mu na ošetřovně vynadám. Ale přežili jste to bez úhony. Škoda. Pavel by nám mohl říci proč, už od svých patnácti let kouří.“

Chvilku se rozmýšlím.

„To nebylo normální kouření, ale obřad kinikink. Ta cigareta byla kalumet přísahy.“

Ostatní jsou překvapeni a na Milana ta slova udělala dojem.

„Vím, že u každého najdu sešit s desítkami fotografií Pierra Brice a Lexe Bakera. Stejně jako vy jsem četl všechny dostupné knížky a viděl stejné filmy jako vy. Howgh.“

Tím zapůsobil, ale já mu přesto chtěl oponovat.

„Vím, že mezi knížkami a filmy jsou rozdíly. Ribana žije, nikde se neobjeví Old Firehand a Vinnetou zastřelí Rollins, který je v knize bezvýznamnou postavou ve druhém dílu.“

Milan přikývne.

„Nechci vám kazit iluze, pánové, ale Vinnetou, ten skutečný, měl trochu jiný život. Byl to apačský náčelník Cochise, který se přátelil s bělochy a s jedním z nich, armádním stopařem Tomem Jeffordsem měl stejný vztah jako Vinnetou s Old Shatterhandem. Cochise měl sestru Sonsehgray, což se dá přeložit jako Jitřenka, do které se Jeffords zamiloval. Dívku však běloši brzy zabili. Stejně jako Nšo-či. A pak si musíte pamatovat, že Cochise byl náčelníkem Chirikahuú, nikoliv Mescalerů, zemřel v šedesáti devíti letech přirozenou smrtí v rezervaci.“

Všichni chvilku mlčíme a rovnáme si v hlavě nové informace.

„Ale to přece neznamená, že...“

Nedořekl jsem.

Milan kývnul a úplně bez emocí řekl.

„Takže na tomhle táboře už žádné kolektivní kouření. Howgh.“

Neradi a pomalu odcházíme.

Petr napjatě poslouchal a do sešitu poznamenával řadu bůhví proč po sobě jdoucích čísel. Zaklapnul literární sešit a vyndal z tašky od notebooku sešit s čínštinou.

„A co to bude dneska?“

„Pokračování minulé lekce.“

Obávám se, že zmeškám vlak: WO DAN XIN GAN BU SHANG HUO CHE LE. Obávám se, že jsem opilý: WO HAI PA ME ZUI LE. Opravdu nevím, co mám dělat: HEN BU HI DAO GAI ZEN ME BAN ZAI HAO. Obávám se jí nechat jít samotnou: WO BU FANG XIN XI GEN REN HUI JIA.

A taky porce mluvnice: Jména Číňanů se skládají ze dvou částí. Na prvním místě je příjmení a na druhém jméno. Stejně opačně se používá oslovení společně s příjmením. Například: WANG XIU XIU. Slečna Wangová: WANG XIPOJIE.

Kapitola desátá

Praha-Vinohrady – květen 1972

Sedíme v kavárně déle než obvykle. Už hodinu známe další biblický text vybraný důstojným pánem Trnkou.

„Co člověk zaseje, to také sklídí. Verš číslo sedm z listu Galatským.“

Probrali jsme rozdíly mezi Svatým Otcem Františkem a předchozím Benediktem, Petr byl překvapen tím, že páter Trnka znal papežovo prohlášení z Brazílie, že lidé, tedy i kněží, se mají hodnotit podle vztahu k víře a ne k sexuální orientaci. Právě ta smířlivost Petra překvapila a několikrát ji kladně komentoval. Jednu chvíli se mi zdálo, že se záměrně opakuje. A pak, bez jediné výstrahy, přešel ke kompozici románu a dokazoval, že desátá kapitola musí čtenáře uchvátit náčrtem velmi intimního prožitku z dávnější doby, který si hrdina vybaví a může glosovat s nadhledem. Například ztrátu panictví.

Důstojný pán s Petrem souhlasil a já si nakonec řekl, proč ne, poručil další rundu káv a začal popisovat život v tiskárně Léta Páně 1972.

„Jednomu z nás jsme nesměli připomínat kriminál, ani ve vzteku, ani ve srandě, protože to zakazuje zákon. Tichou poštou se nám doneslo, že jde o jednadvacetiletého drzého

spratka, který kradl auta a ani tam z něj nevymlátili frajera. Ale, prý, krade jenom auta, takže naše peněženky ho zajímat nebudou. Alespoň nějaká útěcha. Hlavně ať je to pravda.

Hned první den, po půlhodinovém zaučení, začal pracovat se stejnou intenzitou jako my ostatní. S nikým nekomunikoval a na konci šichty řekl, že musí sekat latinu, protože si podal žádost, aby mu odpustili peníze, které by měl zaplatit za několikaměsíční vyšetřovací vazbu. Advokát mu na rovinu řekl, že se peníze odpouštějí jedině tehdy, když na něj přijde pracovní posudek s pěti výraznými pochvalami. A toho chce dosáhnout. I za cenu toho, že se na něj nasereme. Práce bylo naštěstí pro všechny dostatek a mezi druhou a třetí ráno, kdy se chtělo nejvíce spát, nebyla, zaplat' bůh, žádná. Seděli jsme na plechových stolech, občas něco jedli, jednou vzpomínal Miloš na ty z kultury a politiky, kteří mu pózovali před kamerou, časem se rozpovídal také Milan o svých zážitcích z kriminálu. Jenom mě se nechtělo vzpomínat na kolektivní výchovu v Krči, Nymburce, Mladé Boleslavi, v pražské Lublaňské ulici a v Terešově. A protože na mě netlačili, nechal jsem jim volné pole ve vzájemném frajerském přetahování.

Když se Miloš přesvědčil, že jsme v šatně sami, začal si dobírat Milana.

„Včera jsi říkal, že ti strejda z Moravy přivezl letošní vypálenou slivovici. Co kdybys pány pozval na košt?“

Milan nápad odpálí zcela originální výmluvou.

„Před desátou dopoledne nechlastají ani Rusové.“

Přišlo mi to hodně vtipné.

Miloš, podle tónu hlasu, zacouval.

„Tak promiň. Ale já jindy nemám čas. Teď se jdu na tři, čtyři hodinky prospat, pak obídek, odpoledne procházka Prahou, posezení v kavárně Adria, nějaký ten biograf a v deset večer do viděníja.“

Když za sebou práskl dveřmi, Milan přišel až k mé skřínce.

„Ale kdybys chtěl ke mně jít ty, tak ti nabídnu skotskou whiskey.“

Pokrčím rameny a zeptám se se zájmem.

„Proč jsi nechtěl, aby s námi šel Miloš?“

„To ti řeknu až doma. Tady i stěny mají uši. A víš, že usilují o posudek, podle kterého bych mohl být od minuty prezidentem.“

Oba se tomu hlasitě zasmějeme.

Zamykám skříňku, dvakrát zkouším zámek.

Odcházíme do poloprázdných ulic. Ještě že je to k Milanovi jen deset minut chůze, navíc z kopce.

U krámu s potravinami se Milan zastaví, vejde dovnitř a pozdraví, přes několik lidí spořádaně stojících ve frontě, postarší obtloustlou prodavačku. Stojím ve dveřích a nevěřím svým očím a uším. Prodavačka přestane obsluhovat staršího muže v rádiovce a do několika pytlíků od mouky nasází rohlíky, jogurty a dalších věcí.

„Bude to za šedesát korun, pane doktore.“

Milan předběhne frontu a vysází na pult červenou padesátikorunu a hnědou desetikorunu. Hlasitě poděkuje. Než nahází nákup do kabely, prodavačka vysvětlí lidem ve frontě.

„Víte, on pan doktor hodně spěchá. Je ještě mladej, tak jsou na něj na oddělení všichni přísní. Záleží mu na každé minutě, tak proto jsem mu dala nákup bez fronty. Přijďte zase, pane doktore.“

Žasnu, že nikdo nenadává. A jak jednoduše se dají lidé zmanipulovat.

„A kde jste studoval, pane doktore?“

„V Ruzyni a v Litoměřicích. Osm semestrů.“

Tomu se opět srdečně zasmějeme. Možná až příliš hlasitě.

„Jestli chceš, tak ti budu o poměrech za katrem barvitě vyprávět. A přísahám, že si nebudu ani jedno, jediný, slovo vymýšlet.“

Došli jsme na konec frekventované ulice ke čtyřpatrovému domu s novou kanárkově žlutou fasádou.

„Je to čtvrté patro bez výtahu. Sto schodů. Já to беру jako ranní rozcvičku.“

Ve třetím patře se trochu zadýchám. Milan to hned pozná.

„Nikam nespěcháme. Odpočiň si. Měl bys míň hulit. Kolik denně, krabku ? Jestli chceš tak já tě odnaučím kouřit.“

„To bych rád věděl jak.“

Zapochybují.

„Uvidíš. Rád z tebe udělám pasivního kuřáka.“

Odemkl dvoukřídlové klasické dveře. Oba jsme si zuli boty a Milan se tiše usmál, když zaregistroval klubající se palec dírou v ponožce. A podal mi přezůvky s pevnou špičkou, takže díra nebyla vidět.

„Chodba, záchod, koupelna, kuchyně, obývací a ještě taková dlouhá úzká nudle, kde bych časem chtěl mít dílnu.“

Představil mi byt a já jen tiše hvízdnul. I když pískat neumím.

„Na dvaadvacetiletého kluka, paráda.“

„Nepřeháněj to. Za půl roku se toho moc stihnout nedá. Nábytek je z bazaru. Jak bydlíš ty?“

Tou otázkou mě znejistěl. Nechci lhát.

„V pokoji a kuchyni ve třetím patře bez výtahu. Společný záchod naproti dveřím. Bydlím tam s bráškou, ale ten je teď na vojně.“

Milan začal připravovat opuletní snídani. Uvařil deset vajíček, rozkrájel pět rohlíků, namazal je máslem, do kalíšků dal džem, med a jogurt.

„Teda ty žereš jak zájezd. Nebo mládě dinosaura, vyber si.“

Neodpustil jsem si ironickou poznámku.

„Vezmeš si taky, doufám.“

Když si konečně sedne do křesla, gestem mě pobídne k jídlu.

„Čaj je tak akorát. Nebo chceš panáka na uvítanou?
Neurazím pána skotskou?“

A už vstává, jde k baru a nalévá velkého panáka. Pouze jednoho.

„A ty si nedáš?“

„Před desátou ráno nepijou ani Rusáci.“

Opakuje svůj zřejmě nejoblíbenější bonmot.

Napiji se až příliš přeslazeného čaje.

„Takhle si debužiruješ každé ráno, nebo se chceš vytáhnout přede mnou?“

Vstane, dá mi ruku na rameno, zdálo se mi, že mě mírně pohladil po vlasech.

„Každé ráno v krimu, jsem si říkal, že až mě pustí, nebudu se odbývat na jídle. Hlad jsem tam nikdy neměl, ale kvalita jídla stejně mizerná jako v naší závodní kuchyni. Měl jsem se jak prase v žitě. Finančák mi při odchodu změnil lágrové peníze za československou měnu a vysolil mi na dřevo šestatřicet tisíc. Tolik jsem si tam vydělal.“

Suma peněz ve mně vyvolala zvědavost.

„To jsi fáral v dolech, nebo dělal na lince ve Škodovce?“

Milan dožvýkává rohlík.

„Něco málo rukama, ale nejvíc pusou.“

„Tomu nerozumím.“

Přiznám se.

„Po večeri, před večerkou, se vězni mohou navštěvovat na celách. A já měl vždycky dlouhou frontu návštěv. Vědělo se o mně, že za táborového búra, tedy vězeňskou pětikorunu vyhulím každého, kdo si o to řekne. Bez rozdílu věku a délky. Vypil jsem tolik spermatu, co ty jsi za svůj dosavadní život vychlastal panáků. A ještě jsem měl protekční dopis pro národní výbor, aby mi přidělili nějaký pěkný přiměřený byt. Brácha jednoho dozorce je úředníkem na bytáku v téhle čtvrti a je taky náš. Tak si ode mne vzal desítku a já mám dekret na jedna plus jedna. Řekni, který kluk to dneska má? I když můžeš oponovat, že je to jenom podkroví.“

Trochu se mi z jeho slov zatočila hlava.

„Mluvím pravdu, i když nemusím.“

„Šokoval jsi mě maximálně.“

Přiznávám.

„To se tedy divím. Od sedmi let jsi vyrůstal v děcáku a zarazí tě hulení brk. Copak jsi tím před pěti lety neprošel taky? Nekecej, že jsi ještě panic.“

Zasmál se té představě tak, že se při napití čaje zakuckal. Ale mě vyprovokoval k zásadní otázce.

„Jak víš, že jsem vyrůstal v děcáku?“

Milan se zalekl přísného tónu v mém hlase a ztišil i ten svůj.

„Co ti řeknu, bude jenom mezi námi. Měl jsem strach, že mě mezi sebou jako kriminálního nepřijmete, tak jsem na vás chtěl taky něco vědět. Přečetl jsem si na kádrovce tvoji a

Milošovu složku. Takže vím, za co byl Miloš ve vyšetřovací vazbě. Hovno za politiku. Ani za srpen v osmašedesátym, ani za srpen v devětašedesátym. Fotil porno pro Němce a jeden z kluků to na něj prásknul. Proto nechci, aby sem chodil. Představ si, že bychom se ožrali, nedávali si pozor a on nás přitom nafotil. A dojez ten rohlík, prosím.“

Dokázal o třech věcech hovořit jedním dechem.

„Mluvíš o sexu jako o chlebě.“

„Asi proto, že to byl můj denní chleba.“

Zavtipkoval.

„A dej si panáka.“

Znělo to spíše jako příkaz.

„Nemám chuť.“

„Kolik je hodin?“

„Deset pět.“

Odpovím Milanovi pohotově.

„Tak to už můžu.“

A vypil panáka skotské na ex. Pak beze slova uklidil zbytek snídaně a zapnul gramofon.

„Nemám rád komerci. Mám nový Párply, chceš si je poslechnout?“

Kakofonická muzika se rozléhá podkrovním pokojem, Milan zatahuje závěsy a bleskově sundává mikinu a vypasované džíny. A stojí přede mnou ve slipech.

„To koukáš, vid'. Čtrnáct dní jsem měl objednanou sadu v Tuzexu. Přitom je šijí u nás. V Kutné Hoře. Na export. Sedm plavečkových kalhot. Jedny za sedm bonů.“

Tentokrát mě pohladil po vlasech mnohem citelněji.

„Já už budu muset jít.“

Vymlouvám se.

„Neblyni. Snad bys neutíkal. Přece jsem ti slíbil, že tě naučím pasivně kouřit. A víš, že kdybys dneska ke mně nepřišel, tak bych s tebou celý týden nemluvil.“

Vstanu.

„Ty chceš fakt utýct?“

„Neutíkám.“

„Tak si sedni, osměl se, já ti naleju dalšího panáka.“

Smočím alespoň rty a zjišťuji, že mi Milan i podruhé nalil originál a ne žádnou mejdanovou náhražku.

„Takhle hostíš každého?“

Rýpnu si.

Pokrčí rameny.

„Plat u rotačky není vůbec špatnej. Příplatky za prostředí, za práci v noci, večere za tři koruny devadesát. Já si nestěžuju.“

Jeho nadšení nesdílím.

„Máš nabouranej celý den.“

Znovu smočím rty do skotské.

„Já ne. Tak jako má Miloš nalinkovaný celý den, tak já to mám podobně. Až tě odpaním, tak se trochu prospíme, pak

tě vezmu do Karlových lázní, uděláme tři kolečka v páře a čtyři bazény, něco lehčího sníme, já tě doprovodím, nebo zajdeme do parku, někde dáme nějaké to kafe a já tě večer vezmu do jedné vinárny v Myší díře, jmenuje se Téčko, nic tam pít nebudeme, v devět vypadneme a vzhůru ke strojům. Jo a koupíme si v závodce mraženého mletého psa za tři devadesát.“

Protáhnu se.

„Naplánovaný to máš fakt dobře. Já bych po takovém programu přišel do práce utahanej. I teď si myslím, že když mám prožít předělovej okamžik, tak musím mít perfektní kondici.“

„Zase uhýbáš. Vidím ti na očích, že se chceš bleskurychle zvednout a odejít. Já vím, že na tebe nesmím rychle. Jsi jiný než ostatní kluci.“

„V čem?“

Zajímá mě to.

„Když si ostatní v děcáku pulírovali péra a mysleli přitom kdoví na co, tak ty jsi ležel čumákem u stěny a modlil ses.“

Zatrne mi.

„Kurva, jak tohle víš?“

Milan se zasměje, pohladí mě po hlavě až příliš intenzivně a dá mi ruku na rameno. Podle něho gesto absolutního důkazu přátelství.

„Z kádrových materiálů, kámo. I to, že jsi byl v děcáku nejlepší šachista. Hele, na rovinu, ty kurvy nás mají tak zmapovaný, to nemáš ponětí. Vědí i to, že jsi na svůj svátek byl u svatýho přijímání. A váš doktor v Nymburce ti navrhoval, abys šel po střední škole na kněze. Domlouval ti šachový turnaje na šachový olympiádě, napsal ti do papírů, že i kdyby ses tím knězem nestal, tak zůstaneš nejspíš svobodný a určitě nebudeš mít děti. To tam fakt je.“

Tím mě dorazil úplně. Ale když už ví všechno, tak i ten poslední průser.

„Když sis tak podrobně prostudoval moji složku, tak co mi tam přibylo z poslední doby?“

Milan mi gestem naznačuje, abych už konečně dopil panáka skotské.

„Myslíš ten soud kvůli vojně? Jenom kvůli tomu, že ses nedostavil k odvodu? Dali ti z tiskárny dobrý posudek, tak jsi vyváznul jenom s podmínkou. To já mám vojnu na háku. Hned jak jsem vyšel z krimu, tak mi právník poradil, abych šel za doktorem a do vojenské nemocnice ve Střešovicích. Dostanu modrou knížku. Teplí kluci nemá teta armáda ráda. A já jsem navíc automobilovej čórkař.“

„Já neměl u odvodu odvahu jim ani naznačit...“

Přiznám se a nechám se Milanem odvést do pokoje. Cítím, že válenda je trochu proleželá, ale povlečená perfektním bílým prostěradlem a na něm je voňavá růžová

deka. Vypitá skotská, ale také únava z náročné devítihodinové šichty mě otupila natolik, že mi dovolila jedinou větu.

„Milan se jmenoval náš hlavní vedoucí na pionýrských táborech. Ted' zpívá v jednom pražském divadle.“

„Ted' už nemluv.“

Poprosil mě Milan.

Když jsem se asi za hodinu probudil, Milan ještě spal. Promnul jsem si oči a chvíli uvažoval. Asi jsem opravdu jinej. Mokrát jsem četl, že po první zkušenosti se mění pohled na svět. Ne, že by mě to vůbec neoslovilo, ale čekal jsem od toho víc. Nebo mi to docvakne později. Alespoň to nebude pro mě na vojně překvápko, až se bude někdo o něco pokoušet.

Milan vstal, rychle umyl nádobí, vzal si jedno z vypraných triček a zručně ho vyžehlil.

„No co? Sám si vařím, sám si peru, v krimu jsem se naučil žehlit, co přineseš do domácnosti ty?“

Zalapám po dechu.

„Já mám kde bydlet. Bráška bude ještě rok na vojně, už ted' jezdí každou neděli domů a vozí mi řízky.“

Milan si obléká ponožky. Čisté a s moderním vzorkem.

„Já bych tě tady snes. Nikoho jinýho, ale tebe jo. Nebo bysme mohli být týden u tebe a týden u mě. Neznám tvýho bášku, ale může přijít z vojny a sdělit ti, že se ožení a ty tam budeš třetí. V pokoji a v kuchyni. Pozdrav pánbůh. Postel za závěsem. To bys chtěl?“

Něco na Milanových slovech je. Takže jeho zajímavou nabídku striktně neodmítanu.

„To mě potkat může. Alespoň vím, kde můžu zazvonit.“

Milan je už oblečený a skládá věci do tašky.

„Zvu tě do Karlových lázní, dáme páru a bazén.“

„To bys mi musel půjčit plavky.“

Milan se rozesměje na celé kolo.

„Tam se přece chodí na Adama. Do páry i do vody.

V páře sedíš na prostěradle, v bazénu normálně plaveš a pak se utřeš do prostěradla.“

Celou cestu tramvají přemýšlím, zda návštěvu lázní nevzdat.

„Takovýho stydlína, jako jsi ty, jsem, fakt, neviděl.“

Narážel na moji ruku zakrývající to, co do včerejška patřilo pouze mě.

„Vypadá to blbě. Chovej se normálně. Za chvíli uvidíš, že ho někteří mají ještě menšího než ty.“

A po chvíli ještě, to už bylo v mokré páře, procedil mezi zuby.

„A ne abys tady po někom čuměl. Jsme tu spolu, jasný.“

Byl jsem docela rád, když jsem se u skříňky oblékal.

„Půjdeme něco sníst? Zvu tě na oběd.“

Pokusil jsem se udělat na Milana prosebné psí oči.

„Já už bych radši domů. Pochop, že toho na mě bylo dneska hrozně moc.“

„Tak jo.“

Řekne uznale.

Mrzelo mě, že za mnou nepřijel na přísahu a nenapsal jediný dopis, i když to sliboval. Proč to tak bylo, jsem se dozvěděl, až když mi ta dvouletá zelená pakárna skončila.“

Během vyprávění jsem se několikrát podíval na faráře Trnku. Pozorně poslouchal a chvílemi se také usmál. Komentář si nechal až na závěr.

„Je lepší, že jste v sedmdesátém nešel studovat do Litoměřic. Táhlo by se to s vámi celý život. Vždycky ve zlém. Moc se o tom nemluví, ale kněží vadí každému režimu. Jednou bych vám rád vyprávěl, jak špiclovali mě.“

Dopil kávu a vrávoravou chůzí odchází.

„Tak se těším zase zítra.“

Řekne mezi dveřmi, které mu úslužně otevřel vrchní Kobylák.

svým brožovaným životem, teď uvidím, co sis zapamatoval z minulých lekcí a co dokážeš pochytit dneska.“ Petr jen beze slova otevře pracovní sešit popsaný už do poloviny.

Určitě uděláš zkoušky : NI YI DING KE YI TONG GUO KAO SHI DE. Věřím, že se náš život zlepší : WO XIANG YI MOC DE RI ZI HUI YUE LAI XUE. Zítra pravděpodobně bude pršet : MING TIAN KE WENG HUI XIA YU. Vypadá to, že nepřijde : KAN YANG ZI TA BU HUI LAI LE. Odhaduji, že bude souhlasit : WO GU JI TA HU

TONG YI DE. Myslím, že se ti dárek bude líbit : WO XIANG
NI HUI XI HUAN ZHE GE LI WU DE.

Kapitola jedenáctá

Praha-Pankrác – září 1965

Petr se s velebným pánem Trnkou už dobrou hodinu baví o literatuře a jejím vývoji ve dvacátém století. Jsou ve shodě, občas se přebíjejí argumenty, které jsem od maturity v běžném životě vůbec nepotřeboval. Biblický citát z Listu Korinstským, kapitola třetí, třináctý verš – Ten den je ukáže, neboť se zjeví v ohni, a oheň vyzkouší dílo -, mě jednoznačně orientuje k jednomu jedinému datu. Ke dvacátému třetímu září roku devatenáct set šedesát pět. Zdálo se mi, že na spořilovském pískovišti dělám bábovičky s dcerou známého spisovatele, což byla pravda, ale když se chci vrátit domů, do řadové vilky, nemohu ji najít. Probudil jsem se ustrašený, ale ten strach nepřešel ani ve chvíli, kdy stejně jako každé jiné ráno trhám denní kalendář a čtvereček s datem předchozího dne házím do koše. Cítím chlad od netěsnících oken a všimnu si, že na kalendáři je napsáno otcovým kostrbatým písmem slovo SOUD. A v té chvíli mi seplo, proč ty rádoby povzbudivé ksichty spolužaček a spolužáků a hádka tatínka s jedním známým, který stále omílal jedno téma, ačkoliv tatínka už viditelně tlačil čas. Nutně potřeboval půjčit dvacet korun a tenhle člověk se k tomu evidentně neměl. Bylo třeba jít za dalším. A možná ještě za dalším.

„Tak ať vám to dobře dopadne.“

Slyšeli jsme už ve dveřích.

Dopadnout dobře by to mělo právě dnes. I proto ranní stávání začalo o hodinu dříve. Čekala nás cesta k soudu. Tatínek dbal na to, abychom tam byli přesně v osm hodin a ze zkušenosti věděl, že tam pěšky nedorazíme dříve než za půl hodiny.

Maminka tiše nadávala. Chvíli na režim, chvíli na tatínka, že tyhle štrapáce nám byl čert dlužen.

Vysoké stropy a dřevěné la vice na mě působily stísnujícím dojmem. Nejprve vyslychali tatínka, pak maminku, třetí šel bráška a nakonec zavolali mě. Chtěli vědět, jak se mi celý ten rok líbilo v nymburském děcáku. Řekl jsem jim popravdě, že nic moc, vždyť tam byli i kluci, kteří už měli oplétačky se zákonem. A to v jiných domovech není a navíc jinde jsou kluci s holkama pohromadě. A jestli bych do takového domova chtěl. Kývnul jsem na nabídku a hned doplnil, že jedině společně s bráškou. Samotného by mě to nikde nebavilo. A že nejvíce jsme spokojení doma. Od paní, která seděla za dlouhým dřevěným stolem uprostřed a pořád ukazovala ostatním něco napsaného v papírech, jsem vyslechl přednášku, že musím žít v prostředí, které zaručuje podmínky, aby ze mne vyrostl socialistický člověk.

Muž sedící vedle ní trochu krotil její nadšení pro státní systém a docela prostě se mě zeptal. Kde se mi líbilo nejvíce. Zda v rodině spolužačky, na internátě, nebo ve dvou pražských

dětských domovech, kterými jsme prošli, než nás odvezli do Nymburka. Řekl jsem, pomalu a nahlas, že v rodině spolužačky a všichni za stolem na minutu zmlkli.

Když jsem vyšel ze soudní síně, rodiče mě zasypali otázkami a já musel slovo od slova znovu opakovat, až do chvíle, než k naší lavici přistoupil starší pán, omluvil se tatínkovi za pozdní příchod a řekl nám, že to nebylo stání, ale předběžný výslech. Tatínek si s advokátem podali ruku, maminka se ujistila, že tedy můžeme od soudu jít zpátky domů a vyrazili jsme do mlhavého zářijového dopoledne. Tatínek koupil v krámě čtyři loupáky. Kde na ně vzal peníze, bůh sud'.

Velké nárožní hodiny ukazovaly pět minut po půl desáté. Maminka s bráškou se vrátili domů a mě vzal tatínek do Unionky, protože tam čekal někoho, s kým si dohodl setkání hned, jak skončí soud.

Cestou jsem snědl svůj loupák a nepohrdl ani půlkou tatínkova.

Setkání v Unionce netrvalo ani pět minut. A tatínka pěkně rozladilo.

„Škrt jeden. Když jsem mu řekl, že to byl jenom výslech, tak mávnul rukou a ztratil zájem. Kdyby mi půjčil alespoň desetikorunu.“

V tu chvíli za námi prudce zabrzdilo auto. Žena, která z něj vystoupila, mě pevně chytla za ruku.

„Hledáme vás po celých Nuslích. Jedeme na národní výbor.“

Nacpala nás silou mocí do auta a jeli jsme do Tábořské ulice.

Kancelář sociálního odboru působila od první minuty neútně.

„Pepičko, pohlídej tady Pavlíka. A ty se rozluč s tatínkem!“

Zavelela.

Měl jsem slzy na krajíčku a pusou na tvář mu oplatil.

„Jedeme pro Petra. A pak do Mladé.“

S třísknutím za sebou zavřela dveře.

Asi po půlhodině čekání se mi začalo chtít na záchod. Ale raději jsem mlčel. Kdoví jestli by mě vůbec pustila. Samotného asi ne. Šla by se mnou. A určitě na dámský záchod. Už mě ani nebavilo poslouchat telefonní hovory, které vedla. Když se asi za hodinu podívala z okna, usmála se.

„Tak už jsou tady. Pojd’.“

Chytlá mě pevně za ruku a táhla mě dvě patra po schodech před budovu na vyhrazené parkoviště. Tatínek stál u auta, zamávali jsme si a úřednice mě vecpala na zadní sedadlo k bráškově.

„Pojedete jako páni. Šestsettrojkou.“

Rýpla si, když opatrně zavírala dveře.

„Jsme zajatí a Inču-ču-nu uvidíme, bůh ví kdy.“

Komentoval bráška situaci v duchu knih Karla Maye.

„Nejkratší cestou na Mladou Boleslav.“

„Ano, soudružko Hvězdová. Když nebude v centru zácpa, můžeme tam být za hodinu. A kam pojedeme nejdřív? Do Dětského domova a pak do školy?“

Zeptal se přeuctivě řidič.

„Nejdřív do školy, ale v dětském domově se v ředitelně zdržím déle. Chci zkontrolovat jejich přijetí.“

Řidič už neodpovídá a bráškovi také není do řeči.

Za hodinu a pár minut už nás vítalo město, o němž cosi mlhavě věděl ze školy a z filmových týdeníků když nás ještě tatínek bral do kina.

Nejprve deset minut ve škole, kam budu chodit, pak půlhodinky na střední ekonomce, kam do druhého ročníku nastoupí bráška a konečně prostorná ředitelna.

Nescházela ani zdravotní prohlídka. Vstupní. Stáli jsme před lékařkou a zdravotní sestrou oba nazí, Doktorka spráskla ruce a skoro vykřikla, pane bože, vy jste oba tak hubení. Bráška se mohl obléknout jako první. Já musel zhluboka dýchat, klepala mi na prsa, vyplazoval jsem jazyk, svítila mi baterkou do očí a nakonec mi sáhla i do rozkroku, chvílku se dívala na kulky a pak si spíše pro sebe tiše řekla, že na nich není nic vidět. Nakonec se obrátila na sestru.

„Sestřičko, to šatstvo páchne stuchlinou. Zavolejte ředitele, ať dostanou všechno nové.“

Gestem naznačila, že už můžeme odejít.

Než jsme došli do ředitelny, kde Hvězdová právě dopíjela kávu, čekala nás velká hromada úplně nových věcí.

„To si pak rozdělíte na pokoji. Teď běžte na večeři.“

Zatím z toho, co jsem viděl, mě zaujal nový kabát, tvídové sako a hnědé legíny. A taky polobotky.

První večeře mě trochu zklamala. Byly brambory s mlékem a tvarohem. Po dlouhém dni nabitém událostmi se mi chtělo spát. Nakonec jíst se to dalo a bráška k tomu také neměl žádnou poznámku. Tenhle děcák je už na první pohled lepší, než ten nymburský. Máme úplně nové věci, ale i v nich se mi bude stýskat po domově. Po bytě, ve kterém je i v létě zima, protože nedoléhají okna, pod kterým jsme třikrát týdně usínali hladoví, protože nejsou peníze ani na několik krajíčků chleba. Ale pořád je to domov.

„Na co myslíš?“

„Na to samý co ty, bráško.“

Tiše odpovím a už potřetí se modlím Otčenáš.“

Dopijíme kávu, Petr si po celou dobu psal poznámky, ale mě zajímá názor pátera Trnky.

„Velebnosti, když vám vyprávím ten svůj příběh, nenudí vás to?“

Trnka viditelně ožil.

„Ne, určitě ne. Věřte mi to. Nejvíce životních příběhů se nevypráví novinářům, jak se domnívá Petr, ale kněžím. Proto existuje institut zpovědního tajemství. Když jsem nastoupil na první štaci, na malou venkovskou faru, tak mě ze začátku děsilo, co všechno jsem při zpovědích slyšel. A dnes mě dojme především upřímnost.“

Oba mlčky souhlasíme.

„A učil byste se čínsky?“

Položil Petr neočekávanou otázku a vysloužil si za ní úsměv.

„A víte, že jo. V semináři jsme měli šest jazyků a mě jejich výuka bavila. Dnes už mám potíže s pamětí. Ale odžitým letům člověk neporučí.“

Petr už má připravený pracovní sešit.

Máte pravdu: HAO DE, Ano: DUI. Dobrý nápad: HAO ZHU YI. Správně: XING. Je to skvělé: KE YI. Je to na tobě: TING NI DE. Máš pravdu: NI SHUO DE DUI. Nemám žádné námitky: WO MEI YI JIAN. Souhlasím: WO TONG YI. Nesouhlasím: BU TONG YI. Žádný problém: MEI WENYI. Nesouhlasím s tebou: WO BU TOMG YI NI DE KAN FN. Mám jiný názor: WO DE YIANG PA ME NI DE BU.

Kapitola dvanáctá

Terešov – únor 1970

Velebný pán Trnka je vždy na minutu přesný. A jeho právě donesený biblický citát z Evangelia svatého Matouše – Co dá člověk výměnou za svou duši? – kapitola šestnáctá, verš dvacátý šestý, ve mně vyvolal hned dvě vzpomínky. Upřednostním tu starší z roku devatenáct set sedmdesát. Ale teď se zájmem poslouchám farářův rozhovor s Petrem. Generační dialog.

„Máte pravdu, pane spisovateli. My jsme byli až příliš aktivní generace. Své první mrtvé jsme začali počítat v šestnácti, v sedmnácti letech. Některé sebrali a popravili Němci, druzí padli jako partyzáni. V Pražském povstání padl můj nejlepší kamarád. Někdy vám budu vyprávět, jak jsem prožil osmačtyřicátý a padesátá léta byla ta nejhorší. V osmašedesátém se moje generace přihlásila o podíl na moci. Jak se ukázalo tak hodně neúspěšně. A z těch, kteří ještě žijí je pořád cítit ten pocit, že musí být každodenně aktivní, nevzdávat a především naslouchat těm druhým. Vám, kteří jste o generaci mladší, i dnešním čtyřicetiletým.“

Delší řeč faráře unavuje. Napije se kávy.

A já se v myšlenkách přesouvám do února roku devatenáct set sedmdesát.

Nejdříve rozloučení v tovární hale. Až překvapivě srdečné. Vlastně jsem je vůbec nemusel zajímat. Byl jsem jeden z těch pěti, na které stačilo jenom písknout a oni přiběhli se smetáčkem a lopatkou, nebo s větší lopatou uhelkou, aby odstranili hromadu nepříjemných a dusivých pilin.

„Tak ti přežeme, aby ti v životě všechno vycházelo.“

Potřásl mi rukou jeden z truhlářů.

„A abys na tuhle dílnu, stejně jako na zámek vzpomínal časem jenom v dobrém. A tady máš dárek jenom ode mě. Za to, že jsi mi přeložil ten dopis do Německa.“

V balicím papíru s vánočními motivy se rýsuje malá knížka.

„Můžu?“

Truhlář kývne.

„Paráda. Slovník. Děkuju.“

Nadšení ani trochu nepřehrávám. Česko-německý slovník kupodivu v zámecké knihovně neměli.

„Udělalí jste mi velkou radost. Všichni. Chtěl bych se v životě naučit mnoha jazykům. Chci umět anglicky, možná bulharsky, dánsky, určitě francouzsky, holandsky, italsky, maďarsky, určitě pořádně německy, třeba i norský a polsky, láká mě portugalština, rumunština, nechci zanedbávat ruštinu, táta uměl dobře slovensky, kdybych se dostal na vysokou, tak bych začal se španělštinou, rád bych chodil na švédštinu, možná někdy bude módní turečtina. Ale samozřejmě nikdy nezanevru na češtinu.“

Dokončil jsem svoji vizi jazykového vzdělávání.

Bylo chvíli ticho, které jeden z truhlářů přerušil spuštěním pily. Hned se k němu přidali i další.

„Dneska už nic nedělej.“

Navrhl mi jindy přísně se tvářící mistr.

„A pojď se mnou do faktorny.“

Skleněná kukaň s výhledem na všechny strany byla přesně uprostřed rozlehlé dílny. Za tu dobu co pomáháme v dílně, jsem v ní teprve potřetí. A oceňuji, že přes pečlivě vyblýskaná okna je vidět úplně všude. I na naše zátiší na kládách, kde jsme si krátili někdy až nekonečně se vlekoucí šestihodinovou směnu. Ještě dobře, že jsem nezažil pracovní soboty.

„Máš tu prašulky. Dělal jsi za tři koruny osmdesát halířů na hodinu a za tři měsíce to dělá čtrnáct set padesát korun. A chlapi na tebe uspořádali sbírku a vybrali stovku, takže si to přepočítej, máš tam patnáct set padesát korun a tři výplatnice.“ Šedivý sáček mi podává s nezvyklou obřadností.

„A fandím ti, ať se naučíš co nejvíc jazyků. Já za války šprtal tři roky němčinu a jediné, co si z ní dneska pamatuji je Ich mochte eine Fahrkarte nach České Budějovice, zweiter Klasse, bitte. A to si ani nejen jistý jestli je to správně. Jo, a montérky nech ve skřínce.“

„Boty taky?“

Přikývne.

Podá mi ruku, a když zavřu dveře faktorny, cítím, že se za mnou dívá. Na zámku bylo loučení ještě kratší.

„Máš štěstí, že venku není kosa. A na nádraží trefíš.“

Přikývnu, pár lidem podám ruku a vyslechnu si, že když jsem se čtvrtého února roku devatenáct set padesát dva narodil, tak čtvrtého února roku devatenáct set sedmdesát se musím postavit na vlastní nohy a okusit to sladké slovo svoboda. Ale do jaké svobody se vlastně vrátím? Něco jiného je hra na život za zdmi zámku v Terešově, něco jiného mě píše bráška v krátkých dopisech.

Lokálka přijela na minutu přesně. V otevřeném kupé bylo místo naproti šedesátiletého muže ve zmačkaném jednobarevném saku s rádiovkou na hlavě.

„Taky jedete do Prahy?“

Zeptal se muž po přejetí dvou zastávek.

Pouze jsem přikývnul.

„Do školy? Co studujete?“

Napadlo mě říci mu, že univerzity života, ale kdoví jestli někdy četl Gorkého. A co šokovat ho pravdou?

„Jedu domů. Právě dneska je mi osmnáct a tak už nemusím žít na státní útraty v jednom zámku.“

Muž si sundává rádiovku a prohrábne prošedivělé vlasy a pohladí pleš.

„Jo tak proto vy jste nastupoval v Terešově. To vám teda gratuluju. Osmnáct let, to je velkej životní předěl. Ale protože vypadáte mladě, tak po vás všude budou chtít

občanku. Ode dneška můžete v hospodě pít nejen pivo, ale i tvrdý alkohol a budete se moci milovat, s kým budete chtít.“

A při posledních slovech se na mě významně podíval.

„To jsem mohl už od patnácti.“

Odbydu jeho výzvu a je až nepříjemné jak neuhne pohledem.

„Nejste první, s kým jsem jel vlakem, když ho propouštěli z Terešova. Vidím, že mi nechcete rozumět. Někteří od vás byli chápavější. Šlapete si po štěstí, mladý muži.“

A co je vlastně štěstí, mohl bych se provokativně zeptat. Ale několik dalších stanic jsme projeli mlčky. Po celou dobu nepřišel ani průvodčí. Při vystupování jsme se ani nerozloučili. Ani na peróně příliš nevnímám okolí. Chci co nejrychleji za maminkou a za bráškou.

Uvítání bylo bouřlivé. Měl jsem strach, že stará hluchá sousedka žijící v jedné místnosti vedle na nás začne klepat holí. Na štěstí už asi spala.

„Máme tě rádi, Pavlíčku, ale moc jsme ti toho koupit nemohli. Já беру nugety až příští týden a Pěťa sice dostal zálohu, ale dlužili jsme za nájem.“

A právě teď přišla moje chvíle.

„Já bych toho dokázal koupit tolik, že bysme to jedli ještě zítra. Ale nechtěl jsem utrácet.“

A podal jsem mamince sáček s penězi a výplatnicemi, na které se ani nepodívala, ale zelené stokoruny počítala pro jistotu několikrát, se stále stejným zanícením.

„To se nám bude moc hodit. Přijdou složenky za plyn a za elektřinu a měli bysme koupit alespoň pět metráků uhlí.“

Bráška je, jako vždycky, ještě pragmatictější.

„Dostal jsi v Terešově nějakou nabídku na práci?“

Přikývnu.

„Dali mi tip na práci v jedné tiskárně.“

Bráška se zaculí a načne jedno z láhvočných piv.

„Svět je malej. Představ si, že ve stejné směně na poště dělám s panem Abelesem. Vždycky o svačině, když máme čas, tak nám ukazuje fotografie ze svých dvou cest po Izraeli. Z Jeruzaléma, z Tel Avivu a taky z Ejlatu. Musí tam bejt krásně. Dělal v kibucu, už ve čtyři ráno nosil vodu a zaléval záhony se zeleninou. Až za mnou přijdeš tak vás představím.“

Skoro půllitru piva vypiju na ex, až na mě maminka proto mračí.

„Abys nezačal chlastat jako tatínek.“

Varuje a vyčítá současně.

„Abelese mi představovat nemusíš, pokud je to ten co má dva syny v děcáku v Nymburce.“

Bráška si se mnou přitukne dalším lahváčem.

„No to víš, že je to von. A ty si fakt na ty dva protivný kluky pamatuješ?“

Bráška mě vzal kolem krku a maminka mi dala pusku.

Nalila do malých hrníčků kávu a malý dort, kterému se tenkrát říkalo Batul, rozkrojila na tři díly.

„To jsem moc ráda, že už jsi z tý Tramtárie nadobro doma.“

Komentovala situaci po svém a oba jsme poznali, že se jí chce spát. Ať už po lécích, nebo po rušném dnu.

„Jdi si lehnout, maminko. Já si budu s Pavlíkem ještě chvilku povídat.“

Završil oslavu bráška.

Petr dokončil poznámky, přehodil sešity, ale než jsme se pustili do další lekce čínštiny, měl jsem dobrou zprávu také pro faráře Trnku.

„Zítra přijdou první řemeslníci na střechu. Zatím budou jenom vyměřovat a ověřovat co je nenávratně zničené.“

Farář přikyvuje a po chvíli odchází.

„Ty myslíš, že někoho bude zajímat popis tvé cesty z děcáku domů? Neměl bys zdůraznit, že už tenkrát to bylo individuální? Někdo mohl na vlastních tlapkách žít už od patnácti a jiný, stejně jako dneska singlové, potřeboval zázemí až do třiceti?“

Nemám k tomu co říci, pouze pokrčím rameny. Ale pak Petrovi přece jen ušetřím přednášku.

„A víš, že tehdy takhle nikdo neuvažoval? Striktně se dodržoval zákon. Do osmnácti tě stát musel chránit. Když to bylo osmnáct a jeden den, tak už jsi sociálku nezajímal. Do práce museli všichni, což zase nebylo tak blbě vymyšlené. Ale

já budu popisovat události, jak se tenkrát staly, ne jak se na ně dneska dívám. A teď už dáme čínštinu. Máme skoro hodinu skluz.“

Napomenou Petra, který začal listovat pracovním sešitem.

Máš vstávat časně: NI YING GAI ZAO DIAN QI. Měl bys začít dříve: NI DEI ZAO DIAN ZOU. Půjdeme si zaplavat? WO MEN QU YOU YONG ZEN ME YAOG ? Radím ti, aby sis vzal dovolenou: WO JIAN NI QU LU YOU YI TANG. Učme se jeden od druhého: WO MEN ZAI YI QI HU XIFANG XUE MI BJ. Měl by ses teple obléci: NI YAI SMI DUJ OMUAN DIA YI FU BA. Nemluv hlasitě: BIE DJ SUENE SMHO HUA.

Kapitola třináctá

Praha-Spořilov – červen 1959

Petr s páterem Trnkou živě diskutují o evangeliích a je vidět, že jim to oběma dělá radost. Teď zrovna probírají Evangelium svatého Lukáše, kapitolu osmou, sedmnáctý verš: Vždyť nic není skrytého, co se nestane zjevným, ani ukrytého, co by zajisté nebylo poznáno a nevyšlo najevo.

Rád bych se zapojil do debaty, ale nesnesitelná bolest to vylučuje. Bolest, kterou dokáže vyvolat zkažený zub s otevřeným kanálkem živého nervu. Intenzita cukání v levé tváři se stupňuje k nevydržení. Napadá mi de ja vu s rozhráním jara a léta roku devatenáct set padesát devět. Konec první třídy. Tehdy mě strašně bavilo počítat do deseti, před celou třídou jsem vyslechl pochvalu učitelky coby nejlepšího počtáře první bé. A vzápětí poté nás čekala úplně první lékařská prohlídka. Byl to neohlášený blesk z čistého nebe. Prvních osm kluků podle abecedy do kabinetu. Tam čekala třídní Kratochvílová a ke každému z nás lékařce řekla dvě tři věty. Byl jsem zvědav, co to bude o mě, jenže obě ztišily hlas, ale podařilo se mi přece jen alespoň úryvek zaslechnout.

„Bydlí ve vilce a jeho táta je herec. Ano, oba vypadají podvyživeně, ale jsou to skotačiví kluci: Proto jsou hubení jako lunt.“

„Až půjdete zítra na zubní, určitě ho vezměte s sebou. Ty dva přední se mi vůbec nelíbí. I když jsou to mléčné zuby, mělo by se s tím něco dělat. Aby se mu dobře prořezaly druhé zuby.“

Třídni přikývne. S pobavením se dívá, jak ucuknu, když mi lékařka sáhne pod trenýrky a promne kulky.

„Tak co tu ještě okouníš? Zavolej dalšího.“

Lékařka doprovodí slova navíc srozumitelným gestem.

Druhý den nás všech třicet přišlo do zubařské ordinace na Hlavním náměstí.

Trochu jsme se pošťuchovali, ale jako vždy se pozornost upřela na mě. Sestra v bílé nažehlené čepici se svítícím modrobílým odznakem došla až ke mně a zatahala za ucho.

„Aú, to bolí!“

Zaprotestoval jsem. Ale můj náрек už slyšela zubařka.

„Tak ty se v čekárně pereš?“

„Ne, prosím. Jenom jsem oplácel kopanec.“

Zubařku to nezajímalo.

„Nemám čas poslouchat tvoje vymlouvání. Jistě jsi natolik srdnatý, že si do křesla vlezeš sám.“

Do křesla jsem s námahou opravdu vylezl sám.

„Máš s sebou maminku?“

„Ne. Jsme tu všichni jen se soudružkou učitelkou.“

Lékařka mi rychle a trochu i s násilím otevřela ústa. O vteřinu později vrazila dřevěnou špachtli mezi zuby.

„No nazdar, to bude práce. Extrakce dvou předních zubů. Sestro, připravte injekci a všechno na dvojnásobné kleštění. Velký i malý.“

Řekne to tónem generála, který nepřipustí odmluvu.

„A ty se moc neošívej. Já za to nemůžu, že ti to tak blbě narostlo.“

Snad mě tím chtěla uchlácholit.

Vpich injekční jehly do dásně je bolestivý. Až tak, že hlasitě syкну.

„Neškubej s sebou!“

Křičí obě unisono. A sestra mě ještě hlouběji zatlačí do křesla.

Cítím, jak se zub postupně a s bolestí dostává z lůžka nateklé dásně. Nejprve první a pak druhý. Bolest pokračuje i ve chvíli kdy oba špičáky končí v nerezovém plivátku.

„Až přijdeš příště, dostaneš rovnátka. A budeš je nosit, protože nejsou pro srandu. Když se ti druhé zuby pořádně neprořezou tak budeš vypadat jako vykleštěnej pes. Sestro, podejte mi zrcátko, ať mladej pán vidí, proč bude mít pubertu o dva roky delší.“

Sestra kamsi sáhne a podá lékařce pout'ové zrcátko, které je mezi odměnami na každé střelnici.

„Dvě hodiny nic nejíst.“

Dostanu radu na závěr.

Pohled do zrcadla v čekárně je otřesný. Hrůza. Když si představím ještě rovnátka, budu všem pro srandu. To mě čekají věci.

Zjišťuji, že když nasaji vzduch, bolest chvilkami ustává.

Několik týdnů jsem dokonce slyšitelně šišlal.

Před třemi lety při podobné bolesti stačilo, aby čínské servírce sáhl na korálky na krku, protože měla zajímavý dlouhý náhrdelník. Naklonila se ke mně v takovém úhlu, že jsem se dotkl málem jejího prsu. Cosi řekla, na první poslech to znělo spíše jako nadávka, ale bolest okamžitě ustoupila a za hodinu úplně zmizela.

Farář Trnka vidí mé trápení a zaglosuje vzpomínkou.

„Za války, ale i první léta po válce, když ještě nebyly léky na tlášení bolesti, si lidé vařili heřmánkový čaj. Nesměl být ani moc horký, ani moc studený. A na Moravě to kombinovali se slivovicí. Ta se ohřívát nemusela. Pomáhalo to. Já se zubama hodně zkusil. Do lékárny jsem to měl z fary deset kilometrů., tak jsem se musel spoléhat především na bylinky. Žádná chemie.“

Usměje se, jakoby naznačoval, že alternativní medicíně vděčí za svůj vysoký věk.

Petr poprosí pana Kobyláka o heřmánkový čaj pro mě. A já přemýšlím jak Petrovi říci, že dnes nebudu nic diktovat a odpadne i jeho každodenní lekce čínštiny.

Farář Trnka mi mlčky podal ruku a přijal moji omluvu.

„Velebný pane, snad mě zítra najdete v lepší kondici.“

Kapitola čtrnáctá

Praha-Vyšehrad – červen 1964

Dvacátý devátý červen patří tradičně ke krásným dnům s letním počasím. Teď dopoledne má sice svátek ještě Petr, ale na Vyšehrad jsme s velebným pánem Trnkou zavítali především kvůli mně a jedné důležité vzpomínce. Petr by řekl, že kvůli životnímu předělu. Konvenuje mi farářem vybraný citát z Bible – druhé knihy Timoteovy verš první. – Nestyď se za svědectví svého Pána. –

Petr dal důstojnému pánovi na výběr, kam nejdříve. Zda na hřbitov, do parku k lavičkám u sousoší, do bistra před kostelem na ranní kávu, či rovnou do kapitulního chrámu svatého Petra a Pavla.

Vcházíme tiše a sedáme si do jedné z prvních řad.

Páter Trnka se tiše modlí. Petr pozorně vnímá varhanní preludování a já si v myslí, sám pro sebe, přehrávám vzpomínku z dvacátého devátého června roku devatenáct set šedesát pět. A dokonce vím přesně, že z jedenácté hodiny.

Ošerpovaný a se svíčkou. Její vosk mě čím dál více páčil do dlaně a pomalu stékal. Plápolající plamínek pod nosem mi také nebyl dvakrát příjemný.

Starší kněz v ornátu byl otočený k oltáři a předříkával dlouhý a nesrozumitelný text v latině. Pak se třikrát uhodil do

prsou a znovu pokračoval. Stejně dlouho a stejně nesrozumitelně.

Když sám přijal Nejsvětější Tělo Páně, zůstal v dlouhém tichém rozjímání.

Minuty se vlekly, znovu jsem cítil jen roztavený horký vosk na prstech. A čím dál intenzivnější strach, aby se kapky vosku neobjevily na saku, či dlouhých kalhotách svátečního obleku. Navíc jsem byl předem varován, že vosk ze šatů špatně pouští. Z pocitu obav a strachu mě dostala až oplatka, která se mi bez chuti rozplynula na jazyku.

Sborově odpovídáme knězi v latině – Et tum spiritu tuo apak ještě Deo gratias, ale ta slova už zanikla ve forte varhanní fugy.

Vracím se do lavice k tatínkovi a bráškově a překvapeně a rád zdravím našeho lékaře z nymburského děcáku.

Tatínek mě pohladil po vlasech, bráška zažertoval, že teď nade mnou bude držet ochrannou ruku nejen Vinnetou, ale také Vatikán.

Pomalou vycházíme z chrámu, tatínek se stejně jako náš lékař ve dveřích pokřizuje.

Chvíli se tiše díváme na bohatství kamenné krásy obou věží a tympanonu nad vchodem.

Doktor si tatínka bere na několik kroků stranou, ale přesto slyším, co si povídají.

„Máte z nich radost, že?“

Tatínek přikývuje. „Chci, aby sa oba oženili, mali dobrú prácu a taky kupu dětí.“

Doktor přikývne.

„Je to od vás šlechetné, že jste se přihlásil k Petrovi, i když není váš.“

Tatínek je tím zpočátku zaskočen, myslí si, že tohle nikdo neví, ale reaguje rychle.

„Chcel som, aby mali stejne méno. A vám ďakujem za to, že sa o nich tak dobre starátě.“

Doktor se usměje.

„Nemáte mi za co děkovat. Zasloužil jsem se jenom o to, aby společně nastoupili do lepšího dětského domova. A odmaturovali na střední ekonomické škole.“

To na tatínka zapůsobilo.

Já som z lásky k Pánubohu skončil u škopku s černým riadom. Tak aspoň, že sa kluci budú mať lepšie, jako študování.“

Doktor přikývne.

„Pavlík je tedy váš?“

Sonduje.

„Áno, pán dochtor.“

„Ten nový, lepší, dětský domov jsem vydupal právě kvůli němu. Je bystrý, rychle se učí, hraje výborně šachy, má logický úsudek, je dobrý v matematice. Počítám, že bude studovat vysokou školu.“

Tatínka to viditelně potěší.

„Fíha. Vysokú ?“

„Bohosloveckou fakultu v Litoměřicích, seminář.“

Tatínek se zarazil a jeho chování se ve vteřině změnilo.

„To by vyštudoval na farára ? Ale to by sa nesmel oženit' a mať dětí.“

Řekne zklamaně, jako by mi podepisoval ortel. Ale doktor si vede svou.

„Máte přece dva syny. A jste křesťan. Víte, že je třeba přinášet oběti a Pavlík už jednu přinesl.“

Mineme hřbitov, projdeme parkem a tatínek se zastaví před známou pankráckou hospodou.

„Mamince ráno nebolo dobře. Proto s námi neišla ani do káštěla. Nebude ani varit obed. Tak sa najíme tuná.“

Řekne, otevře dveře a zamíří k volnému stolu vlevo od výčepu.

„Dáš si pivo, Pavle, a klukům limonádu?“

Zeptá se hostinský tatínka.

„Budeme i jíst, Rudolfě.“

Výčepák kývne a utře si ruce do zástěry.

„Je tam výborná rajská. Bez masa, ale můžu dát klukům tuplovaný knedlíky. Šest korun za porci. Chceš taky?“

Tatínek přikývne a za chvíli na něm vidím, jak mu zachutnalo první pivo.

Když přišli chlapi na odpolední partičku karet, hned ve dveřích se dozvěděli, že jsem byl na prvním svatém přijímání.

Jeden z hostů mi poručil velkou limonádu, ale na ostatní to příliš nezapůsobilo.

„To víš, my jsme lopaty a do kostela chodíme jen při svatbách a při funusech.“

Řekl jeden z nich omluvným tónem a vzápětí hlasitě, po mariášnicku, ohlásil čtyřicet za trumfového svrška.

Několik hodin v zakouřené hospodě mě nutí promnout si slzíci oči od kouře. Ale je to ještě horší.

„Tatínku, nepůjdeme už domů?“

Zeptám se opatrně.

„Ještě tu chvíli zůstaneme.“

Prosí tatínka bráška.

„Tobě se tady nelíbí? Mně jo,“

Zlomí můj odpor.

Jdeme až za další hodinu.

Na domovních schodech je tatínek hlučnější než obvykle.

„Ideme pozdno, klucí. Počítajte s tím, že nás maminka bude vela hubovat.“

Hledá klíče a nemůže se trefit do kapsy. Je nerad, že ho vidí sousedka Pecharová, která dokořán otevře dveře své garsonky.

„Odpoledne jí zase odvezli... tam. Prosila mě, abych vám vyřídila, že je zase v té Tramtárii.“

Petr i farář Trnka se na mě soucitně podívali.

Petr beze slova poklepal na pracovní sešit.

Blahopřeji: GONG XI. Šťastný Nový rok: XIN NIAN HAO. Veselé Vánoce: SHENG DAN KUAI LE. Úspěšný nový rok: ZHU NI ZAI XIN DE YI NIAN LI. Šťastný rok : ZHU NI LAI LE NIAN DA SI. Vše nejlepší k narozeninám: SHENG RI KUAI LE. Přeji ti šťastný život: ZHU NI MEN XING FUI. Hodně štěstí: ZHU NI HAO YUN. Ať se daří: ZHU NI CHENG GONG.

Kapitola patnáctá

Praha-Vinohrady – září 1974

Petr opisuje biblický citát z druhého Listu Korintským, čtvrtý, osmý a devátý verš. A pozorně poslouchá vzpomínku faráře Trnky starou přesně šedesát let.

„Ve všem jsme zužováni, ale nejsme vháněni do úzkých, býváme v nejistotě, ale nejsme zoufalí, jsme pronásledováni, ale nejsme opuštěni, jsme sráženi, ale nejsme ničení,“

Farář přikývne Petrovi.

„Ano, máte pravdu, do svobody jsem se opravdu nevrátil. Ale nebyl jsem jediným farářem u Černých baronů.“

Řekne s úsměvem.

„Co kdybys dnešní kapitolu věnoval svému návratu ze zeleného vandru?“

Popíchne mě Petr.

„A ty si svůj odjezd před čtyřiceti lety pamatuješ?“

Kontruji.

Petr se zazubí.

„Něco bych si vybavil. Ale moc zajímavé by to nebylo. Snad jenom to, že desítka pivo bylo za korunu sedmdesát a já jel z vojny asi s patnácti korunami. Ty ses vrátil do Prahy dva roky po mně, takže jsme na tom byli pravděpodobně úplně stejně.“

Faráře Trnku naše slovní pošťuchování pobavilo. A tak se dávám do vzpomínání.

„V hospodě čtvrté cenové skupiny bez větráku je silně zakouřeno. Jako v tunelu. Na půllitr desetistupňového piva dostávám zpátky, znovu se prošacuji a levé kapse saka nahmatám několik desetníků. Takže mám ještě na další. Což neznamená, že to, které držím v ruce, zvládnou na ex.

Volný stůl je až na konci dlouhého sálu. Stůl kibiců, čtu na léta nemalované stěně. A vedle další upozornění na smaltované tabulce. Pro pivo si chodíme, sem už se neroznáší. Fajn. Takže mi nebude nikdo stát za zadkem a vnucovat další.

„Kurva, seš to ty?“

Slyším za sebou známý hlas, ale zase ne tak známý, abych se musel otočit. I když mi to nedá. Kameraman od rotačky.

„Kdys přijel? Kdybychom se smluvili, tak se takhle přesně nepotkáme. Tomu říkám telepatie.“

Bez dovolení, jako by se to rozumělo samo sebou, si přisedne. A hned mě nutí ťuknout si na třikrát půllitrem.

„Kdys přijel? Vyprávěj.“

„Před čtvrt hodinou.“

Přikývne.

„A proč tu nechlastáte jako kolektiv? Nebo ses trhnul? Když mě skončila vojna, tak jsme chlastali dva dny a dvě noci. Nekecám. Ve dne po hospodách a večer a hlavně v noci po kumštýrských salonech. Přibelhal jsem se domů po čtyřech.

Měsíc jsem nemohl ani cítit červené víno a každý večer, celý týden, plnou vanu vody s borovou kůrou a heřmánkem. Jenže ty si myslíš, že se vytahuju.“

Své pivo vypil na dva loky, vstal, a když viděl, že mám ještě nedopitou více než polovinu půllitru, mlčky mávnul rukou.

„Než ho setřesu, tak bude půlnoc. A to jsem chtěl ještě dneska přijet domů.“

Zmlknu, protože kameraman nese v každé ruce dvě piva. Bráška počítá, že dorazím až zítra.

„To abychom nemuseli tak často lítat. A výčepák to pivo tady jenom hejčká. Uvidíš, že mu hned tak nepadne pěna.“

Dopíjím první pivo a po trojnásobném přituknutí, nahore, silně uprostřed a ještě u dna půllitru, dám první lok. Hned poznám, že to není desítka, ale dvanáctka.

„Doufám, že jsi na vojně plzničce neodvyknul? Měl jsi tam vůbec nějakého kamaráda? Alespoň na chlást?“

Začíná dorážet.

Jo, měl. Faráře. Vojína absolventa. Hráli jsme spolu šachy a jediní dva z útvaru ovládali němčinu a angličtinu. Ostatní zápasili tak maximálně s ruštinou.“

„Ještě mi řekni, že jsi jako vojín mohl chodit do kostela na mši. A že ten fland'ák byl ještě panic.“

„Možná by nás do kostela v neděli pustili. Ale já byl v lesích, coby odloučená jednotka. A jestli je nebo není někdo

ještě panic, vo tom jsem se, fakt, u otevřených lahváčů spolu nebavili.“

Kameraman si přisune další pivo.

„Radši o tom nemluv. I stěny tady mají uši. Kdy zajdeš do tiskárny?“

„Pozítří dopoledne.“

Kývne a gestem ukáže, abych dopil pivo, a přisune mi další.

„Měl bys vědět, že k rotačce přijmuli dva lidi. Takže tě budou přemlouvát, abys šel do strojovny mejt válce. Než jim na to kývneš, tak se zmiň, že víš o tom, že se v květnu přidávalo. Já беру měsíčně o dvě stovky víc a pravděpodobně bude větší balík na prémie. Tak se neupejpej a klidně si řekni o vyšší plat. Tebe teď potřebujou.“

„Kolik přidali Milanovi?“

Vyzvídám a netuším, že tahle otázka vyvolá v kameramanovi nezvládnutelný záchvat smíchu, až vyprskne právě nasátý lok piva. Ale za minutu se dokáže uklidnit. Znovu mi dá ruku na rameno.

„Jo, Milánek? To si nech vyprávět. Nebylo ti divný, že za tebou ani jednou nepřijel na vojnu a nenapsal jedinej dopis?“

„Měl mi přijet na přísahu a psát mi. Ale vykašlal se na to.“

Kameraman se zašklebí.

„To je krásnej příběh. V barvě a na široký plátno. Přesně za týden, co jsi odjel do kasáren, Milánka na noční ulici oslovilo autíčko. Supernová škodovka s příbramskou poznávací značkou. Trvalo mu dvě minuty, než otevřel zámek, další minutu startoval, a protože nádrž byla plná, tak vyjel z Prahy a celou noc jezdil stopadesátkou po okreskách. A ráno zavezl káru kámošovi z autobazaru. Tomu, co dokáže každéj auták za půl hodiny rozebrat do posledního nýtu. Ta škodovka asi taky prošla bourací linkou, jenže průser kamaráde, to autíčko patřilo příbramskému stranickému tajemníkovi a měl tam mít i dva tajné materiály, které se samozřejmě nenašly. Na soud jsme šli povinně, jako recidivista dostal búra natvrdo. Bude moc rád alespoň za dopis. A buď tam skočím ještě pro čtyři, nebo tě pozvu na skotskou do ateliéru.“

Navrhne kameraman.

„Panstvo, dopíjime. Končíme. Přece víte, že každéj slušnej člověk má bejt v deset hodin v posteli!“

Zakřičí až příliš hlasitě výčepní a kameraman stejně hlučně, aby to slyšela skutečně celá hospoda, dodá.

„Aby se v půlnoci mohl vrátit zpátky k rodině.“

U vedlejšího stolu to vyvolá smích.

„Ty sis fakt zařídil ateliér?“

Vyzvídám.

Kameraman přikývne a ztiší hlas.

„Jednoduše. Milanův byt jeden náš referent převedl škrtem pera na nebytový prostor a já si ke stejnému referentovi

podal naléhavou žádost s deseti razítky a dvaceti podpisy o urgentní přidělení nebytového prostoru. Ve zkráceném řízení, které se odehrálo na Milanově gauči, mi přidělil právě ten konkrétní prostor. Se slibem, že se zúčastní slavnostní kolaudace. Ta trvala tři dny a tři noci a on si musel vzít ještě týden dovolené, aby se dal jakžtakž do lajny. To víš, padesát hostů, to nebyla maličkost.“

Přikývnu.

„Ale Milan za ten kvartýr něco vysolil. Mě říkal, že desítku.“

Kameraman dá židle na stůl a prázdné püllitry na výčepní pult.

„Protože byl mladej a blbej, víš?“

Zasměji se. Překvapivě zvonivým a bezstarostným smíchem. Během vojny jsem zapomněl, že se i takhle dovedu smát. Už na chodníku mi popisuje transakci ateliéru.

„To víš, že i mezi námi jsou takoví, co jdou jenom po penězích, ale většinou slintají blahem, když jim promítnu pár filmečků, které jsem točil pro Němce.“

Kývnu, ale uzavírám se do svých vlastních myšlenek. Za ty dva roky se toho asi hodně změnilo.

Kameraman se mně starostlivě podíval.

„Není ti zima? Vezmeme to zkratkou. Pět minut vydrž, v ateliéru je vedro jako v sauně.“

Láká mě na perspektivu tepla. Ani ne za pět minut otevřel masivní vchodové dveře vinohradského činžáku. Když otevřel další dveře, nenechal mě ani vydechnout.

„Zuj si boty, ruce si opláchni v koupelně a vizoura si snad dokážeš nalít sám.“

Když si přitukneme, uslyší můj první dojem.

„Milan to tu neměl špatný, ale ty jsi to vyšperkoval k dokonalosti.“

Kameraman se nadme pýchou.

„To nejzajímavější uvidíš za chvíli.“

„Nepovídej, přežiju to?“

Snažím se, aby v hlase byla stopa dvojsmyslnosti. Asi se mi to podařilo. Nalévá lampu skotské a sleduje, jak mu dělám pořádek na šachovnici.

„Jsi perfektní šachista, znáš určitě víc jazyků než já, ale vidím, že ses na vojně hovno naučil. A do focení mi taky kecat nemůžeš. Pojd’.“

Vyzval mě a otevřel japonské vysouvací dveře. Černé stěny na mě působí skličujícím dojmem. Rozsvícená světla mi vehnala slzy do očí.

„Sám vidíš, že to modelové a modelky nemají zrovna jednoduchý. Přičti si k tomu líčení a nutnost být pořád usměvavý.“

Přikývnu a překvapím otázkou.

„Kluky líčíš taky?“

„Jasně. Když mám blbej materiál z východního Německa, tak jim vykroužím rtěnkou i rty.“

Zašklebím se.

„A nebouřej se?“

„Někdy jo.“

Přizná.

Po chvíli ticha, kdy tiše našlapuji po koberci s vysokým chlupem, se drze zeptám.

„A co já jako model?“

Nepřekvapím ho.

„Tak se svlíkni. Stačí do slipů.“

Odložím sako, košili, kalhoty a kameraman se může utlouct smíchy, V první chvíli mi to nedochází.

„Čemu se chlámeš ?“

Zeptám se překvapeně.

„To seš celej ty. Civil koupený někde v bazaru, pod kalhotama vojenské trenýrky a na nohou vojenské ponožky. Ještě, že jsi domů nepřišel v kanadách.“

Je mi trapně, ale kameraman jen mávne rukou.

Nasvítí mě dvěma velkými reflektory.

„Máš smůlu. Před vojnu jsi byl kost a kůže a za dva roky jsi ve výkrmně pěkně přibral. Na zakulacená bříška už dneska nikdo neletí. Při detailní fotce by se to zkousnout dalo, ale na polocelek, nebo celek, těžko.

Beru si na sebe košili a kalhoty.

„To není žádný bazar, ale šaty po bráškovi, které si koupil, když šel do civilu.“

Kameraman jen mávnul rukou.

„Nevěděl jsem, že je mezi vámi pět let rozdíl.“

„Ne. Jenom tři.“

Upřesním.

„Koupíš si pár hadříků v Tuzexu. V Palacký teď prodávají docela slušný slipy. Uvidíš.“

Tentokrát mávnu rukou já.

„Na to budu myslet až za čtvrt roku. Ted' budu hákovat šest týdnů gratis, než dostanu první peníze.“

Postěžuji si, ale vidím, že to nezabralo.

„Představ si, že tenhle stát, je na mladý kluky tak hodnej, že když jdeš na vojnu, tak ti zaplatí dva týdny, které vůbec neodpracuješ. Kdyby sis ty peníze uložil, tak máš ted' z čeho žít. I když ono se dá žít i z pětasedmdesáti korun měsíčně.“

Naleju si další lampu skotské a vyplážnu na něj jazyk.

„My už brali devadesát.“

„Slyšel jsem.“

Vstanu a jdu ke gramofonu. Dívám se na obaly dlouhohrajících desek a tiše závidím.

„Muzika je při focení nenahraditelná. Uklidňuje a vytváří atmosféru.“

Dostane se mi poučení, při němž se znovu napiju a rýpnu si.

„Asi nejen při focení, co?“

A jeden vinylů pomalu dopadne na talíř moderního gramofonu.

Přenoska si na milimetr přesně najde tu správnou drážku.

Kameraman se také napije a snaží se na mě přenést pocit, že on je o čtyři roky starší a o desítku let zkušenější.

Nebráním se tomu, ale nedokážu držet krok.

Zjevně jsem ho zklamal.

Bez jediného slůvka komentáře uvaří pro oba kávu.

Další album už nepustí.

Po třetím loku kávy se mu vrátí žertovná nálada.

„Vím, že si z vojny vezeš smaltáka, tedy vzorného vojáka, ale za tenhle výkon služby, bys ho, fakt, nedostal. Asi jsi tam opravdu jenom hrál s tím farářem šachy, ale jinak ses tam naučil ale úplný hovno.“

Beze slova na svou obranu přikývnu.

Podívá se na starožitné sloupkové hodiny.

„Bud' tady přespíš a pokusíš se o reparát, nebo tě doprovodím na metro. Poslední ještě stihneš a říkals, že bydlíš kousek od stanice Pražského povstání.“

Když vidí, že se oblékám, najde barevně potištěnou igelitku a skládá do ní štangli uherského salámu, několik krabiček sýrů a dvě lahvová piva. Zašroubuje uzávěr skotské. V lahvi jsou ještě tak tři panáky.

„Slíbil jsem ti vizoura, tak at' nejsi škodnej.“

Poplácá mě po rameni a za chvíli vyjdeme do sychravé noci. Doprovodil mě až ke stanici metra. Měl pravdu, to poslední jsem stihnul i s přestupem. A celou cestu mi nešlo z hlavy, jestli se s Milanem ještě někdy potkám a taky jestli je či není kameraman jenom obyčejný pozér.“

Už při popisu té první noci v civilu jsem se úkosem podíval na pátera Trnku, zda ho neuráží detaily, které otevřeně vyprávím. Poslouchal pozorně a v jeho gestech nebyl jediný signál odporu.

„Sedmdesátý čtvrtý rok nebyl zase až tak nesnesitelný. Já to měl horší. Už při třetí mši na malé faře mě sledovalo hned několik bdělých estébáckých očí. A krátce poté, co se farníci vrátili do svých domovů, se z rádia dozvěděli, že je peněžní reforma. A i ti největší nevzdělaní chrapouni si dokázali spočítat, že jsou najednou padesátkrát chudší. A několik z nich si dokonce přišlo pro radu.“

Usmál se vzpomínce.

Petr už listuje pracovním sešitem a vedle ležícím česko-čínským slovníkem.

Zavři, prosím, dveře: QING NI BA MEN GUAN SHANG. Příklad sem zítra dříve: MING TIANG QING ZAO DIAN LAI. Pospěš si, nebo přijdeme pozdě: KUAI DIAN XAO BU JIU LAI BU. Příklad sem: GUO LAI YI XIA. Vypadni odsud: QING NI CHU QU. Nemluv špatně o jiných: BIE SHUO BIE REN DE LUAI HUA. A trochu gramatiky: Přídavná jména mají pouze jeden znak. Velmi nedobrá: HEN

DU MAO. Špatný, ne moc dobrý: BU MEN CHAO. Nic moc:
BE ZEMHEYANG.

Kapitola šestnáctá

Praha-Libeň – květen 1975

Petr listuje Biblí a kontroluje text z Knihy Přísloví, kapitola osmnáct, verš dvacátý čtvrtý.

„Někdo má přátele ke své zkáze, ale některý přítel přilnul víc než bratr.“

Petr se s farářem Trnkou baví o tom, zda bylo těžké dostat se hned po skončení druhé světové války na bohosloveckou fakultu.

„Bylo to těžké, za války byly české vysoké školy zavřené. Šest dlouhých let.“

Připomněl nám kus smutné historie minulého století.

„Možná by další kapitola mohla být o vzdělání. A taky o učitelích a spolužácích.“

Snaží se mě inspirovat Petr.

„Přece víte, že už jsem byl od dvanácti let připravován na dráhu kněze.“

Trnka přikývne.

„Pustíš se do toho, jak jsem tě lanařil na náš experimentální gympl A pořád ti kladl na srdce, že tě čeká dlouhé čtyřleté odříkání. Práce, škola, spaní. Žádné kino, žádné divadlo a z knížek jenom povinná četba. A po celé čtyři roky pták na uzel.“

Ani tato Petrova replika nevyvedla faráře Trnku z míry.

„Tak jo. Dáme se do toho. Vzpomínek je dost. S Petrem jsme se po třetím pivu dohodli na jednom. I když oba pracujeme v tiskárně, sice každý v jiné, je čas začít studovat a dělat něco jiného, než to, co zvládne týden zaškolený šimpanz. Petr, aktivní komunista už od závěru vojenské prezenční služby se už viděl na vysoké škole, já, pasivní svazák ve třidvaceti letech, směřoval ke střední. Přebíjeli jsme se v citátech, že čas je relativní a ubíhá všem stejně, dovolávali jsme se židovských filozofů a sedmadvacetiletý Petr do toho začal plést stále silněji tikající hodiny biologické. Po pátém pivu jsem byl skálopevně přesvědčen, že maturitu k životu opravdu potřebuji.

Den poté, zhruba ve stejném odpoledním čase jsme dojeli tramvají kamsi pod nemocnicí na Bulovce a Petr mě zavedl před honosnou školu na kopci nad Libeňským zámečkem. Vešli jsme dovnitř a Petr od první chvíle převzal iniciativu. Bez klepání, jsme vstoupili do dveří, s výraznou smaltovanou tabulkou Ředitelna.

„Tady jsem odmaturoval. Začalo nás sto dvacet, devět nás maturovalo v červnu a tři v září. Stihnul jsem to za čtyři roky.“

Pochlubil se před zaklepáním na další dveře.

Vyslechl jsem stručnou historii školy, která už jednou musela bojovat o přežití a nabídku, že si nemusím dělat starosti s přijímacími zkouškami, protože půjde o

neznámkový test, aby byla jasná úroveň žáků. A vyznělo to nakonec tak, že když tam budu čtyři roky chodit, první rok čtyři dny v týdnu a další tři roky už jen tři, tak určitě odmaturuji. Znělo to logicky, ředitel byl příjemný, v závěru se nám oběma pochlubil, že přesně za měsíc pojedou s pěveckým souborem do Holandska.

Po cestě do centra jsem překvapenému Petrovi řekl, že tahle škola pro mě není, protože já chci, stejně jako bráška, mít maturitu ze střední ekonomické školy. A ta je pětiletá. Bohužel, s tvrdými přijímacími zkouškami, na které jsem se připravoval pět dlouhých náročných víkendů. A také jsem se Petrovi přiznal, že se mi nepodařilo usmlouvat individuální plán, takže první dva roky budu jezdit do Vršovic a další tři Resslovy ulice. Jen pár domů nad kostelem, v němž se psaly dějiny válečného odporu. Sliboval jsem si, že při první možné příležitosti navštívím nejen chrám, ale i kryptu.

Ale po pěti hodinách probírané látky se naše kroky stočily do hospody Na Rybárně, nálevny, která měla svou neopakovatelnou atmosféru. Až takovou, že nás uvěznila na jeden celý vyučovací den. Byla z toho třídní důtka. Tlumočil nám ji sympatický profesor, gay, který si potrpěl na módní oblečení a voňavku z Tuzexu. Spíše pro své pobavení chodil mezi lavicemi a ptal se jednoho po druhém, zda je mu to zapotřebí. Svým měkkým hlasem nevyčítal, ale chtěl znát důvody. Když někdo odpověděl příliš přímočaře nebo primitivně pozvedl obočí a zakroužil hlavou, aby dal najevo

svůj nesouhlas. Měl jsem dost času připravit si odpověď ve stylu, když kecat tak každému a všem.

„A kolik jste toho vypil vy, Pavle?“

Zněla otázka stejně jako pro ostatní.

„Cmrndal jsem jedno pivo celé odpoledne.“

Zaujal jsem.

„To musela být nuda.“

Kontroval.

„Bavili jsme se také o tom, do jaké míry nás tahle škola svazuje, co všechno si musíme dobrovolně odepřít. Ti, co seděli vedle mě, mi chtěli poručit další pivo, ale já to musel neustále odmítat. Nešlo o ty dvě koruny, ale já víc než jedno pivo nesmím. Byli jsme bráškou šest let v dětském domově a po celou tu dobu nám dávali čaj s bromem. A protože nic jiného k pití nebylo, tak to znamenalo vypít denně někdy až litr toho fujtajblu. Starší kluci z toho měli sexuální abstinenci a nám menším se začal zhoršovat krevní obraz, až jsme skončili v nemocnici s poškozenými játry. Bylo to stejné jako bychom dostali žloutenku. A po té se taky nesmí pít.“

Zapůsobilo to. Nejen na profesora, ale na všechny přítomné. Málo platné, lidský příběh podaný procítěně, vždycky dojde a drobná fabulace se odpouští. I když krystalky bromu cítím mezi zuby jako by to bylo dneska. Ještě, že právě zazvonilo. Profesor beze slova odešel a spolužák, který chodil často na vyučování v uniformě strážmistra Veřejné bezpečnosti mi obdivně poklepal na rameno.

„Teda kecal jsi mu efektně, ale co když se podívá do tvojí kádrový složky a zjistí, že jsi v žádném děcáku nebyl?“

Zašklebím se a chvilku pozoruji jeho buldočí ksicht.

„To neřeš. Spíš mi řekni, proč s námi do té hospody nechodíš?“

„Tak to ti teda řeknu. Protože tam choděj chlastat individua státu nepřátelský.“

Zpozorním.

„A věříš, že jsem tam neslyšel žádný jiný politický vtíp, než znám z ostatních hospod?“

Teď se zašklebil pro změnu on.

Obrátil se na spolužáka, který na otázku, kdo z nás je ve straně, se přihlásil a uvedl Československou stranu lidovou a vzbudil tím všeobecné veselí, zda půjdeme do té hospody minimálně my tři.

Identifikoval jednoho pomenšího zrzavého, který ráčkoval a pil pivo u výčepu a dalšího, také ráčkujícího s knírkem, který seděl u stolu naproti nám. A ze záchodu přišel k dalšímu stolu obtloustlý mladík s povislým rtem.

Jména mi nic neříkala a po třetím pivu jsem je zapomněl.

Po cestě z Rybárny jsem se zastavil u prodejny Elektra. Ze třech barevných televizorů ve výloze na mě čuměl jeden z vrcholných československých politiků a živě gestikuloval. Sklo bylo dokonale zvukotěsné.“

Oba přikývli.

„Nikdo jsme to se vzděláním neměli snadné.“

Kupodivu Petrovo moudro nepadlo do prázdna.

Farář Trnka pokýval hlavou a gestem se omluvil z dalšího sezení.

Petr mi mlčky ukáže na připravený sešit s čínštinou.

„Věříš, že se mi do toho dneska moc nechce?“

Priznávám se Petrovi.

„Ale já se na to nechci vykašlat.“

„Tak si piš. Nemáš pravdu, mylíš se: NI ZHE ME ZUO BU DUI. Přestaň takhle mluvit : YI BIE SHUO ZHE YANG DE HUA. Proč se vždycky zpozdíš? : NI ZEN ME HAU SHI CHI DAO ? Proč nemůžeš vstát dříve? NI JUI BU NENG ZAO DIAN QI CHUANG? Vaše obsluha není zdaleka uspokojující: NI MEN DE FU WU TAI CHA LE.

Kapitola sedmnáctá

Praha- Pankrác – listopad 1982

Petr s farářem Trnkou už před půl hodiny vedou učenou disputaci o významu smluv v politice, ale především v lidském životě. Usrkávám kávu a jejich učené argumenty uznávám, ale už mě jejich dialog nudí. Znovu se podívám na malý papírek s vytištěným biblickým citátem z Knihy Skutků. – I dal mu smlouvu obřízky. A tak když zplodil Izáka, osmý den ho obřezal. Podobně i Izák obřezal Jákoba a Jákob dvanáct patriarchů. –

„Vaše argumenty o smlouvách sice poslouchám pozorně, ale myslím na roztěkaného čtenáře, který se více soustřeďuje na jazykovou nalejvárnou čínštiny, než na můj příběh. Nesestoupíme na zem a nepojmeme to téma civilně?“

Farář Trnka pokrčí rameny a kývne na souhlas. Petr váhá.

„Nemusí to být pořád o mých příhodách. Petr má k tomuhle tématu daleko více co říci než já.“

Čekám, že se Petr zašklebí a zavrčí. Je kupodivu zcela klidný.

„To si po jednadvaceti letech ještě pamatuješ?“

V jeho otázce je údiv.

„To se nezapomíná. Tehdy se o tom nemluvalo ani v dobrém ani ve zlém. Zmínka o takové operaci se dala najít jedině v Bibli. Za to dneska o tom píšeš každý. A hodně amatérsky. Pamatuji si, že to bylo v listopadu roku devatenáct set osmdesát dva. Moc jsme se s bráškou na Petra těšili. Z poloviny v tom byla zvědavost, z té druhé půlky ekonomické důvody. Nebylo zač jít na pivo do nedaleké hospody Na Studánce. Bráška měl chuť na jedno jediné, čekala ho noční šichta na poště a já věděl, že na balících platí stejná pravidla jako u rotačky. Tedy střízlivost ve svém vlastním zájmu. Petr slíbil, že přijde chvíli po osmé, aby se vyhnul kontrole práce neschopných. Chápal jsem ho. Proč si dělat problémy?

Dosupěl s desetimínutovým zpožděním, podal bráškovi bílou obálku a mně se pochlubil neschopenkou s nedefinovatelnou diagnózou. Bráška si sám pro sebe přečetl první řádky lékařské zprávy a začal se tak intenzivně smát, že zachvěla skla v mé knihovně. Když stránku dočetl, utřel si slzy na tvářích, promnul oči a podal mi nejprve obálku a potom půl stránky strojem opsaného textu bez mezer.

Pacient se dostavil sedmého listopadu devatenáct set osmdesát dva v odpoledních hodinách na urologickou kliniku Fakultní nemocnice s tím, že má oteklý penis. Při ambulantním vyšetření uvedl, že ráno masturboval a přetáhl si nevratně předkožku. Tomu odpovídal zvětšující se otok a tak vyšetřující lékař rozhodl o zapsání do operačního programu. Pacientovi byla odebrána krev, moč, a provedeno EKG. Kvůli

prodloužení plánovaného operačního programu byl na sál přivezen v 18.32. Řídké ochlupení neholeno, přikročeno k chirurgické úpravě penisu rozříznutím kožního prstence a snesením předkožky. Žalud trvale obnažený. Podpis, razítko, datum. Vrátil jsem Petrovi lékařskou zprávu a obálku beze slov. I proto, že bráška spěchá na svoje jedno před šichtou.

Prošli jsme opatrně po tmavém schodišti do stejně tmavé spádové ulice.

„Neutíkejte mi, já ještě tak rychle nemůžu.“

Zaprosil Petr a bráška skutečně zpomalil.

„Jak jsi tam dlouho ležel?“

„Čtyři dny.“

Prizná Petr a za chvíli pokračuje.

„Ve dne to šlo. Ráno vizita, pak oběd, léky, měl jsem hodně času na čtení, protože nás na pokoji bylo jenom pět, občas mě zaujal i nějaký ten hovor. Horší to bylo večer a nejhorší v noci. To začali všichni kňučet, že je to bolí a že nemůžou spát. Já byl mezi nimi nejlehčí pacient.“

Hospoda hučela, u všech stolů bylo plno, ventilátor vyháněl kouř na chodník. Petr zašel k výčepu, zaplatil tři piva a donesl je ke stolu se zašpiněným ubrusem a plným popelníkem vajglů.

„Měli jsme štěstí, kopáči šli dneska do maringotky o hodně dřív než normálně.“

Je vidět, že bráška chodí na svoje jedno před směnou pravidelně. Vychutnává si svůj žejdlík. Já, stejně jako Petr

spořádáme pivo na tři loky. Petr vstane a jde pro další dva püllitry. Vráti se po několika minutách, právě ve chvíli, kdy mu bráška, pár vteřin před odchodem, položí záluďnou otázku.

„Když jsi ležel na tom operačním sále, neměl jsi strach, že ti nabídnou možnost hrábnout ti skalpelem ještě o kousek níž?“

Petr se malinko usměje a pak jako by se omlouval.

„Já ani pořádně nevěděł, co mi budou dělat. Doktor na ambulanci mi jenom řekl, tak to odoperujeme, aby vás to už nezlobilo a pak už mi brali krev, poslali mě vychcat, natočili EKG, udělali snímek plic a ukázali postel. Odnegli na ramínku kalhoty, košili a sako a pak se vrátili pro boty a fusekle. Slipy jsem si dal do stolku a vyfasoval takovou bílou věc, které říkají andělíček. Vzadu se to zavazuje na tkaničku. Bylo mi to nad kolena. Přišla sestra, beze slova mi píchla injekci do zadku a já pak čekal, až mě sanitář hodí na vozík a odstrandí se mnou na sál.“

Bráška přikývnul a rozloučil se.

„Jestli budeš moct, tak zase zítra přijď. Rád si poslechnu pokračování.“

Pozval Petra, podali si ruce a Petr šel pro další piva.

Když jsme měli každý šesté a já byl třikrát u žlábků, z toho jednou s Petrem společně, zeptal jsem se, zda pospíchá. Zasmál se.

„V deset večer už kontroly nechodí. A tátovi je jedno, kdy přijdu“

„A máš na dvě lahvové desítky?“

Sonduji.

„Jasně.“

Petr koupil hned čtyři lahvová piva a vrátili jsme se stejnou cestou. Temnými ulicemi a po temném schodišti. Když jsem rozsvítil malou lampičku na nočním stolku a vytvořil jsem skoro intimní atmosféru. Pivo jsme pili rovnou z lahví.

„Když tě obřezávali, bolelo to?“

Vyzvídám.

„Chvílemi jsem cítil jako by mi někdo jezdil po žaludu drátem. A druhý den ráno jsem ho měl až překvapivě citlivého. Tři dny jsem musel užívat tři prášky denně, aby mi nehoupnul.“

Musím se tomu zasmát.

„My s bráškou pili v děcáčkách osm let čaj s bromem. To byla vůči nám taky pěkná kurvárna.“ Odsoudím praktiky, které mě potkaly ještě další dva roky na vojně. Petr jakoby telepaticky tušil souvislosti.

„To mě potkalo taky. Někdy to až nepříjemně skřípalo mezi zuby. Ale bylo to k ničemu. Stejně si ho v noci každý honil. Pobavím tě. Doktor mi řekl, že budu muset změnit techniku. Když jsem se ptal v jakém směru, tak mě odbyl, že na to přijdu sám.“

Tomu se zasmějeme oba.

Gestem ukážu Petrovi, že bych rád viděl výsledek chirurgické proměny. Nerozpakuje se a můj dlouhý pohled mu nevadí. Vypadá to nezvykle a zajímavě.

„Před čtyřiceti lety by ses za to mohl dostat do koncentráku. A protože máš trochu delší nos, tak by sis, myslím, zahrával s ohněm. Tedy spíš oheň s tebou.“

Petr si lokne piva.

„Zahrávat s ohněm si začneš ty. Pět let na vysoké škole. Další měsíce dřiny a odříkání. A život ti proteče skrz prsty.“

„Hlavně mě nestraš biologickými hodinami a uvědom si, že jsem o čtyři roky mladší než ty.“

Petr mávne rukou.

„Ještě řekni, že jste s bráškou domluveni tak, že on se ožení první a ty budeš čekat, jestli snad... možná...“

Nedokončí naznačenou větu.

„Mně takový život vyhovuje. Pět let se nebudu na nikoho vázat. Možná se někdo objeví, nebo přemluvím tebe.“

Petr se rozesměje, ale v minutě zvažní.

„Líbí se mi, jak to dokážeš pragmaticky vysvětlit. A nikoho nejen neurazit, ale těm vnímavějším dát i naději.“

Mlčky přikývnu a pokračuji v lince Petrova suchého anglického humoru.

„Jako by ti po tom zákroku skokově vzrostla inteligence. Někdo na studia při práci nadává, já si je nemohu vynachválit. Pravidelné návštěvy okolních hospod, ve škole občas malér, tedy ne můj, zástupce ředitele se zapomněl i s rodinou

v zahraničí a ředitel, který se vždycky snažil splynout s davem, i tím, že nosil bílý pracovní plášť, trávil víc a víc času na výsleších v Bartolomějské ulici, také na okresním výboru strany, než v ředitelně.“

Dokončím vzpomínku a od obou vidím na tváři usměvavý souhlas.

„Pane faráři, už začali s opravou střechy ? Slíbili, že to odstartují, hned jak přestane pršet.“

Důstojný pán jen přikývne.

„Už včera přivezli dlouhé černé igelitové plachty. Tak už snad doopravdy začnou.“

V jeho hlase je slyšet úleva.

Objednávám u vrchního Kobyláka ještě jeden čaj a dvě kávy.

„A na řadě je čínština.“

Upozorním Petra.

Přikývne a otevře pracovní sešit a po chvíli také slovník.

„Jaké dáme téma?“

Zeptá se už nad přinesenou kávou.

Zavezte mně do hotelu BEJING: QU BEI JING FAN DIAN. Kolik to stojí na letišti? QU JI CHANG DUO SHAO QIAN. Zavezte mě, prosím, na toto místo: QING SONG WO DAO ZHE GE DI FANG. Můžete jet rychleji, spěchám: SHI FU QINQ KAI KUAI DIANR WO GAN SHI JIAN. Jak dlouho to bude trvat na letišti? DAO JI CHANG DA GAI,

YAO DUO CHANG SHI JIAN. Zastavte, prosím, u hotelu:
SHU FU WO ZAI NA GE JIU DIAN XIA CHE.

Kapitola osmnáctá

Praha-Pankrác – prosinec 1990

Velebný pán Trnka listuje malou modrou knihou s výrazným zlatavým názvem Nový Zákon, Žalmy a Přísloví.

„List Jakubův, kapitola čtvrtá, verš čtrnáctý. Vy přece nevíte, co bude zítra! Co je váš život? Jste jako pára, která se na okamžiku ukáže a potom zmizí.“

Přikývnu.

„Děkuji. Tak přesně to se hodí na nové panstvo. Piš si.“

Houknu na Petra, který si právě objednává u Kobyláka kávu.

„Večer třináctého prosince. Druhé vánoční svátky v nových, pro mnohé ještě ve svobodných poměrech. Bráška si před odchodem na noční řekl o stovku, s tím, že hned ráno pojede za maminkou do Domova důchodců v Terezíně. Já už měl volno. Domluvili jsme se, že stačí, když přijdeme až sedmadvacátého. A to jenom ti svobodní, rozvedení A workholici. Nové panstvo složené ze starých kádrů se chtělo ukázat dělnému lidu v lepším světle a vyhlásilo vánoční volno. Dokonce tak rychle, že se nenašel nikdo, kdo by uspořádal tradiční vánoční večírek. Mimořádné vánoční prémie komentovala většina tak, že se skutečně zazelenalo. Spokojeni byli jako nově příchozí borci, tak dřívější soudruzi.

„Pojedeme na výprodeje do Vídně, nebo do Mnichova?“

Byla nejčastější otázka dam ve výtahu, dříve agilních soudružek.

Bráška vypadl tak rychle, že jsem mu nestačil o těch několika stovkách navíc ani říct.

Hospoda lákala na vánoční, nižší, cenu za půllitr plzeňské dvanáctky, hospodský jdoucí s dobou, do rohu naaranžoval pár smrkových větviček a několik barevných koulí, které by byly ozdobou každého vánočního stromku.

Z barevné televize s mírně staženým zvukem se linuly vánoční koledy.

U vedlejšího stolu sedí známý zpěvák a kreslíř Honza, která má tuhle hospodu, stejně jako já, jenom přes ulici. Co nejbližší u něj, tak aby se mohli dotýkat nohama, se usadil mladík, kterému nemůže být víc jak šestnáct. Honza vypadá na svých padesát hodně vyžile, na utahaných tvářích je vidět dlouhá předvánoční šňůra koncertů s kapelou, která se proslavila na první velké oslavě příchodu Američanů do Plzně.

Závidím jim, přiznávám si.

Vyměnili jsme si úsměvy, oni se k sobě ještě více přitulili a já gestem naznačil, že mě zajímá pouze přede mnou stojící pivo. Přesto se nedalo neslyšet jejich cvrlikání. S Honzovým typickým, a pro tu dobu módním ráčkováním. Oba se chvilkami smějí, snaží se vzájemně trumfnout pointami.

V jednu chvíli se mladík zamyslí a zvažní.

„Jenže já ti nemůžu dát pod stromeček žádný dárek. Máma mi dala tak malý kapesný, že mi nestačila ani na tramvajenku. To bych si pod ten stromek musel lehnout sám.“

Honza se dal do tak intenzivního smíchu, že se až zakuckal.

„To beru. Ježíšek přijde zítra v sedm večer. Ale musíš být u mě už odpoledne. Až se sejde parta, představím tě jako vzdáleného bratrance. Všem bude jasný, že je to jinak, ale proč bořit konvence? Jestli náhodou s někým odejdeš, tak tu dneska spolu sedíme naposledy.“

Mladík tiše přikývne a nervózně se podívá na hodinky.

„Slíbil jsem mámě, že budu do deseti doma.“

„Tak běž. Ale musíme dopít tu flašku, slíbil mi to.“

Mladík gestem souhlasí.

„Ale to už je třetí. Víš, kolik bych...“

Honza vypění.

„Pořád všechno přepočítáváš na peníze. Už mě tím sereš.“

Vytáhne koženou peněženku evidentně podle pruhů a hvězd koupenou v Americe a z jedné z kožených přihrádek vyndává svazek stokorun.

„Ráno kup mamince nějakéj pičifuk, nejlíp v Tuzexu, zajdi do Smeček, tam mají bon za pět pade. A pak naklusej ke mně do kachlíkárny. A ne aby ses vymlouval jako posledně, že bylo zamčeno. Domovník mi přísahal, že barák otevírá každéj den už ráno v šest.“

Mladík odchází, ještě ve dveřích zamává, Honza dopije zbytek piva a při placení nechává nejméně padesátikorunový tuzér. Poměrně neohrabaně vstává od stolu.

„Přeju vám pěkný vánoce.“

Obrací se na mě.

„Děkuju.“

Odpověděl jsem spontánně a uvědomil si, že Honza má nejméně pět vad řeči. Když odešel, uvědomil jsem si, že jsem v celé hospodě sám. V půl jedenácté večer. Na tácku mám čárek, jak říkali slovenští vojáci neúrekom. Přesto mě to, vzhledem k mimořádně dobré finanční situaci nezajímá.

Když na televizní obrazovce dozněla poslední koleda, výčepní po závěrečných titulcích televizi vypnul. Hodil utěrku na nálevní pult, což mi mělo signalizovat, že o další pivo s ním budu muset bojovat. Na to nemám náladu. Předvánoční atmosféra dohnala i mně. Proč má padesátiletý Honza šestnáctiletého partnera? Zákon to už dovolil, ale může si takový luxusní vztah dovolit každý. Ale proč bych vlastně měl závidět?

U stromečku přece nebudu sám. S bráškou a s maminkou. Já přece nepatřím k těm, kteří oslavují Vánoce den předem, protože ti jejich musí být právě o vánočních svátcích s těmi svými.

Desáté, nebo snad jedenácté, právě zkonsumované pivo udělalo své.

Opět mě láká k asfaltovému žlábků.

Při cestě zpět mě uzavře stěna, která nechce ustoupit. Za chvíli, kdy už ležím stočený do klubíčka, už nade mnou stojí hostinský.

„To jsem si mohl myslet. Chlastá jak protrženej a pak nevybere zatačku. Kurva, tenhle tejden volám už potřetí sanitku.“

Ta přijede během několika minut. Na ruce vidím krev a na pár minut ztrácím vědomí.

Lékař v sanitce to komentuje suše a stroze.

„Přípletl se vám do cesty roh. Houkačku zapínat nebudeme, teď je hovno provoz a ve špitálu jsme pár minut. Tak hlavně nezačněte zmatkovat.“

Měl pravdu. Na chirurgii Fakultní nemocnice jsme za deset minut. Službu konající lékař, vrstevník, není zrovna v náladě. Přivítal mě slovy, že ta Plzeň ze mě pěkně smrdí. Pak dodal, že jsem se podruhé narodil a mám z prdele kliku, protože to bude jen na tři stehy. Po dvou injekcích do zadku mi bylo všechno jedno.

„Hovno sneseš. Cukáš se jak dosud nepolíbenej panic. Správně bys měl skončit na záchytce, ale proč tě tam posílat? Dneska budou mít nával. Národ se probudil z kocoviny svobody a zase už začíná chlastat. Stejně jako v devětašedesátym. Necukej se, kurva, máš džuznu dva centimetry od spánku a vyvázneš z toho jenom se třema stehama. Přišel jsem z vojny, ze Slováče. Tam mě brali všema deseti. Ale já chtěl zpátky do Prahy, protože to tady žije.“

Blbost. Šaškuju tady už druhý vánoce. Protože jsem mladý, blbý, svobodný, nemajetný a dříve politicky perspektivní. Bez bytu, bez baby, bez flašky, kterou dostane na vánoce každé sanitářák jako úplatek. S diplomem skoro červeným a se životní zkušeností, že velké listopadové sbratření, vyprchává a znalosti a zkušenosti, už zase nahrazují peníze, konexe a ohebný hřbet. Solidarita se brzy stane cizím slovem. Až odsud půjdu, bude šestadvacátého večer a já budu zdravít zavřené krámy a hospody. Kurva svět. Ale zatím se na sebe smějeme a pomáháme si. Za půl hodiny vás sanitka odveze domů, obvaz si sundejte nejdřív zítra odpoledne a první sprchování naplánujte na Hod Boží. Pokud víte, co je to za datum.“

Skončil šití a podal mi ruku.

Velebný pán se usmál.

„Já měl vánoce vždycky pracovní. V semináři, v lágru i na farách.“

Petr zalistoval pracovním sešitem a na půl úst procedil.

„Jaké dáš dneska téma?“

„Telefonní rozhovor v hotelu.“

„Fajn.“

Haló, kdo volá? WEI NI SHI SHEI? Jsem Paul, máte pokoj? WO SHI PAUL. NIN YOU FANG JIAN MA? Ano. YOU. Chci jednolůžkový pokoj. Kolik se platí za den? WO YAO DAN REN FANG. DUO SHAO YI TIAN ? Chci ho. WO YAO LE. Kdy přijedete? SHEN ME SHI HOU NIN LAI? Kolik dní zůstanete? NIN YAO ZHU DI TIAN ? Dobrá,

jak se jmenujete? HAO BA. NIN JIAO SHEN ME? Jmenuji se Paul. WO JIAO PAUL. Váš pokoj má číslo 334 a je v pátém poschodí. NIN DE FANG JIAN SHI WU SAN SI ZAI WU CENG.

Kapitola devatenáctá

Praha-Pankrác – listopad 1973

„Verš třetí, patnáctý a šestnáctý verš z Prvního Petrova listu. – Bud'te stále připraveni k obhajobě před každým, kdo by od vás žádal, abyste vydali počet z naděje, kterou máte, avšak s tichostí a bázní. –

Přečtu Petrovi biblický citát, který nemocný farář Trnka poslal po kostelníku Jirkovi.

„Obhajoba naděje? To je hodně široký pojem.“

Zafilozofuje Petr a chvíli mlčí.

„Obhajoba s tichostí a bázní? Něčím mi to připomíná můj zelený vandr, tu dvouroční pakárnu.“

Kývnu.

„Kápnul jsi na to. Já a moje první dovolená v uniformě vzor šedesát tři.“

Zasměji se vzpomínce a počkám, až Petr zapne magnetofon.

„A vy jstě kurva v civilu kdo, že si chcete určovat datum dovolenky? Tuná je vám určená. Tu je prepravenka, vychádzková knížka a peniaze za náhradnú stravu. A tiež konzerva na cestu. Jasné?“

Výkonný praporčík splnil svou povinnost a gestem mě vykázal z kanceláře. S perspektivou deseti dnů dovolené do obce Praha.

Ve vlaku jsem začal plánovat, kdy se zastavím v tiskárně a nechám se obdarovat, protože vojín v nepadnoucí uniformě vždycky vzbudí soucit. A pak alespoň ke dveřím Adrie, Alcronu, Alfy, Barbary, Beogradu, vináren a hospod v centru metropole, které začínají na první dvě písmena abecedy. A s pocitem udělené svobody. Zastavit se u Beránka na Tyláku, v Berjozce v Rytířské, v Cariocce, v Černém pivovaru na Karláku, v Číně ve Vodičkové, v Dubonnetu v Revoluční, do Evropy na Václaváku, zahrát si v prvním patře šachy a možná pokecat s mladíky, kteří chtějí zkoušet štěstí v Praze. V plánu mám Fregatu v Ladově ulici, Jadran, Klášterní vinárnu, Malostranskou kavárnu, Na Zámeckou do Nuslí, do Rybárny v pasáži Jalta. Savarin, Pelikán, Slávie, ke Dvěma kočkám, taky k Františkánům, k Malířům, k Medvídkům, do Pastýřky, ke Golemovi, k Pinkasům a možná už otevřeli u Patrona. Cesta se vzpomínkami na zajímavá místa v Praze zabírá až překvapivě rychle. Peníze, které mám u sebe, vystačí s bídou na tři dny. Snad na tom bude bráška o něco lépe.

Nejprve pronikavý zvuk píšťalky, po té zahuhlaný nádražní reproduktor hlásící, že vlak dojel do stanice Praha – střed. Co nejrychleji domů.

V obou oknech ve druhém patře se svítí. Když otevřu dveře, nestačím se divit. V obou místnostech je více lidí než židlí, dvě trojice sedí na ustlaných postelích, jiní se opírají o nábytek a přešlapují z nohy na nohu. Pokojem zní hudba, kterou během minuty poznám. Předehra k Bernsteinově West Side story.

Bráška mě všem představuje. Stručně, až když tóny z mírně chraplavého reproduktoru gramofonu z půjčovny dozní.

„To je můj bráška Pavlík.“

Všichni kývnou a o překot mi podávají ruku a představují se. Většinou příjmením.

„Dvořáková. Malát. Raiskub. Dvořák, ale jinej Dvořák. Kopecký.“

Poslední vousáč, Kopecký, se po všech jen podívá a je jasné, že si coby režisér dokáže sjednat kázeň a respekt.

„Finále. Čapkova Matka. Dvořáková, nástup.“

Mírně naličená dívka se zajordánskými rysy ve tváři si stoupne do poloviny pokoje a se zvyšující kadencí v hlase recituje závěr Čapkovy Matky. Je ticho, že bych slyšel upadnout špendlík. Zleva přichází bráška a bere si od ní dřevěnou pažbu pušky. Samotného mě překvapí, že to vůbec nevyznívá pateticky. A znovu se ozvou tóny Bernsteinovy předehry k West Side Story. A všichni ji poslouchají pozorně, jako by ji slyšeli poprvé.

„Deset minut pauzy.“

Tleskne režisér.

Teprve minutu po té se rozproudí tlumený hovor.

„Tak tě vítám, bráško. To koukáš, co se tu děje. Zkoušíme už druhý den. V kuse.“

Přikývnu. Nezdá se mi, že by byl někdo viditelně utahaný.

„Všichni jsme vrstevníci, tak nám to šlape.

Pochlubí se bráška.

Pod postel, kam jsem si chtěl schovat tašky, jsou naskládané karimatky a spacáky. Režisér Kopecký ukazuje dívce, jejíž příjmení jsem zapomněl, cosi na pažbě pušky.

Jeden z kluků, uslintaný pořizek, s vadou řeči, mi dává ruku na rameno.

„Je fajn, že se můžeme scházet tady u tvýho bráchy. Za kolik to máš?“

„Za tři sta šedesát šest. To ještě nemá smysl počítat.“

Odpovím mi a trochu mi vadí, že jeho ruka na mém rameni je neklidná a snaží se mi pohladit po krku. Než se mu stačím vysmeknout, přistoupí ke mně jen o něco starší kluk.

„Jsem rád, že Petr zařadil do scénáře závěrečnou scénu z Čapkovy Matky. Na to mám vzpomínku z doby, když jsem byl stejně jako ty na vojně. Jel jsem domů na dovolenku, naši byli někde u příbuzných, zašel jsem k ségře, která zrovna vařila oběd, měla plný ruce práce, usadila mě do pokoje k rozhlasu po drátě a uvařila kafe. Já si pustil drát'ák a ztuhnul jsem, protože jsem slyšel, že je vlast v nebezpečí. Na nic jsem

nečekal, rozloučil se se ségrou a prvním vlakem přijel do kasáren. Všichni na mě koukali jak na pitomce, proč jsem se vrátil. Když jsem jim to po pravdě vyličil chechtali se nejmíň půl hodiny. Že maluju čerty na zeď. Napsali mi novou přepravenku a vyhnali z kasáren. A za čtyři dny po návratu nám okolo kasáren projelo šest tanků s bílým pruhem.“

Úsměvem ocením jeho historku a zdá se mi, že i on se chce seznámit, pouze na to jde inteligentněji, než kluk, který visí očima na režisérovi a koutkem úst mu tečou sliny.

„Za kolik to máš?“

Slyším už podruhé.

„Rok a den.“

„To je eště sakra moc. Až to tam odkroutíš, zastav se mnou. V Jugoslávské ulici na obvodním výboru esesem. A ptej se na tajemníka pro kulturu Kaloje. Tvůj bratr mi povídal, že jsi na vojně aktivní svazák a budeš se vracet do tiskárny, která sídlí v našem obvodu.“

Přikývnu.

Znovu začali zkoušet a Kaloj mi naznačí, že bychom měli jít ven. Až když zavřu dveře, položí praktickou otázku.

„Chceš se projít v parku, nebo radši dáme jedno v hospodě. Zvu tě.“

Hospoda je ve vedlejší domě a má otevřeno také o víkendu. Kaloj si sedne k jednomu z prázdných stolů v rohu.

„Cos posral, z čeho chceš vytáhnout?“

Překvapil mě dobře mířenou otázkou.

„Jeden škraloup mám. Nechtělo se mi na vojnu a nepřišel jsem k odvodu. Vyfasoval jsem za to podmínku.“

Kaloj velkopansky mávnul rukou.

„Nešel jsi k odvodu, nebo jsi nenastoupil na povolávací rozkaz?“

Chce upřesnění.

„K prvnímu odvodu.“

Znovu povýšenecké mávnutí ruky.

„Až se za rok vrátíš, tak se na to dávno zapomene. Co bys chtěl v tiskárně dělat?“

Zní to jak nabídka ředitele pro novou zaměstnankyni se všemi konsekvencemi. Když budeš povolná, maličká, tak ti vytvoříme podmínky pro komplexní osobní rozvoj. Ale možná mu křivdím.

„Určitě se zastavím.“

Slíbím mu. Přitukneme si pivem, kterému už spadla pěna.

„Jak dlouho už nacvičují?“

Odvádím řeč na jiné téma.

„Tři měsíce. Premiéra bude v listopadu. K výročí Velké říjnové socialistické revoluce. V novém sále na náměstí Maxima Gorkého. Jestli chceš, tak pošlu dopis na útvar, aby ti dali na dva dny opušťák. To víš, že mi rádi vyhoví. Je teď taková doba.“

Tou poslední větou mě lehce zmátnul. Že by to nebyl až tak kovaný soudruh, ale spíše pragmatik, který poznal limity

doby? Že by cítil, stejně jako já, že v téhle zemi není všechno úplně košer? Zasonduji.

„Pro obyčejného člověka je každá doba na hovno. Jak říká Jan Werich, je zajímavé, že v každé době člověk něčím vadí. A je ještě zajímavější, že pokaždé něčím jiným.“

Kaloj se podíval do prázdného püllitru. Je vidět, že blyštivý slovní kalambúr Werichovy myšlenky nepochopil.

„Můžeš mi říct, kdo v tom souboru s kým chodí? Abych náhodou...“

Kaloj je až příliš upřímný.

„Kluci s klukama, tvůj brácha s tou holkou, co hraje Matku. Ale co já vím, tak jí šuká jeden známej židovskej spisovatel. To ti asi řekne on sám. Dáme ještě jedno?“

Kývnu na souhlas, ale pro jistotu si ověřím.

„Máme na něj?“

„O to se nestarej. Mě platí tak dobře, že si můžu každěj měsíc kupovat exponát do sbírky historických mincí. Zejtra mám domluvenej zlatý ruský trojrubl.“

Nezní to od něj jako chvástání.

„Já nesbírám nic.“

Usadím ho.

„Po vojně jistě s něčím začneš.“

Mávne rukou a čeká na moji reakci. Donesené pivo hned přikládám k ústům, abych si s ním nemusel přit'uknout. Ale stejně to nepochopil.

„Po vojně bych nechtěl začít s něčím, ale s někým.“

Zašklebí se.

„Ale k tomu potřebuješ sbírku motýlů, nebo alespoň známek.“

Takhle vtipnou odpověď jsem od něj nečekal.

„Takže ty se snažíš v roce devatenáct set sedmdesát tři ohromit ženskou sbírkou neplatných mincí?“

Také se napije a až příliš tiše řekne.

„A kdo říká, že ženské?“

Snažím se nereagovat. Řekl to tak tiše, že to mohlo v hluku hospody zaniknout.

Na vteřinu mě zamrzí, že i mezi námi jsou transparentně poznatelní blbci.

„Jedna věc mě štve. Že se dala dohromady taková parta zkrachovanců. Ještě z toho budou oplétačky na Bezpečnosti. Začali vylepovat plakáty bez povolení, navíc nikým neschválené. To je za hranou.“

Pochopil jsem, že blb zavěťřil možnost průseru.

Dokončil jsem vzpomínku na amatérské divadlo, a spočinul zrakem na Petrově pracovním sešitě.

„Dneska to bude záhul, ale hezké téma. Co budete pít? NIN HE SHEN ME? Na zdraví. GAO BEL. Co budete jíst? NIMEN YAO SHI SHEN ME? Kolik platím? YI GONG DUO SHAO QIAN. Chci kávu. WO YAO KA FEI. Chci zelený čaj. WO YAO LU CHA. Je zde volné místo? YOU KONG ZUO WE MA? Tento stůl se mi nelíbí, mohu mít jiný? WO BU XI HUAN ZUE ZHANG ZHUO ZI, NENG HUAN YI XIA MA?

Máte privátní místnost? YOU MEI YOU BAO JIAN? Dnes je řada na mě, platím já. JIN TIAN WO QING KÉ WO WO FU QIAN.

Kapitola dvacátá

Praha – Staré Město – květen 1985

Velebný pán Trnka poslal s omluvou po kostelníku Jirkovi biblický citát z druhé knihy Petrovy, třetí kapitoly, třináctý verš. – Nového pak nebe a nové země čekáme, ve kterých spravedlnost přebývá. –

„Tak tohle je hodně o očekáváníí. Nebo to vidíš jinak?“

Pokrčím rameny.

„Očekáváníí? Možná. Ale ať tě to nešokuje. Půjde o hospodu.“

Petr udělá grimasu, která se nedá popsat.

„Restaurace U Medvídků v pátečním odpoledni. Praskala ve švech. Po prvním pivu vytáhl Honza z kožené tašky s podnikovým logem blok, také vázaný v apartní černé kůži a se stejným znakem. Přelistoval, tak pět stránek, na další už čistou, napsal versálkami PAVEL- KSČ. Neuniklo mi, že psal tehdy hodně nedostatkovým, ale velmi žádaným Parkerem.

„Dáme dohromady tvůj životopis a já to o víkendu rovnou překlepu na stroji do přihlášky. Jenom mě kontroluj. Narodil ses čtvrtého února devatenáct set padesát dva v Praze. Do základní školy jsi chodil na Spořilově, V tom děcáku jste byli s bráchou od kdy do kdy? No, nediv se, že to vím. Seděl

jsem tu před týdnem s tvým bratrem a ten mi to po sedmém pivu řekl. Nemáš se za co stydět. Kapitán Pavel Minařík byl taky v děcáku. To přece víš. Dokonce v několika dětských domovech. A přesto jim ve Svobodné Evropě dokázal natrhnout prdel.“

Nutím se ke smíchu, i když to ve mně uvnitř bublá.

„A řekl ti, že mi ten děcák umožnil, abych v chrámu svatého Petra a Pavla na Vyšehradě mohl jít k prvnímu svatému přijímání v deseti letech?“

Honza znejistěl.

„Ve dvašedesátym roce? Tak to ti teda nevěřím.“

Řekne Honza rezolutně a spláchne to mohutným douškem piva.

„Takže mi tvůj brácha kecal?“

Pokrčím rameny a usměji se. Styl klasické smějící se bestie. Ale uvnitř to stále vře. Nikdy nikomu v podniku jsem se s tím nesvěřoval. Tohle je moje třináctá komnata. A můj bráška to po sedmém pivu vykecá volovi, který z nemožnosti dělat s kýmkoliv sex se vrhnul na funkce.

Kdyby to nebyl bráška, tak mu rozbiju hubu a nakopu ho do koulí. Alespoň vynadat mu musím. I v té Mladé Boleslavi na akádě, což byla naše střední škola, jsem nikomu neřekl adresu děcáku.

Honza se znovu napije a podá mi dvě hustě popsané stránky v bloku.

„Přečti si to. Tomuhle by měla členská schůze, coby kolektivní orgán, jednoznačně porozumět.“

Přejíždím podaný text očima.

„Neodbývej to rychločtením.“

Napomene mě ve chvíli, kdy mu chci blok vrátit.

„Neodbývám to. Například chci, abys škrtnul, že jsem se vyrovnal s náboženskou problematikou. Před chvílí jsem ti řekl, že jsem byl u svatého přijímání.“

Honza málem zcepeněl.

„Já to klidně škrtnu, ale počítej s tím, že se tě na to při schůzi jistě někdo zeptá. A jak mu odpovíš?“

„Pravdu.“

Oduším a jsem rád, že moje slova možná spolkl hluk jódlujících Němců u vzdálenějších stolů.

„S vámi je to, fakt, těžký, bratr mi kecá, aby u mě vzbudil lítost a já za něj zaplatil pět piv, ty na mě vyrukujes s náboženstvím. Kurva.“

Oba se zhluboka napijeme.

„Bráška peníze má, takže na tobě nesomroval. Já sice doma Bibli nemám, ale to, že Bůh není, si nedovolím říct, protože bych se rouhal.“

Hluk od okolních stolů nabývá na intenzitě.

Honza je viditelně bez nálady.

„Tady se nedá bejt. Pojď ke mně domů. Bydlím o tři ulice dál.“

Myslí si, že mu na nabídku rád kývnu.

„Slíbil jsem bráškově, že budu v pět doma. Dopiju žejdlík a směřuju k domovu.“

Věděl jsem, že tím Honzu dopálím a nemýlím se. Chová se jak čertík vpadlý z krabičky.

„Doprošovat se tě nebudu. Jde o tvoji budoucnost.“

Vpálil mi našťavaně do tváře.

A vzápětí je překvapen tím, že se dávám do smíchu.

„Co je ti na tom pro srandu?“

Dává důraz na každé slovo.

„Promiň. Ale když Přemek přinesl po jednání výboru přihlášku a položil ji přede mnou na stůl, tak jsem mu řekl, že se na vstup ještě necítím. A on mi řekl totéž, co ty. Doprošovat se tě nebudu. Tak promiň, že mi to rozesmálo.“

Honza souhlasně kývne, ale do původní nálady se už nedostane. Ale jeho hlas má důvěrnější tón.

Hele, Pavlíku, Přemek za tebe ve výboru bojoval devět let. Teď se to konečně povedlo. Prošel jsi o dva hlasy. O Přemkův a o můj. Tak abys nezklamal, soudruhu. A koukej si sehnat alespoň jednu soudružku z pracoviště jako ručitelku.“

Dopíjím pivo a jsem bez nálady.

„Máš nějaký tip?“

Honza pokrčí rameny.

„U vás jsou už všechny kozy zadané?“

Přikývnu a nechám Honzu chvíli myslet.

„Řekni Hance. Fotr je náměstkem ředitele ve vedlejším podniku zahraničního obchodu. Ta by mohla.“

„Další už nechceme. Zaplatíme.“

Vyštěkne Honza až nezvykle tvrdě na servírku.

Hluk v lokále je stále nad hranicí snesitelnosti.

„Měli jsme jich deset.“

Ohlásí Honza a položí na stůl bankovku.

„Zpátky nic nechci.“

Prohlásí furiantsky.

Servírka se usměje. Proč ne když dostala více než desetikorunové spropitné.

„Máš půl páté a pět minut, spěchej za bratrem a pozdravuj ho. A příště ať mi nekecá.“

Řekne Honza už před hospodou.

„V pondělí ráno ahoj.“

Čekám, až přikývne.

„Do měsíce bude schůze. Tak se připrav.“

Řekne Honza už smírně. On jde doleva, já doprava, na metro. Ani jeden z nás se neohlédne.“

Petr dopíše větu, zavře blok a vyndá pracovní sešit s čínštinou. Ale neodpusť si narážku.

„Jak dojemné. Soudruzi za tebe bojovali a nic za to nechtěli?“

Rozumím jeho podtextu.

„Tenkrát byla jiná doba.“

„I tehdy se našli soudruzi, kteří chtěli své spolupracovníky poučit o vedoucí úloze strany ve svých domácích pelíšcích.“

Zašklebím se.

„Nikomu jsem se neodvděčoval. Řeknu ti to po lopatě.
Nechtěl jsem být nikomu za nic vděčný.“

Petr chce za každou cenu triumfovat.

„Nebo jsi byl ještě tak blbý, že jsi ty signály nepochopil.“

Překvapím ho přiznáním.

„Hele, a víš, že je to docela dobře možné? Máš dneska nějaké rousy. Tak ať nemyslíš na prasárničky, je tu čínština. A makej.“

Jaké máš zaměstnání? NI ZUO SHEN ME GONG ZAO
? Jaký obor studuješ? NI YUE XI SHEN ME ZHUAN YE ? Já
studuji obor... WO XUE XI... ZHUAN YE. Student vysoké
školy: DAXUE OE XUE SHENG. Student Pekingské
univerzity: BEING DAXUE DE XUE SHENG. Student
jazykové školy: YU YAN XUE YUAN DE XUE SHENG.
Škola: YUE YUAN. Lékař: YI SHENG. Univerzitní profesor:
SI HO SHUN. Reportér: JI SHE. Číšník: SHI SHE.
Sekretářka: MAI SHU. Řidič: SI JI. Právník: CU SHI.
Manažér: JING LI, Podnikatel: LAO BAN. Kolega: TONG
SHI. Soudruh: TONG SHI. Mistr: SHI FU.

Kapitola dvacátá první

Praha-Ruzyně – březen 1969

„První list svatého Pavla Korintským. Kapitola třináctá, verš první. – Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými, ale lásku bych neměl, jenom dunící kov a zvučící zvon.“

Ta vzpomínka mi sepne během desetiny sekundy.

„Psal se rok devatenáct set šedesát devět. Předjaří o poznání studenější, než před rokem. Počasí jakoby kopírovalo politiku.

Více než půl hodiny stojím na letištní ploše. Obklopen neprodyšným davem.

Za mnou trojice upovídáných vrstevníků, kteří se vzájemně hecují. Kdo má více informací o hokeji a o životě všeobecně. Nechci se otáčet a mlčky trpím při jejich názorech. Ten s vyšším a v koncovkách mazlivějším hlasem se chvílemi zajíká.

Prudký vítr přinese lezavé jarní chladno. Dav mu vzdoruje stupňujícím se skandováním.

„Se Sovětským svazem přišla bída na zem!“

Křičí trojice za mnou, ale po chvíli je pohlcena.

„Nevadí, že není zlato, ta dva pátky stály za to!“

A po chvíli znovu.

„Nevadí, že není zlato. Ty dva pátky stály za to!“

Dav se přeskupuje hned na jednu a hned na druhou stranu. Po několika minutách mi dojde proč. Chlapce za mnou oslovil rozhlasový reportér.

„Nevadí vám, že neuvidíte hokejisty i když jste za nimi přijeli až na letiště?“

První zareaguje okamžitě.

„Já je uvidím na večírku v hotelu. Teď jim jenom zdálky zamávám.“

Reportér položí stejnou otázku i druhému.

„Já se připojím k těm, kteří chtějí pro naše hokejisty státní vyznamenání. Alespoň pro ty, co střelili góly. Bratři Holíkové, Nedomanský a Horešovský, jsou pro mě národní hrdinové. Copak se některému národňáku povedlo vyklepnout Rusy hned dvakrát za sebou?“

Zničehonic mi mladý reportér, hozený znovuskandujícím davem, šermuje mikrofonem před obličejem.

„Jak jste prožíval vítězství našich hokejistů vy?“

„U rádia.“

„A vypálený Aeroflot jste viděl?“

„Viděl. Ale až v sobotu ráno. Ještě to tam doutnalo.“

Reportér postoupil do další řady.

Přibližující se hlučný potlesk nám vzadu naznačuje, že hokejisté už nastoupili do autobusu. Necelou půlhodinu trvalo, než se dav vtěsnil do několika jiných autobusů, které také mířily do centra. Při jízdě jsem poznal jaký je to pocit stát na

jedné noze a ještě to není vaše vlastní. Revizor by se v tomhle presu neměl šanci uplatnit. Bráška mě varoval. Nejezdí na černo, neukazuj se na veřejnosti, radši se mnou pojď do bramborového skladu na brigádu. Mohl bych jít, protože jsem si místo brigádníka vyhrál v partii šachu. Ale už jsem sedm měsíců načerno doma. Nejel jsem ani na školní chmelovou brigádu. Šestý smysl mi říká, že mě ještě tenhle rok chytanou a budeme muset s bráškou vymyslet dlouhé prosebné psaní, aby mě nezavřeli, protože maminka si myslí, že za to dostanu kriminál.

Tramvaj je stejně přeplněná jako autobus. Držadlo sdílím s člověkem, který je velmi podobný lékaři z Nymburka. Nebyl to on, mě to v tu chvíli přišlo líto, protože tomu pravému doktorovi bych řekl, že jsem ho asi zklamal. Když jsem vyhrál šachovou olympiádu dětských domovů, v Liběchově slíbil mi, že zařídí, abych měl ty nejlepší podmínky rozvíjet šachy, získávat mistrovské body a prý to půjde, protože existuje nějaká vyhláška ministerstva zdravotnictví, která to umožňuje. Myslel jsem si, že kecá, ale když jsem si mohl zahrát simultánku s mistrem republiky na Václavském náměstí, uvěřil jsem mu. Teď hraji už jen jednou týdně a sám se sebou. Brášku to už nebaví.

Vystoupím na Václavském náměstí a zajdu do Vodičkovy ulice, do herny U Nováků. Určitě tam najdu některého z redaktorů Svobodného slova nebo Lidové demokracie a dám s nimi partičku. Občas tam v legraci u

vlažné kávy slyším citáty od spisovatele Karla Poláčka, že sachisté jsou morousové, které zajímá jen těch čtyřiašedesát políček a dvojbarevné figurky, Nezájímá je politika, nezajímají je ženy. Což mi nevadí. Jenom se divím, proč mi ve škole zamlčeli to, že Karel Poláček byl židovský spisovatel a zabili ho v koncentračním táboře.

Při chůzi po Václavském náměstí mě vyděsil pocit. Čehosi neurčitého. Že jsem někde udělal chybu. Ne dnes. V minulých dnech. Ale kde a v čem? Až po několika minutách mi dochází to, co jsem viděl na Václavském náměstí. Ještě než vyhořelý Aeroflot ohradili prkny, ležely na asfaltovém chodníku dlažební kostky. A z asfaltové vozovky rozhodně nepocházely. A tady bych skončil. Ať si laskavý čtenář udělá názor sám. Klidně i konspirativní.“

Petr přikývne a je na něm vidět, že se těší na další porci čínštiny.

Hrajeme si: NAO ZHE WAN EQ. Běžet: PAO. Jít pěšky: ZJU. Jezdit na kole: QI. Jezdit na koni: QI CAO CHE. Plavat: YON YON. Lyžovat: HUA XUE. Bruslit: HUA BING. Šerm: JIAN SHU. Jezdectví: MA SHU. Míčové hry: DA QIU. Tenis: WANGQTE QIU. Lukostřelba: GAO ER FU. Umíš hrát tenis? NI HUI BU HUI DA WANG QIU ?

Kapitola dvacátá druhá

Praha-Michle – březen 1987

„Zezadu i zpředu obklíčil jsi mne a vložil na mne ruku svou. Kniha Žalmů, Žalm sto třicátý devátý, verš pátý.“

Zarecituji Petrovi, který se o více než půl hodiny zpozdil a nestihl usměvavého faráře Trnku.

„To je hodně provokativní.“

Uznává Petr.

Teprve po chvíli položí nejistě a nezvykle tiše svou variantu řešení.

„Popíšeš nějaký opravdu velký průšvih. Nespravedlnost, příkoří...“

Přikývnu.

„S převažujícím pocitem, že jsem zase něco skutečně posral, posral, co jsem mohl, vstoupil do hospody čtvrté cenové skupiny. Větrák neběžel, vzduch se dal krájet. Ke stolu usedám s ozvěnou v uších. S lekcí, kterou mi udělil spolupracovník, toho času na kontrole jedné z mimopražských poboček.

„Co? Tebe vyhodili z ázetdées ? Ty kecáš. To nevíš, že tahle zkouška se dělala po telefonu? Ty seš takovej vůl, že ses nechal vylejt. To je neskutečný, jakej ty seš kus vola. Tys byl

vždycky vůl, vole, i v normálním životě, ale už je nad moje chápání. Promiň vole, čau.“

A praštil mi s telefonem.

Mladík sedící proti mně vypije pivo na dva hlty. Vstane, mlčky si přinese další a ztrestá jej stejným způsobem. Když odloží půllitr, pohladí si mírně rozpraskané dlaně.

„Jestli chceš, tak ti taky přinesu pivo.“

Nabídne se a zůstává překvapený, že nereagují.

„Promiň, to ti někdo umřel, že máš tak kyselej ksicht?“

Rýpne si a spodní tón útočnosti v jeho hlase pro změnu překvapil mě. Uvědomuju si, že už je to vlastně všechno jedno, tak proč měl kecat.

„Vyhodili mě z vejšky. Dneska.“

Důvod kluka zaujal.

„Za politiku?“

Vyzvídá a neskrývá na tváři překvapení.

„Možná v tom trochu politiky bylo. Ale spíš té sociální, než té, co se dostane do médií.“

Zašklebí se.

„Tomu, co jsi řekl, vůbec nerozumím. Takhle nesmíš mluvit s běžnými lidmi.“

„Proč myslíš?“

Pokrčí rameny. Vezme mlčky oba půllitry a jde k výčepu. Když se vrátí všek pěny z obou sklenic, vybryndá.

„Myslím, že na studenta jsi už moc starej, takže tě tipuju na asistenta. Někde jsi něco kecnul nebo podepsal a voni tě

vymetli. Jestli mám pravdu a jestli je to fakt, tak si na mě dáme rundu velkejch panáků rumu. Mám rád statečný lidi v tomhle státě plnym vychcánků a usránků.“

Říká to zapáleně, zní to od něj revolučně a podtrhuje to rozpraskanými dlaněmi.

„Kopáč?“

Uvažuju nahlas.

„Svářeč.“

Doplní, aniž by se pohoršil nad mým špatným odhadem. Tykání mu vyčítat nebudu. Je možná o pár let mladší, tloušťka vždycky zkresluje, ale všichni jsme přece v odborech.

„Nemáš pravdu. Jsem student, i když na dálkovým, dneska si na mě smlsly dvě krávy a tak se školou musím skončit.“

„Ženský jsou svině a měly by nebejt.“

Řekne do pŭllitru tak hlasitě, že slyším každé jeho slovo.

„By ses nenarodil, kdyby ženský nebyly.“

Kontruji stejně hlasitě, protože hluk u vedlejších stolů zesílil.

„Mámu z toho vynechávám, jasně.“

Kývnul, dopil svůj žejdlík a čekal na mě.

„Teď tam půjdu já.“

Řekl jsem mu, aby si nemyslel, že nemám na desítku za nějaké tři koruny.

„Podle hadrů vidim, že na to máš, ale já udělal dneska dobrej kšeft a chci ho zapít.“

To mě zajímá.

„V jaké komoditě?“

Zeptám se a vzápětí se peskuji za odborný výraz položený svářeči. Může mně za to poslat do prdele a bude po dialogu.

„Máš hrob? Dneska člověk neví, kdy ho na přechodu porazí auto, nebo mu doktoři pomůžou na krchov.“

Že by uzavřel pojistku? Každopádně nemyslí jenom ze dne na den jako většina lidí v téhle zemi.

„Koupil jsem hrob. S pomníkem. Na Olšanech. Za hodně slušnou cenu. Pro maminku a pro mě. Mít kam složit kosti, nebo popel je důležitý. To doufám uznáváš i ty.“

„Uznávám.“

„To bych řek.“

Vezme püllitry a vrávorá k výčepu. Kupodivu se vrátí bleskově.

„Nevyprávěj mi, z čeho tě vyhodili, tomu bych stejně nerozuměl. Spíš mi vyprávěj jaký to je studovat vejšku. Táta mě od toho odrazoval, že když budu umět řemeslo tak si vydělám víc než nějakej inženýrskéj. Maminka plakala, když jsem vyplňoval přihlášku do učení. Myslel si, že budu mít alespoň maturitu a ne papíry od černýho řemesla. To víš, byl jsem vymodlenej jedináček, tak do mě vkládala kdovíjaký naděje. I když mě udělali nešťastnýho.“

Viditelně se lekne toho, jak se rozpovídal. Zhluboka se napije a pokárá mě.

„Cucáš to jak víno.“

Pobídne mě a připíjí si s trojím cinknutím půllitru o půllitr a hned detailně vysvětlí.

„Nahoře jemně, jako bys dal pivu pusinku, uprostřed to musí pořádně zazvonit, aby bylo vidět, že dokážeš pořádně hrábnout a tam dole už jenom cinkneš, rozumíš mi?“

Kývnu, i když nerozumím.

„Hele, tak vypravuj. Je problém, dostat se na vejšku?“

Žadoní.

„Jak pro koho. Já si to šel jeden rok očuchat nanečisto a podruhý už najisto. Vyšlo to. Pak už jsem si jenom hlídal termíny. Bavili mě jazyky, hospodářská geografie, jednu zkoušku jsem oslavil tak důkladně, že mi pak nezbylo nic jinýho, než lítat půl roku po doktorech. Ale to je na dlouhý vyprávění.“

Kývnul. Oba jsme se napili a svářeč se mi podíval dlouze do očí. Vydržel jsem ten pohled a opětoval ho. Až nervozitou sklopil zrak.

„Neříkej mi, že je to tak snadný. Ty jsi ve straně a jdou, teda šli, ti na ruku.“

Znovu se napiju, na přijetí do strany stojím ve frontě už kolikátý rok, ale to mu říkat nebudu.

„Svazák jsem, ale ve straně ne. Ve Svazarmu, ve Svazu československo-sovětského přátelství a samozřejmě v odborech.“

Svářeč vstane, vezme prázdné püllitry a zavrčí.

„Až na ten Svazarm jsem taky ve všem. Tak jseš asi vážně chytřej.“

Když donese další dvě piva, zeptá se na tvrdo.

„A co když se na tebe ty dvě kundy domluvily?“

„A víš, že možná jo.“

Prisvědčím a zasloužím si za to poplácání po zádech.

„Možná ten signál přišel z pracoviště.“

Vyslovím domněnku, ale tu už svářeč neslyší, protože padl obličejem na pocintaný umakart. Přesto se ještě na minutu zvedne.

„A stejně jsem lepší než ty. Já mám svůj hrob, víš? A pro kluka, kterej se nikdy nevožení, je to výhra. Slyšíš?“

Odpověď už slyšet nechce.

„Takhle tady vždycky vytuhne.“

Odsuzuje svářeče muž u vedlejšího stolu.

„Klidně ho tu nechte. Domů trefí. Bydlí v paneláku ve vedlejší ulici. S mámou. Jemu je třicet a jí sedmdesát pět. Jenže která by ho chtěla. Žije sám pro sebe jako jezevec a tlustej je jako prase. Kdoví jestli má vůbec koule.“

Vstane a stejně jako ostatní bez pozdravu odchází.

„Taky pospícháte domů na majora Zemana?“

Zeptá se mě hostinský, když stavím na nálevní pult dva půllitry.

Přechod ze zakouřené špeluňky do mrazu mě rozkašlal. Za půl hodiny budu doma a bráška bude zvědav, jestli jsem prošel alespoň za lidovku, tedy za tři.

Bude se mi posmívat? Bude nadávat? Svět stojí za hovno. Pět let v jedné škole, pak rok pauza a dva roky z pěti na druhou školu a konečná. Kurva život.“

Petr nadšeně mlasknul. Zní to hrozně, hlavně, že to nedělá často.

„Tak tohle si nechám líbit. To se bude dobře psát. Potkali jste se ještě někdy?“

Pokrčím rameny.

„Možná to nemusel být špatný kluk. To ty se raději paktuješ s polepšenými kriminálníky, pardon, jednatelem společností, které sponzorují bohubíbe akce ministerstva vnitra v tomhle lidskoprávním bezčasí.“

Naznačím Petrovi, že je ten správný čas na čínštinu.

„Taky na něj dojde. Neboj se.“

Reaguji na předchozí repliku.

„Jen abych se toho ještě dožil.“

Přišel pozdě, naštvaný kvůli bůhvíčemu, nesoustředěný.

„Zklidni se.“

„Rozkaz, vole.“

Nemohu nereagovat.

„Takhle mi říká každý. Nevymyslíš něco originálnějšího?“

Petr se jen zašklebí a je překvapen obsahem lekce čínštiny.

Jsi skvělý: MI TAI JANG LE. Dobrá práce: NI ZUO DE HEN HAO. Jste opravdu dobrý člověk: NI ZHEP SHI GE MAO REN. Udělal jsi skvělou práci: NI ZUO DE MEO CHU LE. Jsi opravdu pozoruhodný: NI ZHEN LIAO FU QI. Fantastické: BANG JI LE.

Kapitola dvacátá třetí

Praha – Národní třída – říjen 1968

„Proč dopouštíš, abych hledět musel na nepravost a na bezprávi se dívati? Abakuk, kapitola první, verš třetí.“

Přečtu Petrovi biblický text v předstihu dodaný farářem Trnkou.

„Silná káva.“

Procedí mezi zuby Petr a navrhne.

„Jednadvacátý srpen?“

„Kterého roku?“

Chci po Petrovi upřesnění.

„Ten první.“

Kývnu.

„Šedesátý osmý necháme, ale ne srpen, ale říjen. Osmadvacátý říjen. Seděl jsem ve Slávii a díval se nádherným velkým skleněným oknem na hemžení před Národním divadlem. Zvědavost mě nutí přidat se k davu, ale dlouho, pomalu, bezmála po kapkách pijou černou kávu a ještě víc šetřím se skleničkou vody. Na další kávu nemám. Schází mi na ni celá jedna kovová koruna československá. Všechny stoly jsou obsazené a u většiny z nich se mluví o politice. Ale já z debat kolem mě vnímám krátké sekvence, či spíše jen útržky.

„Teď si každéj ještě pouští hubu na špacír. Ale počkejte za rok. Všichni budou stát v haptáku. Ti nahoře přepráhnou, jak budou Rusáci pískat a my dole ztratíme paměť. A nebude poprvé, ani naposledy.“

Po chvíli ticha se ozve druhý.

„Vidíš to moc černě, Františku. Lidi jsou sice přizpůsobiví, ale sami pro sebe vychytrali. Těch pár svobodných knížek, co už stačily vyjít a pár jich ještě vyjde, si schovají doma v knihovně, nebo na chalupě schovají na půdě za trám a až se to zase uvolní, tak se k těm myšlenkám vrátí.“

František se nedá tak snadno odbýt.

„Vrátí? Asi máš pravdu, že se vrátí. Ale za jak dlouho? Za dvacet let?“

Opět chvíle ticha a pak se konečně do debaty vmísí i ten třetí.

„No, to nejdřív. A počítejte se mnou. Devatenáct set osmnáct, devatenáct set třicet osm, pak to zrychlila válka, devatenáct set čtyřicet osm, devatenáct set šedesát osm...“

První muž mu skočí do řeči.

„Takže devatenáct set osmdesát osm? Víš, kolik nám bude? Možná už budeme prdět do hlíny. V nejlepším případě se budeme s hůlkou špacírovat po náplavce a drobit rohlíky kachnám, rackům a labutím. Ale o naše názory už nikdo nebude mít zájem.“

Znovu se rozhostí ticho.

Ke stolku proti mně si sedá starší dáma, také s trikolórou, svátečně oblečená, nervózní a nedočkavá od prvního pohledu. Jasná kandidátka na sváteční babský žůrfix. Až začnou o nemocech, tak vypadnu. Stejně už při napití narážím na lógr, kávovou sedlinu, která se, prý, přidává do polárek.

„Hele, svět se neposere, když my tady nebudeme.“

Slyším ještě za sebou. Ale mě už víc zajímá příchozí dáma, která mi účesem a chůzí připomíná maminku.

„Promiň, že na mě tak dlouho čekáš...“

Začíná omluvou, jen si dosedla.

„Stála jsem venku, už se tam srocujou lidi. Prej přijede prezident. A jak bylo na Šumavě?“

Přešla ostrým stříhem od oslav státního svátku na soukromí.

„Holka, báječně. V poledne svítilo sluníčko jak v létě, mladí o mně pečovali, měla jsme se jako v bavlnce. A večer jsme se dívali na německou televizi. Ukazovali svatbu Věrky Čáslavský s panem Odložilem. Holka, ty to měli krásný. A těch lidí co jim gratulovalo. A večer zpíval Gott. Německy.“

„Tady to taky dávali, ale jenom minutu ve zprávách. Krásná svatba.“

Číšník staví před každou vídeňskou kávu a sachr. A pak se zastaví u mě.

„Mám přinést další kávu?“

„Raději už ne. Schází mi na ní koruna.“

Číšník se zasměje.

„To by se dalo nějak udělat. Třeba byste mi tu korunu dal až příště.“

Svůdná nabídka, kterou neakceptuji. Pokládám na stůl kovovou tříkorunu. Vezme ji a s ní odnese ták i se skleničkou vody na dně. Škoda.

„A jak jsem jela tím vlakem zpátky do Prahy, začaly mně votýkat nohy.“

„Jela jsi rychlíkem nebo courákem?“

Jako by to nějak souviselo s oteklýma nohama.

„Z Budějovic rychlíkem.“

Začaly o nemocech. Nejvyšší čas vypadnout.

Chumel lidí před Národním divadlem, za asistence příslušníků Veřejné bezpečnosti, vytvořil špalír, kterým skoro za tmy, prochází svátečně oblečené ženy s čerstvými trvalými ondulacemi. Doprovází je muži v černém, v bílých košilích a s decentními kravatami. Slyším troubení klaksonů a instinktivně ustupuji. Ale dav mě hází přímo před přijíždějící Tatra šest set tři, za kterou dobržďují dvě volhy. A lidé za mnou tleskají ve chvíli, kdy z černé šestsetrojky, za pomoci dvou mužů v černých oblecích, vystoupil prezident republiky Ludvík Svoboda. Jsem u něj tak blízko, že bych mu mohl dát ruku na rameno. Díváme se vzájemně do očí. Sice pouze několik vteřin, ale to stačí k tomu, abych si do paměti vryl přísnou vrásčitou tvář a smutný pohled. S každým dalším krokem prezidenta potlesk sílí.

Minutu poté co auta zaparkovala, slyším za sebou zklamaný hlas.

„Stejně mu po smrti pomník nepostavěj. Ani jemu, ani Novotnému.“

Nechci se otáčet.

Stále si vychutnávám pocit z toho, že jsem viděl prezidenta republiky z takové blízkosti. Dav se rozchází. Zdá se mi, že Národní divadlo je osvětleno slavnostněji než jindy. Alespoň budu mít bráškovi co vyprávět.

Aniž si to uvědomuju, dojdu k zábradlí, které končí u schodiště s krásným pohledem na řeku. Upoutají mě mihotavá různobarevná světla ve vodním odrazu. A také osvětlený Pražský hrad. Chlad táhnoucí se od vody nevnímám. Všimnu si dveří na konci schodiště. Za nimi je jeden z několika desítek pražských veřejných záchodků.

Stoupnu si k vyasfaltovanému žlábků páchnoucímu moči a ještě čímsi těžko definovatelným. Před dlouhou cestou pěšky, až na okraj Pankráce, si v klidu ulevím. Moc jsem toho přes celý den nevypil, ale přesto je proud moči v prvních okamžicích masivní.

Chci odejít, ale i ve tmě poznávám obrysy několika postav. Hned vedle stojící muž tiše říká klukovi, který může být mým vrstevníkem.

„Když budeš chtít, můžeme zítra zajít do sauny na Žofíně.“

Hlas je mi povědomí a přiřadím ho k číšníkovi ze Slávie.

„Ano strýčku, to bych rád.“

Odpoví mu až přehnaně způsobně kluk.

Oba se tomu hlasitě zasmějí.

„Nemůžete bejt zticha?“

Napomene je kdosi ze tmy.

„Buďte v klidu. Oni tam slavěj. A teď už možná i něco žerou. My tady sušíme huby, vočumujeme si ptáky a je nám při tom líp, než jim tam.“

Řekne vedle mě stojící kluk a já čekám, zda mu někdo něco řekne. Ale všichni jsou ticho.

Vyjdu ze čpícího záchodku. Na schodech mě dožene chlad od řeky. Před Národním divadlem už žádné auto neparkuje.“

Petr přikývne.

„Zajímavé, barvité, s pointou. Kéž by byly takové i tvoje lekce čínštiny.“

„Drzoune. Za tohle dostaneš kalendář. A za domácí úkol opakování poledních pěti lekcí. Pondělí: YINGQIYI, Úterý: XJNGQIER, Středa: XINGQISAN, Čtvrtek: YINGQISI, Pátek: XINGQIWU, Sobota: XINGQIJU, Neděle: YINGQIQI. Dnes je pondělí dvacátého třetí: JINTIAN SHI XINGQIYI, ERSHI SAN HAO.“

Kapitola dvacátá čtvrtá

Praha – Nové město – prosinec 1989

„I rozestoupily se zástupové a vydaly se na dlouhou pouť. Druhá kniha Mojžíšova, verš třicátý druhý.“

Dočtu biblický citát a bez diskuze vpálím Petrovi téma. Listopad roku devatenáct set osmdesát devět.

„První vzpomínka? Deset dnů jsem se večer co večer nedokázal odlepit od televize. Bráška měl opět druhou polovinu měsíčně noční a maminka každou novou zprávu o změně poměrů komentovala lakonicky, že chleba lacinější nebude.

Na pracovišti se o pátku sedmnáctého příliš nemluvalo. I když jsme to tam měli, co by kamenem dohodil. Šéf oddělení odjel jedenáctého do lázní a měl se vrátit desátého prosince. S generálním ředitelem vedl dlouhé telefonáty, že léčbu přeruší a okamžitě se vrátí. Generální mu však nařídil, aby neblbnul, myslel na své zdraví a dál denně seděl na prdeli ve vanových koupelích.

S Mirkem chodíme každý pracovní den pro dva chlebičky, nebo deset deka bramborového salátu do fólie. A nestačím se divit. Z výlohy lahůdkářství strhli plakáty se šipkami, které ukazovaly nejbližší cestu do Laterny magiky a

nedalekého Špalíčku. Zmizela i vtipná grafická připomínka narážející na dva letopočty. 68 a 89.

Mirek se podívá směrem k Adrii a hlasitě se zdraví s kýmsi, kdo jde po druhém chodníku.

„A revoluce je v prdeli.“

Řekne suše a tím vzbudí mou pozornost.

„Podle čeho soudíš?“

Mirek mi otevře dveře a postavíme se do dlouhé fronty u jednoho z pultů.

„Ten člověk, s nímž jsem se bavil, je ekonom a bankéř. Známe se z vědecko-technické společnosti. Určitě šel na jednání do Laterny magiky. Jestli ho tam pustěj, tak si zadělávaj na průser.“

Fronta postupuje hlemýždím tempem.

„Proč myslíš? Copak v týhle patnáctimilionový zemi někdy záleželo na názoru jednoho jedinýho člověka?“

Mirek se lišácky zašklebí.

„To by ses divil jak často.“

„Konspirační teorie nerozvíjej.“

Napomenu ho, ale spíš to vyzní jako prosba.

Žena před námi kupuje patnáct chlebičků do krabice a nemůže se rozhodnout pro kombinaci ze tří druhů.

„Kurva, nešlo by to rychlejc.“

Zanadává nahlas kdosi za námi.

„Víte, my jsme si dneska pozvali ty, co je po osmašedesátym vyhodili a chceme jim to udělat hezký.“

Řekne žena a dočká se omluvy od spěchajícího muže.

„Počkej, až se za rok dočteš v novinách, že jednotka sebestřednosti je jeden Klaus. Tak se jmenuje ten, co jsem ho zdravil.“

„To jméno slyším poprvé v životě.“

Přiznám se.

„Až zajdeme do Špálovy galerie, tak ti představím jeho maminku. Hodná a chytrá paní už od prvního pohledu.“

Bramborový salát došel, Mirek si kupuje dva chlebičky s rostbífem, já dva dvoukorunové s plátkem sýra a kolečkem gothajského salámu.

„Kafe nám uvaří Pepička.“

Rozhodne už ve výtahu Mirek a připomene mi událost dne.

„Nezapomeň, že od pěti je plenárka.“

Pepička uvařila kávu velmi ochotně. Dokonce slíbila, že umyje i špinavý hrnek.

Zahrabu se do papírů. Přemýšlím, jaká to bude asi na plenárce nuda. Trvajíc nejmeně půl druhé hodiny. A pak budu počítat každou minutu, abych stihl malý nákup v nedalekém Máji. Bráška bude zase na noční, já do jedné do rána u televize.

Už ve tři čtvrtě na pět je zasedačka obsazená do posledního místečka. Kupodivu se začalo přesně v pět. Na úvod běžná nuda. Schválení zápisu, volba komisí, přečtení a odhlasování programu. A pak přišel první zádrhel. Tři mladé

soudružky, necelý rok kandidátky Komunistické strany Československa, žádají o vystoupení ze strany. Legitimace odevzdají na obvodním výboru strany osobně. Atmosféra, že by se dala krájet. Předseda zaskřehotá, že na to v této zjitřené atmosféře mají plné právo a měli bychom to vzít na vědomí. Takže o tom není třeba hlasovat. Kdosi z druhé strany sálu začne monotónním hlasem o tom, jak ho bolí srdce, když na sídlišti, kde bydlí, nachází denně v kontejnerech vyhozené stranické legitimace. A také, že až podezřele rychle ustupujeme z dobytých pozic. Dočká se sporadického potlesku od tří mužů sedících za předsednickým stolem. Ostatní tiše hledí na hráškově zelený umakart stolů. Ti, co si vždycky dělali podrobné poznámky, už sklapli své kožené bloky s podnikovým logem.

„Jo, soudružky a soudruzi, musíte si všichni dojít na kádrové oddělení a vyzvednout si svoje složky. Rušíme oddělení zvláštních úkolů a každý si musí převzít svoje kádrové materiály proti podpisu. Je to formalita. V těch deskách najdete komplexní hodnocení za minulá období. Ta stejně znáte, vždyť s každým byla projednána a je pod nimi i váš podpis.“

Mirek sedící vedle mě se zaksichtil a tiše a srozumitelně řekl slova určená jenom mně.

„A já se těšil, že si přečtu, kdo na mně celá léta donášel. Už ta revoluce ztrácí grády.“

„Co když se to přece jenom dozvíš?“

„Těžko. Pamatuj si, že práškači se dokážou vzájemně krejt od jedný revoluce až do druhý. S tím nic nenaděláš. Když se v tom začneš šťourat, tak oni to hovno ze sebe sklepu tak fikaně, že spadne na tebe.“

Schůze skončila před půl sedmou a nákup v Máji jsem stihnul.“

Petr dopsal dvě stránky poznámek.

„Dáme se do čínštiny?“

Přikývnu.

„Barva: YANSE. Bílá: BAI. Žlutá: HUANG. Oranžová: CHENG. Červená: HONG. Modrá: LAN. Zelená: LU. Hnědá: HE. Černá, tmavá: HEI. Modrá barva: LAN YANSE. Modrý obrázek: LAN DE ZHAOPIAN.“

Kapitola dvacátá pátá

Praha – Nové město – listopad 1985

Páter Trnka mě chvějící se rukou podává vytištěný verš z Danielova Evangelia. V pořadí devátý, z první kapitoly. – A neznámé poznati chcete? –

Vidím, že mu vadí, když uhýbám očima. Cítím se provinile, když mám odpovědět na jeho stručnou otázku položenou bez výčitky v hlase.

„Proč?“

„Víte, velebnosti, k tomuhle zajímavému citátu mám příhodu, která mě nestaví do příliš dobrého světla.“

Trnka se pousmál.

„Už jednou jsem vám řekl, že ve zpovědnici vyslechnu neuvěřitelné příběhy. A proto tak jako existuje lékařské tajemství tak se stále ještě uznává institut zpovědního tajemství.“

„Já vám rozumím. Přesto, prosím, o toleranci a shovívavost. Ta příhoda mi na celý další rok zkomplikovala život a málem jsem se rozhádal se svým nejlepším kamarádem. A ten pro mě hodně znamená.“

„Tak už nás nenapínejte.“

Skoro zaprosí farář.

„O radost se člověk prostě podělit musí. Další úspěšně složená vysokoškolská zkouška k zapití přímo vybízela. I přesto, že první otázka na pracovišti nebyla na známku, ale proč tam jsem, když mám studijní volno. Gratulace byly jako vždy spíše vlažné.

V další kanceláři je pouze nudící se Martin.

„Můžu gratulovat?“

Přikývnu.

„Mám ti nalejt panáka?“

Gestem odmítnu.

„Copak jsem zahraniční návštěva, nebo stranická a vládní delegace? A pít na pracovišti je nevkusné. Šel bych na žejdlík do naší hospůdky k Jelínkům.“

Martin souhlasí.

„To by šlo. Mám tam za necelou hodinu schůzku, do té doby si nalejeme pár piv do hlavy.“

Vstává a rovnou jdeme. Venku je počasí tak akorát na košili a na džíny. Martin zahuláká do vedlejších kanceláří, že jde na jednání a bude buď až ve čtyři, nebo dnes už vůbec.

Jediný hlas mu odpoví super stručně – jo –.

Míjíme nástěnky vytvořené k prvnímu a devátému květnu, mlčky sjíždíme výtahem a znovu mlčky přejdeme rušnou Jungmannovu ulici.

Spokojenost se na Martinově tváři rozhostí ve chvíli, kdy spatří volný rohový stůl, k němuž pravidelně chodíme. Při třetí dvanáctce mi Martin prozradí, že za ním přijde Martina.

„Tak pán má slečnu a tají to před pracovním kolektivem.
Kdy jí pozveš do kanclu?“

Rýpnu si.

„Je to jenom sousedka. Doprovod na povinné plesy a společenské akce, kam prostě bez buchty nemůžeš přijít. Chápeš?“

„Já vám budu dělat křena?“

„Hovno. Zastaví se tu maximálně na deset minut, než půjde do Ústavu kosmetiky na jógu.“

Nedá mi, abych nepokračoval v rýpání.

„Ptal jsem se tě, jestli jí pozveš do kanclu?“

„Ona tam za mnou nerada chodí. Že prej na ní ženský očumují hadříky, který si kupuje v Tuzexu, tady nedaleko. V Palacký?“

Kývnu a ještě více si přísolím.

„Tak to tě stojí dost peněz. Kde na to bereš, panáčku?“

Martin se tak rozesměje, že se mu pivem podaří pobryndat nejen sebe, ale i stůl.

„Vole. Copak bych si to z naší gáže mohl dovolit? Má tetu v Německu a ta jí posílá marky.“

Zašklebím se a s nádechem ironie recituji.

„Šel jsem tuhle v parku

Našel jsem tam marku.

Ležela tam mnoho dní, byla totiž východní.“

Poloprázdná hospoda se v čase oběda začíná zaplňovat. Dívka, které je maximálně pár měsíců přes dvacet, se proplete mezi skupinou turistů.

„Martina.“

Představí se mi.

„Za čtvrt hodiny mi začíná jóga.“

Řekne a sedne si vedle Martina.

„Kolikátý už máš?“

Z nepřilíš melodického hlasu vyčnívá navíc panovačnost.

„Teprve třetí, brouku.“

A teď už také vyčítavost.

„Na chlast ho užije, ale aby sousedku z baráku vzal na procházku do obory Hvězda, v nedělním parném odpoledni, na to nepomyslí ani ve snu.“

„Trávy se nenažeru. Vůl budu až v příštím životě.“

Martina si nechá před sebe postavit pivo. Z prvního loku je jasné, že pít neumí.

„Cucáš to jak víno.“

Přisadí si Martin.

„Dám si jedno na žízeň a doprovodíš mě do kosmetáku. Nechci tě shazovat tady před kolegou, ale vůl jsi už v tomhle životě, na reinkarnaci čekat nemusíš.“

Všichni tři dopijíme. Martin s Martinou vstávají.

„Těšilo mě.“

Začpělo to formalismem. A pohledem mě klasifikuje na hospodského povaleče, který není schopen ušlechtilého citu.

„Přijdu za půl hodiny.“

Omluví se Martin a společně odejdou. Budu mu držet místo. Přikývnu na další přinesené pivo.

Martin přišel skoro za hodinu.

„Teď už mi věříš, že je to moje sousedka z baráku? Známe se od pískoviště.“

Opilecky mávnu rukou.

„Na mě působila jako panovačná koza. Nebo spíš mrcha.“

„Tak to jsi jí vystihnul úplně přesně.“

Usmějeme se.

Při šestém pivu si vzpomenu, že už půl hodiny mám být v jiné hospodě, kde na mě čekají bráška s kamarádem. Vypotácíme se z hospody.

„Hele, šel bych někam...“

Martin zavravorá a kývne.

„Neboj, tady kousek je malý parčík mezi domy.“

Vede mě přes dvě rušné ulice, cítím, že mám opilecké okno. Martin mi pomáhá vstoupit na žulový sokl a zavírá napůl vyvrácená drátěná vrátka. Keře jsou mnohem vyšší než my dva.

„Tak už to konečně oslav.“

Naléhá Martin a hned zvolí formu. Klasiku, které se nebráním. Ale také cítím, že není příliš spokojený.

„Kolik jsi jich měl?“

„Nejmíň deset.“

Pochlubím se i přiznám zároveň.

„Máš ho jak po deseti číslech, ne po deseti pivech.“

Slyším Martinovu našťvanost.

„Tak s tím něco udělej, je mi jedno co.“

Navrhnu.

„Něco zkusím, ale pak už se ti možná nikdy nepostaví.“

Opilecké okno se mi otevřelo dokořán. A jeho – pak už se ti možná nikdy nepostaví – mi zní v uších několik dalších dnů. A bráška s Petrem na mě jistě nejmíň hodinu čekali.

Takže dostanu večer a zítra odpoledne dvojnásobně vynadáno. Kurva život. Dokončím v euforii svou příhodu.

Páter Trnka dopil čaj a pokrčil rameny.

„Život je plný svodů a překvapení. A řekněme mi, prosím, oba, nad čím jsem se měl vlastně pohoršit?“

Gestem oceníme jeho odpověď.

„Čínština čeká.“

Připomíná mi Petr a cpe před obličej dvě stránky domácího cvičení. Já se chci bavit o rodině. Tatínek: BABA. Maminka: MAMA. Mladší bratr: DIDI. Starší bratr: GEGE. Starší sestra: JIEJIE. Mladší sestra: MEIMEI. Manžel: ZHANG FU. Manželka: QIZI. Kamarád: PENGYOU. Přítelkyně: NU PENGYOU. Přítel: NAN PENGYOU. Dítě: HAIZI.

Kapitola dvacátá šestá

Londýn nad Temží – červen 1991

Poradím si i bez Petra, který se kvůli chřipce omluvil.

– A otevřel se před námi svět. – Evangelium svatého Lukáše, první kapitola, jedenáctý verš.

Hustě prší a mám obavu, abych neuklouzl po některém z barevných listů na velkých betonových čtvercích, tak typických pro běžný londýnský chodník v turisticky nejnavštěvovanější části metropole.

Spěcháme. Interval metra je sice maximálně pětiminutový, jedeme několik dlouhých stanic, ještě blíže ke světoznámým atraktivním památkám a mostům přes řeku Temží.

Těším se na Big Ben, Parlament, Westminsterské opatství či Westminsterskou katedrálu, kterou poprvé otevřeli už před devadesáti lety. A právě tam míříme jako k prvnímu objektu, který mám v Londýně poznat.

Petr mě v poloprázdném vagónu metra, který mě překvapil svoji čistotou a svěží modrou barvou podélných sedadel, překotně vypráví o katedrále, kterou v ranně byzantském křesťanském slohu navrhl slavný viktoriánský architekt John Francis Bentley. Už před červenou cihlovou fasádou architektury mi znovu zdůraznil, že základní kámen

katedrály položili v roce osmnáct set devadesát pět, v roce devatenáct set třináct zaznělo Laus Deo Semper, z piazzy z náměstí na ulici Victoria mohli vstoupit první věřící. Uznávám, že i po devadesáti letech je co obdivovat. Smáčím prsty ve svěcené vodě a mířím k jedné z bočních kaplí chrámové lodi. Petr mě tiše upozorní, že stojíme před kaplí svatého Pavla.

Mše, třetí v pořadí toho dne, pomalu končí. Během dalších minut okolo nás prochází desítka kněží v zelených ornátech a nejméně dvě desítky ministrantů ve fialových komžích.

„Za půl hodiny začíná další mše. Slyšeli bychom při ní gospely, ale to bychom nestihli hospodu, v níž se máme sejít s Haroldem.“

Připomíná mi Petr ve chvíli, kdy zapalují svíčku za padesát pencí za brášku a za maminku. U mramorového portálu se svěcenou vodou je fronta nejméně padesáti lidí. A tak se jen rychle pokřížuji a dívám se na Petrova záda. Během minuty stojíme na ztichlé Abrosden Avenue. Stále myslím na jediné. Nesmím se ztratit. I když mám dva mobilní telefony a podrobnou mapu kudy se dostat k domu, kde jsme ubytovaní. Průměrně. Na české poměry spíše podprůměrně. V pokojíku, kde by měl průměrný člověk dostat už první noc záchvat klaustrofobie. Postel tvořená dvěma palandami nad sebou, dvěma trezory, jednou skříní a dřezem s teplou a studenou vodou. S miniprostorem na hygienickou výbavu. Lednička

v rohu u dveří a na ní barevná televize. Sprcha a záchod vzdálený třicet metrů v samé blízkosti dvou počítačů s wi-fi sítí.

Znovu se vracíme do labyrintu metra. Většina sedících ve vagónu je zahloubána do novin, které jsou zdarma. A samozřejmě kolují, aby si je mohl přečíst i někdo další. Na šesté zastávce vystupujeme, znovu procházíme turnikety a pak už dlouhou rušnou ulicí, která prý vede až k Temži. Na dvou přechodech kličkujeme mezi taxíky a dvoupatrovými autobusy, i když máme podle žlutých blikajících lamp jako chodci přednost.

V hospodě, která patří k prestižním v celém velkém Londýně, nejen svým názvem Černý lev, mě zaujme fialový táflováný strop s opakující se filigránovou výzdobou a zlatými ornamenty. Stolek pro tři je v polovině lokálu první místnosti s plynovým krbem. Druhá místnost má celou jednu stěnu pokrytou plastickou tapetou knihovny s desítkou regálů zaplněných knihami s klasickými koženými vazbami.

Podle fotografie poznávám postaršího Harolda okamžitě. Podáváme si ruce a Harold se s Petrem během minuty dohodne na dalším programu. Jedno černé pivo pro každého u malého stolku pro tři, krátká procházka na nejbližší stanici autobusu, pět zastávek do světoznámé židovské čtvrti, kde už nás očekává rabín v synagoze. Čtvrť, kterou projíždíme je podivně romantická, Harold hovoří o svém byznysu v Americe a proč má rád ze všech světových velkoměst právě

Londýn. Mluví tiše, mnohem tišeji, než dvě ječící a smějící se Polky na sedadlech za námi. Ruší mě to a jsem rád, že už vystupujeme.

Synagoga je architektonickým skvostem, honosná ze všech úhlů pohledu.

Mladý rabín mi podá ruku, nabídne kávu a v oxfordské spisovné angličtině vysvětluje etické a ekonomické základy podnikání. Po deseti minutách diskutujeme o historii, svátcích a zvycích. A pak už mi to připadá jako obhajoba rčení, že okrást při obchodu křesťana není zase až tak veliký hřích.

A když káva vystydla, rabín mě odvádí do druhé místnosti, mnohem menší, ale bohatě zdobené. Když se v rohu místnosti objeví mohel jdoucí pomalu ke mně, pomalu a obradně se svlékám. Překvapí mě, že vůbec nic necítím.

Poleká mě kovový zvuk čehosi, co spadlo z výšky na kamennou podlahu.

V první vteřině si uvědomuju, že nestojím, ale ležím. A dává se do mě zima. Pohledem se přesvědčím, že mohel nedokončil to, co měl.

Nevstoupil jsem díky Haroldovi, a jeho plánům do ekonomické síně slávy. Celý londýnský výlet byl, bohužel, jeden dlouhý krásný barevný sen. Škoda. Zase jsem se probudil do dne, kdy mě bude zužovat hlad, žízeň a zima.

A čínštinu pro Petra si můžu strčit za klobouk. Kdybych vůbec nějaký měl.

Co budeme pít? NIN HE SHEN ME? Na zdraví: GAO BEI. Co budete jíst? NIMEN YAO OHI SHEN ME? Kolik platím? YI GONG DUO SHAD QIAN? Chci kávu: VOD YAD KA FEI. Chci čaj. VOD YDO ZU CHA. Je zde volné místo? YOU VONG ZUO VEI MA? Tento stůl se mi nelíbí, mohu si přesehnout jinam? ZHUO ZI, WONG HUAN ZUE ZHONG ZI, NENG HUAN YI YIA MA? Máte salonek? YOU MEI YOU BAO JIMN?

Kapitola dvacátá sedmá

Praha – Nové město – prosinec 1977

První ranní t'afku mi uštedřil Petr stručným konstatováním, že stejně jako Arnošt Lustig, tak také on vzdal záměr napsat knihu o Karlu Gottovi.

Velebný pán Trnka vybral z První knihy Samuelovy, druhé kapitoly, verš devátý. – Ne v síle záleží síla člověka. –

„Rybárna.“

Naznačím Petrovi a během vteřiny mám jeho souhlas.

„Z doby největší slávy?“

Vyzvídá Petr.

„Jasně. Ze školy to bylo na trase. A tak hod'ku nebo dvě se tam dalo bez problému posedět. Zvlášť před nějakým delším volnem.“

Petr ukáže prstem v kalendáři na vánoční svátky.

„Jo, to by šlo.“

Prisvědčím.

„Pět po sobě jdoucích vyučovacích hodin dokáže utahat tak, že se organismus dožaduje alespoň jednoho vyprošťovacího piva. Nejrychleji bylo k mání u výčepu.“

Po prvním smočení rtů do pěny si všímám vedle stojícího mladíka v zelené endérácké bundě s nášivkou červenočerno žlutou trikolorou.

„Proč je tady večer vždycky tak plno? Chodím sem třikrát týdně a místo u stolu se na mě dostane tak jednou za čtrnáct dnů.“

Zanadávám si napůl pro sebe.

Mladík přikývne.

„Nárok na sezení tady mají přednostně ti, co podepsali Chartu.“

Dobrej fór.

„Dík za takovou hlášku. Líbí se mi. Jenže text Charty se už půl roku nedá nikde sehnat.“

Oponuji spíše pro to, abych něco řekl.

„Až se vrátíš z hajzlu, tak ti jí dám přečíst.“

Řekne tónem, kterým na vesnici nabízejí přebytky letního ovoce.

Z oné místnosti, která nevybočovala ze standartu oné doby jsem se vrátil bleskově a dvou stran průklepového papíru začetl se zájmem. A se zjištěním, že pravdu měli ti, co říkali – není tam nic světoborného ani protistátního, dva tisíce slov v roce devatenáct set šedesát osm byly ostřejší. Vracím bůhví kolikátý opis textu.

„Díky. Alespoň mi někdo dal dárek k vánocům.“

Mladík si prohrábne vlasy a zhluboka se napije.

„Jo, pán je na dárečky.“

„Ne, to jsi špatně pochopil.“

Bráním se. Ale je to málo platné.

„Jestli máš zájem, měl bych jeden lístek na koncert Karla Gotta do Lucerny.“

„Za kolik?“

Vyhrknu automaticky.

„Zadara.“

Dozvim se po přituknutí pŕllitrů.

„Chceš?“

Zní to až příliš mnohoznačně.

„Já jsem disident a mám v genech lidem pomáhat. Třeba jen dobrým slovem. Nás poznáš podle toho, že se s tebou rozdělíme o poslední pivo. Tedy většina z nás. Zatím. Komunista nejsi, ti sem ze strachu o posudek nechodí. Bývalý straník taky nejsi, to by tě museli vyhodit ve dvaceti a takový kurvy voni zase nebyli a dodnes asi nejsou. Znáš to. Mladí vpřed a staří na svá místa. Jsi úředník, protože kdybys dělal u mašiny, tak budeš mít zrasovaný ruce. Víš, co jsou to mozoly na ruce?“

Skočím mu do řeči.

„To víš, že vím. Dělal jsem pár let v tiskárně jako pomocný dělník.“

Nenechá se přerušit.

„Oblékáš se podle dostupné módy, objevil jsi docela dobrou vodu po holení, čistíš si boty, jsi aktivní svazák, chodíš do prvomájového průvodu a jsi ve Svazarmu. Tu desku s Jirkou Suchým mám taky.“

Zhluboka se napiju.

„Mám pokračovat?“

Zeptá se a na tváři vykouzlí zvláštní charismatický úsměv. Chce něco říci, ale z druhé strany k nám přichází pomenší zrzavý muž.

„Za hodinu u nás, ale přijď přesně. Brzy ráno jedu do pivovaru.“

Jsme zhruba stejně velcí, takže si hledíme přímo do očí. Ale více mi utkví v paměti jeho ráčkování.

Mladík přikývne a muž bez pozdravu odchází. V jedné ruce cigaretu, ve druhé sklenici piva s polovinou zlatavého moku a bez pěny.

„Čekáš tu na někoho?“

Sonduje Mladík.

„Jo. Přijde jeden spolužák ze školy. Dám si s ním maximálně tři kousky, protože po pátém pravidelně zvrací. Ale ve vodce by nás dostal.“

„Takže si dáme ještě jedno?“

Přikývnu.

„Já jsem Šimon.“

Představí se konečně.

„Pavel.“

„Jestli chceš ten lístek do Lucerny tak přijď zítra. Touhle dobou.“

„A víš, že možná jó.“

Všímám si, že z obou našich peněženek vykukují legitimace do Filmového klubu v Klimentské ulici.

Petr jako obvykle vymění jeden poznámkový sešit za druhý. Barevné pohledy Pekingu používá jako záložky.

„A dáme si číslovky. Hlavně si pamatuj, že tón číslovky se mění podle toho s jakým slovíčkem je spojena. Jedna: YI. Dva: ER. Tři: SFN. Čtyřka: SI. Pět: WU. Šest: LIU. Sedm: QI. Osm: BA. Devět: JIU. Deset: SHI. Jedenáct: SHIYI. Dvanáct : SHIER. Dvacet: ER SHI. Jednadvacet: ER SHIYI. Sto: BAI.

Kapitola dvacátá osmá

Praha – Nové město – červen 1991

Petr přináší od opět nemocného pátera Trnky citát, tentokrát starozákonní. Z knihy Abakukovy, z první kapitoly, třináctý verš. – Čisté jsou tvé oči, takže na zlé věci hleděti a na bezpráví se dívati, nemůžeš. –

Den před vánočními svátky odvezli maminku do nemocnice, den po vánočních svátcích zemřela. Byl jsem u ní každý den, nejméně hodinu. A myslím, že mě do poslední chvíle vnímala. Když jsem našel postel, na které ležela, prázdnou a vyslechl několik útěšných vět od lékařky, která sloužila po celé vánoční svátky a držela pohromadě už jen silou vůle, zapomněl jsem si svléknout návleky na botách a došel v nich až na stanici autobusu. A bylo mi to úplně jedno. Minutu od minuty mi docházelo, že mi zemřel ten nejbližší člověk, kterého jsem měl nejraději. A to jsem ještě netušil, že ve stejném roce mě opustí, po dlouhém pobytu v léčebně, také bráška. Obě úmrtí pro mě byla tak neočekávaná, že s pocitem, proč jsem jim nějak nezabránil, jsem uléhal i vstával. Stále častěji opilý. A protože neštěstí chodí ve shlucích, poslední červencový den se mnou zúčtovali. Důvod byl – chlast vadil v práci nejen mě, ale už širokému okolí.

„Přečti si to a podepiš. Chceš kafe?“

Vybafl na mě vedoucí.

„Teď to tady podepíšu a ty mi to necháš poslat ještě doporučeně domů?“

Vedoucí kývne.

„Tak to ukládá zákon. Bral bych se za tebe, to mi věř, ale kšefty nejdou, nebudeš první, kdo ještě letos dostane padáka. Dojde i na ty vzorné. A uznej, že s tebou to nebylo v posledním půlroce k vydržení. Mám pro tebe pochopení, sedmnáct let jsme to tady společně táhli. Když budeš chtít, zajdeme někdy společně na pivo.“

Přikývnu, ale přesto si neodpustím.

„Za pozvání na pivo dík. Čekám, jestli mi potvrdíš, kdo si právě v mém případě rád ohřál svojí polívčičku.“

Přikývl stejně jako před chvílí já a škleb, který se mu vyrýsoval na tváři, vzdáleně připomínal úsměv.

„Hele, mě taky štve, že ti musím dát po sedmnácti letech společné práce dát padáka. Navíc v polovině dovolených, takže nemůžeš s nikým ani pořádně rozloučit. Hlavně na mě nevzpomínej ve zlým.“

Dojemné. Hlavně, že pořád omílá těch sedmnáct společných let.

„Co jim na mě nejvíc vadilo?“

Neubráním se otázce.

„Ptáš se správně. Jistě si taky správně odpovíš.“

„Takže chlast?“

Jde do malé kuchyňky a vrací se s podnosem, na němž jsou dva hrnky s kávou a cukřenka.

„Sladíš?“

„Vypadám snad na to, že mám sladkej život?“

Chci naleptat stále stísněnou atmosféru. Pobaví mě, když si dává do hrnku dvě bridžové kostičky a záměrně vybere kosočtverce.

„Ten tvůj prvoligovej pitnej režim byl jen vrcholkem ledovce. Daleko víc všechny sralo, že jsi kritizoval privatizační projekt. Nejen někde po straně, ale rovnou v médiích. A to se nezapomíná. Za to teď, kolego, dostaneš na deset let stopku pro veškerou exportní činnost.“

„Červenou kartu?“

Podívám se.

„Udělej se pro sebe. Kontaktů za těch sedmnáct let sis jistě nadělal dost. A jak správně tvrdíš, tahle firma neobchoduje, ale prodává domy, které mají sta milionovou hodnotu. Těch jedenáct miliard se podaří rozfofrovat do tří let. Pak si na tebe mnozí vzpomenou, ale to už bude pozdě. To, co ty jsi řekl pro rádia a noviny už mnozí tuší, ale zatím drží hubu a krok. A stěžoval si na tebe i sám generální. Že jsi ho jednou očumoval na hajzlu, což podle něj nebylo dobrý. A to ještě neví, že jsem toho tvého Martina poslal po vašem parčíkovém extempore natrvalo do Liberce. Ale buď bez obav. Tohle je pořád ještě podnik zahraničního obchodu s vysoce intelektuálním potenciálem. Tady je každému u prdele, jestli

máš v jednatřiceti tři haranty, nebo jsi ještě panic. A chlastáme všichni, jen nám to nesmí vadit ani ekonomicky, ani společensky.“

Neslazená káva už vystydlá.

„To, co jsi právě řekl je kolektivní mínění, nebo tvůj osobní názor?“

Vedoucí dá ruce za krk a protahuje se.

„Tak půl na půl. Ale ty chceš asi vědět, čím jsi sral mě, vid’?“

Odsunu hrnek se zvětralou kávou.

„A víš, že docela jo.“

„Moc milé ti to nebude. Možná tvrdší, než si vůbec dokážeš představit.“

Kličkuje?

„Tak spust’.“

Zní to ode mne skoro jako příkaz.

„Mně vůbec nevadí, že jsi vstoupil do strany. Byl jsi aktivní svazák, kamarád ruskýho přátelství, svazarmovec, studoval jsi vysokou školu ekonomickou, kam ses sice dostal na druhý pokus, ale stále ještě bez rudý knížky. V tom si tě cením. Jenže ze školy tě vyhodili a začal jsi chlastat. Nabízeli jsme ti, že se na školu můžeš vrátit. Řekl jsi, že už nemáš zájem. Všechno najednou jsi vzdal.

Začali tě považovat za socku. Teď to víš, bohužel ve chvíli, kdy se pro to nedá nic udělat. Tou pasivitou sis to u mě prohrál. Na celý čáře.“

„Až ti ten, koho jsi opravdu miloval, umře v náručí tak taky začneš chlastat, nebo prohraješ všechny peníze v automatech.“

Vstane, podá mi ruku, ale naše pohledy se už nestřetnou.

Ale já očima neuhnul.

„Tak generálnímu se nelíbilo, že jsem ho viděl při chcaní. Není von taky náhodou náš? Ale na to se asi nikdo z vás nedokážete přímo zeptat.“

Vykulil na mě oči.

„To jsi fakt přepísknul.“

„Proč? Jeho i můj hlas mají při volbách stejnou váhu.“

Byl jsem rád, když jsem vyšel na rušnou ulici v centru města. Za chvíli už tu nebude ani ten neon s logem firmy. Panstvo se odstěhuje do paneláku na periférii.“

Dokončil jsem vyprávění a Petr uznale pokýval hlavou.

„Shrnout tři životní prohry do jedné kapitoly, to už chce...“

Nedokončí.

Využívám toho, abychom začali s čínštinou.

„Jaké jsi dnes připravil téma?“

Vyzvídá Petr.

„Vzhůru k výškám.“

Zažertuji.

To můj pas a letenka: ZHE SHI VOD DE HU ZHAO HE JI PIAO. Ze kterého gatu mi to, prosím, letí? ZAI NA GE DENG JI KOU DENG J? Podléhá tohle zboží clu? ZHE YIE

YIU BAO GUAN MA? Nemám nic k proclení. WO MEI
YOU YAO SHEN BAO JE DONG YI. Nemohu najít svoje
zavazadlo. WO ZHAO BU DAO WO DE XING.

Kapitola dvacátá devátá

Praha-Krč – červen 1991

Aniž to farář Trnka tušil, vybraným citátem z Evangelia svatého Matouše mě rozesmál. Pro jistotu jsem si třináctý verš ze třetí kapitoly ještě jednou zkontroloval. – A dozvíte se, kde přebývati budete. –

To pobavilo i Petra.

„Takže to zase bude o nás dvou?“

Neznělo to jako otázka, ale spíše suché konstatování.

„Bylo to den, kdy mi Petr přinesl pozvánku na bilanční festival české kinematografie. V Ponrepu, v Bartolomějské ulici, nabízeli exkluzivní jízdu skákavými obrázky několika dekád. Ucho, Muže z prvního století, Pražské noci, Dýmky, Takže ahoj, Divotvorný klobouk, Rudou září nad Kladnem, Probuzení, Černou dynastii, Pět mužů a jedno srdce, Místo v houfu, Černého Petra, Lásky jedné plavovlásky, Nebeské jezdce, Ostře sledované vlaky, Kolju a Obchod na korze. Se slibem, že alespoň oscarové filmy musíme vidět spolu.

Za dvě hodiny se vrátil v úplně změněné náladě.

„František skončil s tiskárnou a nemá pro tebe peníze na další nájem v ubytovně.“

Zašeptá Petr a je celý nesvůj.

„Jestli potřebuješ odjet, tak se nezdržuj. To hlavní jsi mi řekl.“

Petr mi podal ruku a stejně tiše jako před chvílí se zeptal.

„Kdy a kde se sejdem?“

„V Pokroku, večer v sedm?“

Přikývne na můj návrh, zaplatí dvě piva a pak už beze slova odejde.

To, že z ubytovny odejdu, s tím jsem počítal od chvíle, kdy se ti dva začali hádat a své názory podpořili ukázkou mačety a jatečních kastrovacích kleští. Dokonce jsem si chvílemi přál, abych mohl vypadnout rychlostí blesku. Jenže kam? Tři tašky osobních věcí převezu z jednoho konce Prahy na druhý tramvají. Jízdenku mám.

„Pokud jdete na lepší, tak vám přeju úspěch.“

Popřál mi dobrácky správce ubytovny, který mě ještě před měsícem podezíral z krádeží.

Místo k bydlení pod širým nebem jsem vybíral dlouho. Stráň před léty osázeli stromky, aby po neobdělávaném poli nemohli projíždět kluci na motorkách. Obyvatelé malých domků chtěli mít klid. Prosadili si, aby se ulice, která vedla pod jejich okny, byla jednosměrná.

Stráň za jejich většinou rozpadajícími se domky a nepřiliš udržovanými zahrádkami se změnila v dosti nesourodý les. Ale několik stovek metrů od nejrušnější pražské magistrály byl každý ostrůvek zeleně potřebný a vítaný. Teď

ty vzorné občany, většinou penzisty, spojovalo další nebezpečí. Právě za jejich zahrádkami by mohlo vést povrchové metro. Každé tři minuty dunící vlak. Tiché bydlení by se změnilo v peklo.

Ve čtverci mezi větrem se klátícími stromky jsem složil tři igelitky a vybalil karimatku a spací pytel. Možná někde v blízkém okolí objevím starou matraci. Jaké to bude po první sněhové přeháňce, nechci ani domýšlet.

Praha- Spořilov, Praha- Pankrác, Praha- Krč, Nymburk, Mladá Boleslav, Praha – Královské Vinohrady, Terešov, Praha-Pankrác, Praha- Modřany, Praha- Smíchov, Praha-Krč, Praha-Hloubětín. Vypočítávám lokality, kde jsem našel střechu nad hlavou. Zahraniční cesty? Jednou. Berlín. Od teď bez střechy nad hlavou. Rok, dva, pět do konce života?

A k někomu se přichýlit? V téhle situaci mám právo, aby mě napadla kacířská myšlenka. Dvakrát třikrát bych přišel opivněn nebo ovíněn a červená karta. Když s někým žijete, musíte se mu, chtě nechtě, přizpůsobit. Nejen u stolu a v posteli. Víím, že tuhle variantu mi život nenadělil. Spíše jsem od svých rozvádějících se kolegů a hospodských spolustolovníků dostával dobře míněné rady, že ženské jsou svině, které se dokáží lísat a pak odkopnou. Vyslechl jsem je trpělivě a přijmul za to jejich divadýlko další pivo, či celou zaplacenou útratu. Vadilo mi jen to, že nikdy žádný z nich nepřiznal svůj vlastní podíl viny. Vždycky za to mohla zkurvená doba, ve které se rozvádí každé druhé manželství. A

jedno jestli jsme šli do prdele pod praporem socialismu nebo kapitalismu. Snad budou registrovaná partnerství pevnější.

Dívám se na zamračenou oblohu a pochopím, že odhadovat čas podle slunce se příliš nedá. A hned si vzpomenu na jednoho potetovaného klienta ubytovny, který přesvědčoval ostatní, že největším nebezpečím pro bezdomovce není mráz, ale prudký a vytrvalý déšť. Pouštěl jsem ty jeho stále se dokola omílající rady jedním uchem tam a druhým zpátky. Teď se v duchu fackuju za to, že jsem měl poslouchat pozorněji. Ale, kdo to mohl tušit?

Setkání s Petrem bylo o ničem. Každý jsme vypili jedno pivo, protože na další nebylo. Pro Petra byl tak rychlý sled událostí viditelným šokem. Bylo vidět, že mu ještě nedošlo, že každý z nás odešel do jiného světa. On do toho běžného. Já se zachumlal do spacáku a přemýšlel o pověře, že se splní to, co se člověku zdá, když se nastěhuje do nového. Jenže každé nové neznamená kvalitnější, zdůrazňoval mírně koktající lektor při školení v nevětrané učebně v jednom z domů na pražské Kampě.

Na dně jedné z igelitových tašek je malý tranzistorový přijímač. Ale lovit ho nebudu. Za pět minut jsem usnul a celou noc se mi nezdálo nic.“

„Kdo mohl tušit, že pod širým nebem strávíš šest dlouhých zim.“

Doplnil Petr nejprve vysvětlujícím komentářem pro faráře Trnku, nezapomněl tu větu napsat do poznámek ke kapitole.

„Třicátá kapitola. Za třicet dnů. Uznej, že tempo máme slušný. Mám dneska chuť dát si dvojitou lekci čínštiny.“

Vytahuje se Petr.

„Jak je ctěná libost. Dáme rozšířené opakování. Jsem zvědav, co se ti na první poslech vybaví.“

Provokuji a mávám odcházejícímu faráři Trnkovi.

„Chtěl bych se ti za tenkrát, omluvit.“

Překvapí mě Petr.

„To byla Františkova chyba. Dneska to už neřeš. Tam to fakt už bylo na nože. Dva dny před odchodem se mi zdálo, že jsem přikulhal na policejní služebnu a chtěl po nich, aby mi ustříhli jeden roh občanky, protože už nejsem tak docela mužského pohlaví. Uznej, že to už bylo na palici.“

Petr kývne a začíná si psát názvy zemí.

Amerika: Měiguó. Anglie: YINGGUO. Česko: JIEKE.
Čína: ZHONGGUO. Francie: FAGUO. Itálie: YIDALI.
Japonsko: RIBEN. Německo: DEGUO. Rusko: EGUO.
Slovensko: SILUOFAKE. Čech: JIEKEREN. Čeština: JIEY.
Japonština: RIYU. Angličtina: YINGYU. Ty jsi odkud? NI
SHI MA GUO REN? Já jsem: WO SHI .

Kapitola třicátá

Praha-Krč – červen 1991

Petr se zpozdil a pravděpodobně dnes nedorazí. A nad zítřkem visí otazník, protože za farářem Trnkou do nemocnice pojedou odpoledne já.

Napadá mě, jestli jsme s Petrem nezavedli stereotyp, když jsme naše sezení o jednotlivých kapitolách vždycky začínali biblickým citátem. Na světě jsou i jiné literatury. I když vám odborníci řeknou, že většina z nich se inspirovala Biblií.

Když mě Hans implantoval čip, začal jsem poznávat starou čínskou literaturu. Sedm bezesných nocí a desítky hodin ve dne jsem přes displej mobilu překládal Konfucia a žasnul, že už tenkrát věděli, jak pravil Mistr: Hladká řeč a vtíravé chování jsou zřídka Dobra. Nebo Pravil Mistr: Povinností jinocha je chovat se dobře doma k rodičům a ke starším lidem mimo dům, být opatrný ve slíbech a přesný v jejich dodržování, být laskavý ke každému a zejména hledat spojení s Dobrem. Zbude-li mu ještě nějaká síla, až to vše vykoná, necht' se vzdělává.

Ale nejen Konfucia, ale také Mistra Suna a básníka Čchu Juana jsem si sám pro sebe překládal a porovnával s naší nejstarší literaturou. S' - ma Čchien a jeho životopisy, další

klenot do šperkovnice. S Hansem jsme si hodiny mailovali o Cchao Cchaovi, Žuan Ťiovi, Tchao Juan-mingovi. Hans mě upozorňoval na Li Pa, a Wang Weje. A se svojí troškou do mlýna přišel Petr se svými favority. S Hansem se shodl na Wang Wejovi a přidal Ou-janga Sioua a Su Tun-pchoa, A kdesi v zastrčeném londýnském antikvariátu koupil v angličtině Opičího krále od Wu Čcheng – ena. Pak už stačilo několik literárních přednášek na Facebooku a otevřel se přede mnou stejně rozlehlý literární svět, jakým pro mě byla v šestnácti letech detailně objevená antika. Bohužel, každá kniha po dvou třech deštích vezme za své. Včetně jazykových učebnic. Mrzí mě to. Už dávno vím, že s úctou ke knihám se nesetkávám jenom v synagogách.

A co si ze staré čínské literatury chci zapamatovat napořád?

Před stáří kdo dneska ještě v úctě se tu sklání:

Běd mám ještě víc, ó bratři malovati?

Ani zima nepřeruší divoký běh zbraní,

Rodiče ? ti na to ještě daně platí...

Kéž až naše ženy budou

Čekat těžkou chvíli,

Kéž by jenom chlapce nerodily.

Je čas připravit čínštinu pro Petra.

Kolik je hodin? XIAO ZAI JI DÁN LE? Kdy odejdeš domů?

NI SHEN ME SHI HOU HUI JIA? Je čtvrt na deset: XIAN

ZAI SHI DIAN YI KE. Je čtvrt na jedenáct: YIAN ZAI SHI

DIAN SHI WU. Je šest hodin: GANG HAO LIU DIAN
ZHONG. Je několik minut po osmé: BA DIAN DUO LE. Je
téměř deset hodin: KUA DAO WAN SHANG SHI DIAN. Je
za pět minut dvanáct: CHA SMI FEN ZHONG SMI ER
DIAN. Je devět hodin a tři minuty: JIU DIAN LING SAN
FEN.

Kapitola třicátá první

Praha – Vinohradská nemocnice – listopad 1991

Cestu do nemocnice za velebným pánem Trnkou si krátím vzpomínkou na české tropické léto roku dva tisíce třináct. Počasí jak v Chorvatsku, nebo na jihu Francie. V poledne čtyřicet čtyři stupňů Celsia na slunci a to je vlastně teprve jedenáct, v noci dvacet dva za svitu Měsíce v úplňku. A snad právě ten úplněk přivolal stovky mravenců, kteří připochovali bůhví odkud. A každou minutu o sobě dávají vědět všudypřítomní komáři. Jediná možnost jak ze sebe setřást mravence je hodně radikální. Úplně všechno svléknout a máchat rukama a klátit nohama. Do příletu hejna komárů. Minimálně pětkrát za noc. A k ránu dopis od Hanse. – Čumím na družici a vidím, že tam provozuješ nějaké šamanské rituální tance. Mravenci jsou kurvy. Zkontroluj se všude. Umí vlézt i do močové roury a nejvíc se jim líbí pod předkožkou. Tak bacha. Hans. –

To povzbudí v tomhle teplotně předimenzovaném létě. Abych se přiznal, vedra mi nevaří. Jsou snesitelnější půlroční mrazy, které mě psychicky i fyzicky rozleptaly. Jenže tohle nepochopil ani Petr ani Hans. Ze společenského kontejneru se musím vydrápat sám. Ale najdu na to sílu? Neskončím stejně

jako sedm toulavých koček a kocourů, kteří postupně se mnou pět let žili, aby se pak se poztráceli během jediného měsíce?

Z úvah mě vyrušila další část Hansova dopisu: Z Pekingu do Mnichova letí padesát podnikatelů, pět politiků a sedm bodyguardů. Nejméně pět byznysmenů se z Mnichova chystá do Berlína, Drážďan a Prahy. Pošlu ti jejich mailové adresy, abys jim poslal projekty, které by mohli profinancovat. Začni sanatoriem po haváriích a skonči pivovarem. Hans.

Kurva, odkud má Hans takové informace? Ať nekecá, že mu k monitorování informační exploze stačí pouze jediný notebook. Hračka s malou obrazovkou, která nemůže mít rozlišení, aby odhalilo všechny detaily špionážních, pardon, informačních družic.

Smráká se a hejno mravenců napochodovalo na igelit, kterým přikrývám staré matrace a dvě děravé deky. Noc bude opět tropická. Měsíc je v úplňku, psi vyjí a kocouři se nenechají pohladit a neklid z nich přímo číší. A z mravenců se budu muset další noc zbláznit.

Dlouhé bílé aseptické nemocniční chodby na mě působily, působí a budou působit skličujícím dojmem. Mladého lékaře potkávám hned u prvních dveří. Vzájemně se pozdravíme.

„Vy jste Petr nebo Pavel?“

Překvapí mě otázkou.

„Pavel.“

„Pojďte se mnou do kanceláře.“

Vyzve mě skoro striktně.

Teprve když si sedám do rozvrzaného křesla, dojde mi, že se faráři Trnkovi přitížilo.

„Velebný pán je na jipce?“

Zeptám se, když doktor zavře dveře.

„Dnes, v půl šesté ráno, zemřel. Ještě večer byl vitální. Zpíval mariánský chorál. K ránu ho zradilo srdíčko. Dovolte mi, abych vám vyslovil soustrast. Velmi hezky o vás mluvil. A určitě to nebylo kvůli tomu, že jste zaplatil novou střechu na kostele, který měl velice rád.“

Kapitola třicátá druhá

Praha – Hřbitov na Zelené lišce – listopad 1991

Nevím čím, a také nevím proč, mi poslední rozloučení s velebným pánem Trnkou připomínalo vojenský pohřeb. Arcibiskup, biskupové, desítky spolubratří, studenti bohosloví, všichni v ornátech. A varhanní hudba, která nebyla vůbec smutná a sentimentální.

Obřad trval skoro hodinu a jen málokdo se ubránil slzám.

Cítím, že se potřebuju projít a sám pro sebe, vychutnat vůni končícího podzimu. Místo toho mávající Petrova ruka.

„Za chvíli ti někoho představím. Určitě ho budeš znát. Potkali jsme se na jedné netradiční akci na Hradě. Havel tehdy pozval všechny signatáře Charty sedmdesát sedm. On mě zaujal tím, že se bavil s úplně jinou skupinou lidí než kam podle obleku a vystupování viditelně patřil.“

„Těžko ho budu znát. Nikdo z lidí z mého blízkého okolí Chartu nepodepsal. A já se s jejím textem seznámil v Rybárně, kde mi ji na pár minut půjčil Šimon. Byla na dvou průklepácích a každé třetí slovo bylo nečitelné. Uvidíš, že se mýlíš.“

Petr si však trvá na svém.

„Právě na Hradě jsme se domluvili, že tě zná. Měl jsem tě pozdravovat od Milana od rotačky ve Slezské. A moc hezky o tobě mluvil.“

Znejistím. Že bych zrovna jeho potkal na pohřbu velebného pána, to by mě ve snu nenapadlo.

Milan se příliš nezměnil. Méně vlasů, kotlety do půl mozku, ježka a třídní pěstované strniště na tváři. Náušnice v uchu, na hřbetu ruky drobná kérka.

„Chodil nás zpovídat do věznice. Dozorci ho neměli rádi, chtěli vědět, jestli jsme se k něčemu přiznali a on je vždycky převálcoval nějakou perfektní výmluvou. Hodně lidem pomohl a tak jsme ho měli rádi. Jenže rozloučit za kriminálníky jsem se přišel rozloučit jenom já.“

Dvouřadový černý oblek s jemným stříbrným proužkem stál nejméně třicet tisíc.

„Na kriminálního, fakt, nevypadáš.“

Musím Milana ocenit.

„Jsem v devíti správních radách, v každý mám patnáctku měsíčně prdelného a samozřejmě deputát. A dvě služební auta. Co ty?“

Zasměju se.

„Nezaměstnaný bezdomovec.“

Milan kývne.

„To je ti podobný, jenomže i kdyby to byla pravda, tak já ti nedokážu pomoci. O první byt mně připravil fotograf, druhý na Václaváku mi vykradli, pět let žiju v krásnym vztahu

s člověkem, kterej to dotáhnul až na náměstka ministra, teď bydlíme ve Valdštejnský ulici. Hned ten první baráček, pak už jsou samý ambasády. Šel bych s vámi na chvíli do hospody, ale jedu na jednání do Příbrami.“

„Tam js i měl známýho okresního tajemníka.“

„To je fajn, že máš takovou sloní paměť. Představ si, že je to on. Sedíme v jedné správní radě. On jako zástupce pracujících a já tam reprezentuju stát. Konečně mám Slávečkovi, za co děkovat. Když mě pustili z krimu, tak se mě loni ptali, za co jsem seděl. A já jim řek', že za konflikt se stranickým tajemníkem. To už věděli, že jsem v lapáku podepsal Chartu. Vzali to jako politiku. Dost jsme se tomu nasmáli, když jsme se potkali v zastupitelstvu. On za komunisty a já za modrý ptáky. Ale teď už sloužím knížeti pánu. Promiň, ale fakt spěchám.“

Podá mi ruku, silně stiskne a samozřejmě si neodpustí starý známý prstoklad.

Nenuceně nastoupí do černého fordu a jeho řidič mi zadními světly zabliká.

„Alespoň se můžu utěšovat tím, že mě o panictví připravil milionář a ne vedoucí skladu brambor na periférii, navíc jsem byl tehdy pod zákonem, i když patnáct mi už bylo.“

Petr mě zastaví.

„Budu muset mezi řádky zdůraznit, že chytrý zákonodárce v roce 1960 dal do preambule Ústavy, že láska dvou jedinců je chráněná zákonem, což pro vnímavé nebylo

totéž jako muže a ženy. A kluk s holkou si to mohli rozdávat od patnácti plus, zatímco kluk byl do stejnopohlavní společnosti pozván až v osmnácti. Aby si to rozhodl o zcela svobodné vůli.“

V čase mezi polovinou podzimu a začátkem zimy v osmašedesátém našel bráška ve Večerní Praze inzerát. Že sklad brambor, který byl vzdálený od našeho bydliště na Pankráci slabou hodinu chůze, shání brigádníky.

Maminka byla na jednu stranu ráda, že chodíme do práce, ale také na ní bylo vidět, že se přes den sama doma bojí.

Vedoucí, kterému všichni tipovali nanejvýš pětadvacet, dal bráškově podepsat smlouvu okamžitě, ale nade mnou váhal. Věděl, že mi není osmnáct, ale lidí měl málo. Šest důchodců, pět žen z domácnosti, a jednoho kluka, který všechny na potkání přesvědčoval, že má papíry na hlavu. Půlmetrákový pytel hravě hodil na záda a tvrdil, že fyzickou má po tátovi, který byl boxer. A dostal v ringu tolik ran na hlavu, že se mu nemohlo narodit nic jiného, než dementní syn. Což mu nikdo nevyvracel.

Vedoucí řekl bráškově, že mě vezme na týden na zkoušku, pak se uvidí. Všiml jsem si, že je šachista. Nabídl jsem mu partičku výměnou za mé setrvání. Dovolil jsem mu tři tahy a poznámku, že jsem fakt dobru. Dal mě k ženským do třídírny, abych nemusel tahat padesátakilové pytle. Dělali jsme za tři koruny padesát na hodinu a peníze vyplácel vedoucí

každý pátek v poledne. V sobotu a v neděli tam byli jenom dva důchodci jako vrátní.

Bráška řekl, že občanku mám ve škole a až se třída vrátí z chmelové a pak také bramborové brigády, tak mu ji ukážu. A osmnáct, že mi bylo v únoru.

„Když je to tak, pojd'te do kanclu na rum.“

Když všichni odešli tak si bráška dal s vedoucím dva velké panáky. Nutili i mě. Odmítl jsem s vysvětlením, že každou sobotu mám šachový turnaj a nechci tam přijít s kocovinou. To bych pak neporazil nikoho. Vedoucí se holedbal, že tentokrát mě vyhrát nenechá a za vítězství si stanoví odměnu, jakou on chce. Mat jsem mu dal ve čtvrtém tahu. Naštval se, řekl, že mi osmnáct není a on pozná kolik mi je, až uvidí, co mám mezi nohama. Zasáhnul bráška.

„Pavlíku, teď budu bojovat za tebe.“

Řekl mi a asi na půl hodiny odešel s vedoucím na velín.

Když se vrátili, slíbil mi vedoucí, že nás, tedy hlavně mě, nebude šmírovat ve sprchách, a že mám bezvadnýho bráchu.

Před vánoceci nám dal každému stovku navíc a pytel brambor na salát. Maminka z něj měla velkou radost a vyměňovala je za kapra a vánoční cukroví.

Snad bych vzpomínal ještě dál, ale Petr už na mě mává pracovním sešitem.

„Dneska od rána prší. Tak si dáme počasí. Chladno, ale také chladný: LENG. Horko a také horký: RE. Mlha: WU.

Děšť: YU. Velmi nedobré: BU HEN HAO. Velmi špatný:
HAO HEN BU. Velmi dobrý: HEN HAO. Skvělý, skvěle: TAI
HAO LE. Výborně: TAI BU HAO. Jaké je dnes počasí? JIN
TIAN DE TIANQI ZENME YANG. Dnešní počasí je velmi
dobré: JINTIAN DE TIANQI HEN HAO. Prší: XIAYU. Je
mlha: TIANQI YOU WU.

Kapitola třicátá třetí

Praha – Hrzánský palác – listopad 1991

Dlouhý dubový stůl.

Šest kožených křesel.

V rozích sálu s vysokým stropem jsou sochy Kupidů.

Všichni si vzájemně dáváme přednost.

Ke stolu usedáme synchronizovaně jako akvabely.

Motýlek na sněhobílé košili mě škrťí. Diamantové manžetové knoflíčky hází ve slunečních paprscích prasátka.

Podepisujeme šest paré smluv. Všechny tolik oddalované projekty.

A pak už jen dlouhá šejkovačka před blesky fotografů a thymolinové úsměvy pro televizní kamery.

Hostesky roznášejí na stříbrných podnosech šampaňské a s ním v broušené sklence deci nejdražšího ledového vína.

A pak už se přibližujeme k dlouhému švédskému stolu s laserem nakrájenými plátky lososa, hromádky černého a červeného kaviáru, naslejšovaný rostbíf, nadívaný krocan a pětipatrový dort. Po včerejší becherovkové smršti nemám příliš chuť na jídlo. Vodou a vínem nasáklou jahodu převaluji v ústech.

Hans má na talířku už rozmíchaný tatarský biftek a chroupe do zlatova osmaženou topinku.

„Pochvalovali si tvoji plynulou čínštinu. A taky to, že jsi je vyklepnul v šachové trojtašce.“

Konečně spolknou zvodnatělou jahodu.

„Chceš něco nabrat?“

Nabídne se Hans.

„Radši mi zjistí dnešní kurs dolaru a koruny.“

Hans se šibalsky zasměje.

„To si lehce zapamatuješ. Devatenáct korun a padesát dva haléře.“

Podívím se.

„Jo, to si pamatovat budu. Rok narození se nezapomíná.“

„Voni ti zase nezapomenou zisk dolarového milionáře. Vytrpíš si. Nejen od nadací. Vzpomeň si na mě. To zase bude v Čechách nasranejch lidí.“

Prisvědčím.

„To mi povídej. Díky jednomu čipu, který mě naučil všech pět tónů výslovnosti.“

Jdu ke švédskému stolu a na talířek s cibulovým vzorem si dám dva plátky rostbífů a dvě kolečka ananasu. Ten mi stejně jako předchozí jahoda splývá na jazyku zcela bez chuti. Odmítnu nabízený doutník, jdu k jedné ze soch a při pohledu na jejich propracované postavy vyplivnu kolečko ananasu.

V té chvíli se probouzím. Díky Petrovu zvonivému smíchu.

„Musel jsi mít krásnej sen. Vrněl jsi jak hodně spokojený kocourek. Něco jsi ze spaní říkal. Já ti rozuměl jenom cifru dvaceti milionů. Petr podává telegram od Hanse.

„Máš od rána vypnutej čip.“

Zarazím se.

„Jak to?“

„Vypnuto díky neodborné manipulaci.“

Vysvětlil Hans telegramem.

„Jestli jsem to zavínil já, tak se moc omlouvám.“

„Nezbývá vám nic jiného než se vrátit k první lekci.“

„To zvládneme.“

Vyhrožuje Petr a se zájmem sleduje sluneční paprsky, které prosvítají korunami stromů.

„Ni chao.“

„Tak máš těch dvacet melounů nebo nemáš?“

Zeptá se s neobvyklou ostrotí v hlase.

„Já ti sám nevím.“

Přiznám se.

Kdyby někdo sledoval náš několikaminutový zajímavý smích, mýsl by si, právem, že narazil na dva blázny na vycházce.

„Tak jdeme do toho. Začneme abecedou v pinyin. Nalevo si piš čínské litery, napravo jejich možnou českou výslovnost. Na české a můžeš klidně zapomenout, b se čte jako p, takže blbec a pitomec, p jako české pch, d jako t, i nejlépe vyslovíš tch, g je k, vidíš, že to není zrovna lehké na

zapamatování, ale to se časem poddá. K je kch, j jako dj, q čch, z jako c, c jako cch, sh je š, r si musíš pamatovat jako ž, a teď to nejjednodušší. S je s. Ale x je taky s, h je ch, znovu bonus m je m, f je f, n je n, l je l, dvojité vé je dvojité vé a ypsilon je j. Možná se ti to zdá stejně složité jako abeceda, ale výslovnost v pinyinu je složitější než v ruštině. Existuje slovo, které když vyslovíš správně, znamená krásná dívka, když s jiným přízvukem tak je to kráva. Dlouhá čára melodie se rovná vysoké poloze. Jako když je nemáš. Lomítko je tón ze střední polohy do vysoké. Takový ten smajlík, tam v hluboké poloze protahuješ a lomítko, klesáš z vysoké polohy do nízké. V češtině se s tím setkáš často, když klesáš hlasem na konci věty. A nesmíš zapomenout na pátý tón. Ten je nejjednodušší. Krátký, nepřízvučný neutrální tón. Tolik mluvnické a teď úvod do konverzace. Pozdravy. Dobrý den, nebo taky ahoj: NI HAO, ahoj spojené s vykáním: NIN HAO , ahoj všichni: NIMEN HAO. Těší mě, že vás poznávám: HEN GAO XING REN SHI NI. Dobré ráno: ZAO SHANG HAO. Dobré odpoledne: XIA WU HAO. Dobrou noc.

WAN AN. Pozdravujte rodiče: QING DAI WO YIANG NI FU MU WEN HAO. Na shledanou: ZAI JIAN. Opatruj se: MAN ZOU. Chod' opatrně: ZOU HAO. Šťastnou cestu: YI LU PING AN. A ještě gramatiku.“

ZE ZEMĚ SE TĚŽKO VSTÁVÁ

Ze strojopisu do elektronické podoby

převodli Pavel Hruška a Petr Burda

Grafická úprava Jan Seidl

Neprošlo jazykovou úpravou

Vydala Společnost pro queer paměť, z. s.

Na Strži 1683/40, 140 00 Praha 4,

roku 2017 jako svou 4. publikaci

www.queerpamet.cz

e-mail: queerpamet@queerpamet.cz

